

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706

Fuzió és közös bank.

Irta: Dr. Kmety Károly.

A függetlenségi többségnek mindekelőtt való hivatása ebben az országban, példát mutatni az alkotmányosság elvének megbecsülésére. A parlamenti pártoknak sokra van hatalma az alkotmányosság szigorú elvei szerint is, de egyre semmiesetre sincs jogosultsága a nemzet megkérdése nélkül, tudniillik a pártprogramnak, a párt sarkalatos eiveinek bár csak részben való feladására. A tulajdonképeni fuzió — amit sehogyan sem szabad összekeverni a pártfejlődés bármely más módjával — új program alapján való egyesülése előbb más programu pártoknak, tehát a régi pártok megszűnése, illetve egy új közös, egységes párt képében való megújodása, a nemzet előzetes jóváhagyását erkölcsileg követeli. Am dolgozzanak ki a jelenlegi pártok egy új közös programot, de ha ez megtörtént, az új választásnak kell következnie.

Az egészen elemi igazság, hogy a nemzet nem adott megbízást azon program feladására — akárcsak egyetlen parányában sem — melynek alapján választott. A nemzet megkérdése nélkül való fuziónak befejezett ténynyé emelése és a fuzió-program érvényesítésének megkezdése egyszerűen „excessus mandati.” Ezért nem tudom megérteni, hogy e fuzió gondolatot lancirozzák

és nem gondolnak arra, hogy csak tervezniök szabad, de a végzés a nemzetet illeti meg.

A függetlenségi párt az igazi és teljes 48-as program alapján kapott mandátumot és bizalmat. Ha most bármely tételét a programnak kikapcsolná és felmentené magát annak közvetlen érvényesítésére irányzott törekvéstől, úgy derékon törné ketté a politikai erkölcsöt, sőt az alkotmányosság legfőbb princípiumát törné kerékből.

Munkaprogramról beszélnek mostanában, megkülönböztetésül a pártprogramtól. Hát ez egy teljesen lehetetlen distinkció, illetőleg teljesen felesleges elemzése egy párt feladatának. A függetlenségi párt munkaprogramját csakis a pártprogram irányíthatja. A legközelebbi teendői is egy pártnak tartalmukban azon kötelesség által határozottak meg, mely a pártprogram valóítására nézve fennáll. Ez sem jelenti azt, hogy huszonnégy óra alatt teremtsük meg a hadügy és külügy elválasztását, az önálló hadsereget etc. A függetlenségi program foganatosítása egész vonalon céltudatos és fokozatosan tevérszerű törvényhozási és exekutív működésnek lehet következménye, alkotmányos munkának, mert hiszen semmit a párt forradalommal elérni nem akar.

Az elmondottakból a bankügyben is igen egyszerű levonni a természetes konzekvenciát.

A koalíciós feladatok között a

bankkérdés megoldása, jelesül pedig a bankközösség meghosszabbítása nem szerepelt, nem is szerepelhetett, mert a koalíciós viszony cirka két évre volt praeliminálva. Ezen időtartam bekövetkezett meghosszabbodása a koalíció feladatköre lényegét nem érintheti. A bankügyben a függetlenségi párt a nemzet akaratával nem kötötte le magát, világos ebből, hogy a függetlenségi program e tekintetben teljes hatályában fennáll. Ezért ki van zárva, hogy a függetlenségi párthoz tartozó országgyűlési tagok a közös bankot követelhessek, avagy ennek privilégiumát meghosszabbítsák. Pártkérdés — eo ipso — a függetlenségi pártra a külön magyar bank, ugyannyira, hogy önmagát közösíti ki a párt kötelekéből az, aki a bankközösséget elfogadja. A bankkérdésben engedelmet a közösség meghosszabbítására csakis a nemzet adhat. Tehát, ha új választás nélkül a függetlenségi párt bankközösséget elfogad, ez is „excessus mandati”, éppen úgy, mint valamely új program alapján való fuzió.

Ezek nem szélsőséges álláspontok, ezek tiszta dolgok, melyet csak azok nem értenek meg, kik a politikában elzárkóznak a logikus és egyszerű igazságok elismerésétől.

Ha tehát majd a jelenlegi kormány oly helyzet előtt fogja magát találni, hogy a fuziót és közös bankot az ország nagy érdekében valónak véli, úgy legelső teendője lesz, hogy tegyen legalá-

Szinészygyerekek.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnomlás tilos.)

Teáznak az egyik vidéki primadonnánál. Meg van hiva a fél színház, még a direktorné is ott van, egy felfuvalkodott, gögős asszony, aki belibeg, egy darabig fixiroz aztán megint kilibeg. Ameddig ott van: kínos csönd utána a megkönnyebbülés föllélegzése, aztán megered megint a tréceselés.

— Te Zizi!... Isteni voltál tegnap. Honnét való ez a kalap?

— Mufikám! holnapután hozzád megyek... a lányom már alig várja, hogy összeszecsókolhassa a kicsinyeket!

Ez a diskurzus, még az elvonult vész utócsöndjében lancirozva, a gyerekekre tereli a figyelmet.

— Jaj, drágám!... hát hol vannak a piczik?... Miért fosztasz meg bennünket ma a látásuktól? Hiszen azért jöttem, hogy... A primadonna teát töltöget s odaszól, nagy anyai büszkeséggel:

— A Sándor vivóiskolában van. Mindjárt itthon lesz. A Muczus öltözik. Hja, tudjátok, ilyen illusztris társaság előtt nem lehet ám csak akárhogy megjelenni...

Aközben megindul az emberevő áradat a piros, pirosabb és legpirosabb ajkáról, aszerint, amilyen festéket használnak — és aztán egyszerre megakad a rágalomzuhafag, amint a kis lány bejön a szobába.

— Isteni gyerekek!

— Ez a báj!...
— Ezek a szemek!...
— Hogy csinálja a pukedlit!...
— Anyja lánya!...
— No, no!... Egy kicsit az apjái is...
Csöndes vihogás a távolabbi asztalkánál. A gyerekek tudniillik még mindig — vitás.
— Mi akarsz lenni, drágám, angyalom, Muczusom?...

— És magához öleli széles, tragikai öleléssel, mint egy megevendő áldozati bárányt...
A Muczus azonban nem ijed meg. Hozzá van szokva a beczéshez, a sok asszonyhoz és a szapora szóhoz. Némi routineja van a felelgetésben. Azt mondja nagy könnyedén:
— Primadonna!...

Egetverő kacaj és tetszészaj. Isteni! Ez a biztosság!... Ez a nyugalom!... Ez a nonchalance!... Zizit újra körülözlök a prima-, szekunda és tertia-donnák és végigesókolják, özönivel zudítják rá a gratulációkat, már is úgy beszélnek róla, mint a színház szerződött tagjáról, aki nem sokára az anyjával fog együtt föllépni. Iratni is kellene egy darabot...

Csőndes zsongásba hal egyszerre a nagy lárna. A báró lépett be és cerelet tart. Végiglépkedi a szobát, minden asztalkánál van valami kis leadni valója, bók, díszet, intés, tanács, ami az ő óriási színpadi tapasztalatából csak úgy özönlik. Mert nincs Európában második ilyen színházismerő ember. A kisujjában van az egész szcenika, dramaturgia, jelmeztan és minden, amit csak a színház körül ki lehet gondolni.

Félnék-halkan, majd egyre erősödő korusban terjed újra a kívánság, hogy a Muczust a színpadra kell adni. Mielőbb fel kellene léptetni, valami jó gyermekszerepben. Iratni kell a vidéki szerkesztővel egy darabot, amiben a gyereke legyen a főszerep. Mert a Ziziék Muczusa nem lép fel holmi félives apró-cseprő gyerek-rolléban. Annak dominálni kell...

— No és — én?... aprehendálódik a primadonna...

— Ah, te, lelkem... te óriás vagy... Te páratlan vagy... De gondold az utókorra is... Nem szabad kivésnie ennek a csodás finomságnak, ennek a mesés elegancziának, ennek a csodálatraméltó csevegésnek, ennek a... és következik a magasztalás véget nem érő listája, melyben ő az egyetlen, s minden más csak silány szobaciczus, akit éppen csak megtűrnek a színpadon.

Mikor aztán lassanként elbucszkodnak, a lépesőn már megered a sokáig fojtva tartott, de most kitörő és eget kéro panasza.

— Hallottad ezt a szemtelen elbizakodottságot? Darabot akarnak iratni annak a kölyöknek?

— És, légy nyugodt, meg is fogják tenni...

— No, de a direktor abba nem megy bele...

— A direktor? Van annak gerince?...
— És hogy mi semmik se vagyunk...

— Valóságos statisztáknak néznek bennünket...

Azt elfelejtették, hogy az imént saját

zatosabb előterjesztést ő felségéhez a jelenlegi országgyűlésnek felosztatása és a nemzet megkérdezése iránt.

Véres napok előtt.

Budapest, márczius 17.

„Megy a gözös, megy a gözös Boszniába!”

Harmincz év előtt született ez a nóta, amikor a jó magyar fiukat szaladó vasuti ketreczekbe raktározva először száhitották a bosnyák hegyek közé. Akkor vígan szólt a nóta a masinistáról, aki a gözöst igazítja és viszi a legények elejét a dicsőség mezejére babért aratni, ellenséget futamítani. Habsburg-háznak új tartományt szerezni. Aztán szomorúságra fordult a vigság, mert visszafelé már meglőtt, megvagdalt emberoncokat hoztak a masinisták, innen, idehazulról pedig új vonatokat kellett indítani új emberanyaggal. A dicsőség mezején nehezen futamodott meg az ellenség, a babért nem egykönnyen adták, töméntelen vérrel, mézárlassal, gyilkolással és gyujtogatással kellett megszerezni a Habsburg dinasztának az új tartományt.

És most megint megy a gözös, megy a gözös Boszniába. A monarchia haderejének egy tizenötöd részét már mozgósították. És a két állam mind a négy égtája felé siró anyák bucsuznak a fiaiktól, gyermekek az apjuktól. Holnap, holnapután pedig nyolczvanezer ember áll a Drina-mentén. Szerbia határszélén. S ha csak csodás szerencse közbe nem avatkozik, ezt az egy hadtestet hamarosan követi a többi négy vagy öt s nyolczvanezer család helyett négyszázezer fog lélekszakadva figyelni dél felé, hogy nem dördülnek-e meg odalenn a fegyverek?

A helyzetet ma töltött ágyuval lehetne szimbolizálni, mely mögött égő kanócczal áll a monarchia. Vajjon el-sütik-e ezt az ágyut?

maguk becsülték le magukat és az egész színházat. Most aztán aprehendálnak.

Az utczán folytatódik tovább az indignáció s otthou, szűkebb baráti körben, ahol kérődzve rágják meg újra a délután eseményeit, valóságos felháborodás tör ki.

— Hiszen ne volna csak a bárója!

— Az a durva tirannus? Hiszen annak az isten se színész, csak az ő Zizije!

— No, és ha értene hozzá valamit!...

Ha most valaki azt merné odavetni, hogy hiszen egy órával ezelőtt ti tettétek meg szinpadri uristennek?...

Mindegy. Ez már így van. És mikor megint összebujnak, és jelen van a Zizi meg a Muczus, ugyanaz a játék újra jelenetelve. Nem hiányzik egy akkord sem a nagy szimfóniából, egész a lépcsőházig...

... És aztán egyszerre beköszöntenek a boros napok. A patrónus meghal. Az ég hirtelen beborul. A primadonna súlyos betegségben szenved, elhagyatva, magánosan.

Egyik-másik fölkeresi és megkérdi az ápolónőt:

— Aztán mi lesz ezekkel a gyerekekkel?

— A fiu már végzi az iskolát, a kis leányt színésznőnek kellene adni...

— Micsoda? Azt az éretlen kis fruskát?

Hiszen az még a gyerekecipőit sem nyitotta el!... Hát már maholnap babaszínház lesz a mi szinpadunk?

Pedig a primadonna még piheg... Még tán hallja is a jóslatot...

És akkor utolsó erejével még tollat fog és sulyos sorokba önti egy élet nehéz keserűségét... Polynak a fekete sorok, mint egy

Most még meg van a halvány reménye annak, hogy az utolsó órában talán beköszönt egy váratlan előnyös fordulat. Egy esetleges háború olyan irtózatossá lenne mind a két félnek, hogy Bécsben is, Belgrádban is bizonyára meggondolják, mielőtt a döntő, utolsó szót kimondanák.

Bizonyos, hogy ahogy most áll a helyzet, a jelenségek inkább megokolják a pesszimista fölfogást, mint a rózsaszínű látó optimizmust. A békeségnek talán már csak egyetlen útja az lett volna, hogyha a nagyhatalmak, különösen Oroszország kellő nyomatékkal lépnek föl Belgrádban és maguk is megakadályozni törekednek azt, hogy Szerbia Európa békéjét megzavarja. A nagyhatalmak azonban lemondtak erről az utolsó demarche-ról. Bizonyára azért, mert előre belátták annak a reménytelenségét. Európa országai szépen fölserakoznak körükörül, hogy a mérközést lássák és minden gondjuk csak annyi, hogy a maguk portáját óvják a háború lángjától. Oroszország pedig, mialatt máris sietve kijelenti, hogy egy esetleges háború esetén semleges marad, önkéntesekkel, tisztekkel, titkos tanácsokkal és alamuzsi biztatásokkal ösztökéli vakmerő kitarásra Szerbiát.

Európa tehát már lemondott a béke reményességéről s ez is mutatja, hogy a helyzet ilyen fokú megromlása után már csak egy további fokozat van a háborus lejtőn: maga a hadüzenet.

S ez is aligha várat sokáig magára.

Budapest, márczius 17.

A képviselőház holnap délelőtt tíz óra körül ülést tart, amelynek napirendjére a telepitésről és parcellázásról szóló javaslat előzetes tárgyalására kiküldendő harminczegyes bizottság megválasztása, az igazságügyi bizottságnak a Fejérváry-kormány alkotmány- és törvényellenes tényeinek megtorlásáról szóló jelentése, a polgári eljárásra és a teljeskornak gyámságára vonatkozó nemzetközi egyezmények, továbbá a pénzügyi bizottság-

sötét patak, amely esalódást és bánatot hordoz fekete hullámain. Erőtlenül hullik ki kezéből a toll. Leírta. Elmondta... Most már nincs más hátra, mint meghalni.

Eljön az is. Lehunyja szemét és nem lát többet semmit. A gyerekeket is elviteti az ágyától. Ne lássák meghalni. Szébb emlékü maradjon a rózsaszínű, mosolygó mamáról, mint a halálküzdelem. Vigyék őket...

De hová?... a teázó társaság minden tagja mélyen gyászol, de nem kér a gyámközből. Hanem akad idegen elég, aki örökbe fogadná.

És akkor föl villan a barátság nappal láthatatlan fénybogara, mely a költő szerint csak éjjel világít. És minthogy beköszöntött az éjjel, hát fölesillan. Van már hazája szegénykének, s a nagyobbakat is majd csak elhelyezik valahol...

Csak hogy nem olyan könnyű dolog pályát választani...

— Hiszen az a gyerek nem tud beszélni!

— Selypit...

— Buta is.

— No, mire meg az az alak!... Mi lesz abból, mire meg az?...

— Én ugyan nem jósolok neki jövőt a szinpadon...

Szerencsére akadt egy kabaretdirektor a vidéken, aki magával vitte a fiut, gondolván, hogy az elhalt művész nevéért majd lesz egy kis publikum. Lett is eleinte, de már a második hónapban hazajött a gyerek.

Azalatt változtak az idők, a szegény halottra nem gondolt már senki... Elenyészett a neve is, nagy néhanapján, mikor a szoká-

nak az állami közbányászati fejlesztéséről szóló jelentése van kitűzve.

A földmivélsügyi miniszter visszaérkezése.

Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter Kóós Jenő miniszteri titkár kíséretében ma délelőtt kilenc órakor Bécsből Budapestre utazott, ahová délelben érkezett meg.

A főrendek értekezlete. A főrendiház tagjai ma délután 5 órakor népes értekezletet tartottak a Ház ülésességi idejének beosztása tárgyában.

Gróf Dossowffy Aurél elnök megnyitván az értekezletet, előadta, hogy több ízben felmerült az az óhaj, hogy a főrendiház ülései, amennyire lehetséges, előre megállapítandó időben tartassanak, ami a házszabályok rendelkezéseinek is megfelelő. A anaga részéről is kívánatosnak tartja, hogy a tárgyalások alaposága érdekében a képviselőházi és a főrendiházi tárgyalások közt a kellő idő meg legyen és elnöksége alatt mindig súlyt helyezt arra, hogy sürgősebb természetű tárgyaknál is legalább 2-3 nap álljon rendelkezésre a bizottsági, illetőleg plenáris tárgyalások előkészítésére, de fix határnapoknak előre való megállapításától gyakorlatilag nem vár sok eredményt. Hasonló értelemben szól gróf Széchenyi Sándor alelnök is. Gróf Hadik-Barkóczy Endre is kivételnek tartja a fix idő megállapítását s csak azt látja kívánatosnak, hogy a bizottsági és a plenáris tárgyalások kitűzésénél elegendő idő adassék a főrendeknek a kérdések alapos tanulmányozására. Báró Rudnyánszky József utal arra, hogy a házszabályok rendes és rendkívüli ülésekről szólnak; az előbbieken összegyűjtve vannak tárgyalandók az átérkező nem sürgősebb természetű tárgyak, az utóbbiakban azok, amelyek gyors elintézését igényelnek. Matlekovits Sándor nem tartaná keresztülvihetőnek az ülésnapoknak bármilyen fixirozását, mert a főrendiház működésének kapcsolatban kell állania a képviselőházzal. Gróf Vay Ádám főtökintetnek azt tartja, hogy a Ház határozatképesége biztosítottassék, ez pedig csak úgy lehetséges, ha az ülések ideje előre meg van állapítva és főként a vidéken lakó főrendek e szerint tudják idejüket beosztani. Gróf Dossowffy Aurél elnök ismételtén utal a fix határnapok keresztülvihetőségére. Gróf Hadik-Barkóczy Endre a Ház határozatképesége érdekében nem vár eredményeket attól, ha rendes és rendkívüli üléseket tart a Ház, mert így még több ülésre kellene a főrendeknek idejüket beosztani. Tarkovich József szintén a gyakorlati szempontokat ismeri el döntőnek. Gróf Károlyi Gyula legalább a nem sürgős természetű tárgyaknál szükségesnek tartja, hogy az előkészületre, a meghívásoknak idejében való szétküldésére elég idő adassék. Wassics Gyula szerint a főrendiház munkájának súlypontját a bizottságokba kell áthelyezni. Az érdeklődést a főrendiház ülései iránt első sorban az volna hivatva biztosítani, ha a főrendiház a gyakorlatban is élhetne a revízió-nak teoretieze biztosított jogával, de erre kevés a

szos gyülekezetekben megfordult a nyelvek élén minden, ami csak a festett világhoz tartozik, szóba jöttek a szegény gyerekek is, de csakhamar más tárgyra tértek át. Van az embernek elég baja. Mit szaporítsa még idegenek gondjával is?...

Mikor a tél utolsó erejét kiadja s már a vidéki homokbuczkákon megjelenik az első félnék fűszál, ki szoktam sétálni messzire a füstös város kötornyai közül a szabadba. Körüljáróm a téglamolochoz s egyik végén kimegyek belőle s a szabad mezőkön átbandukolva a másikon visszatérek belé. Ez az igazi circulus vitiosus...

Utbaejtem sokszor a temetőt s megnézem az új lakókat. Jó, ha ilyenkor az ember már körülnéz ott is, hogy ne legyen olyan nagyon idegen.

Messze bent, az ugynevezett „új emberek” telkein, akik nemrég jöttek ide, mind-egyre új meg új halmok domborodnak. Egyiken ült két fiatal teremtes. Az egyik fiu, a másik leány.

Nem mentem közel hozzájuk. Hiszen hátha valami titkuk van? Szoktak vidéki városban a halál kertjébe ki-kijárni az eleven, pezsgő élet gyermekei is, s mikor tavasszal megerednek az orgonabokrok, azok első virágai alatt mindig ül egy-egy néma párocska, mely kéz a kézben hallgat, s tekintete a sírkereztkekre van függesztve. Furesa gusztus, de hát ha nekik így tetszik...

Az én gyerek-párom azonban nem volt szerelmes pár. A két kis színész-árva volt... Beszélgettek, és én egy régi nagy kő mögött ballagtam önkénytelen.

kilátás, mert legtöbb esetben a képviselőházhoz való visszaküldésből származó nehézségeket állítják elébe. Az értekezlet eredményét abban látja, hogy az elnökség a főrendek egyértelmű kívánságára hivatkozhatik a tekintetben, hogy a sürgősség csak az elkerülhetetlen szükséges esetekre szoríttassék és minden más esetben adassék meg a főrendháznak a kellő idő az előterjesztések alapos és megfontolt tárgyalására. Gróf *Deesewffy* Aurél elnök a megbeszélések eredményét ily értelemben foglalta össze, mire az értekezlet véget ért.

Az egyeztető-bizottság ülése. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására a házszabályokban előírt bizottság márczius 18-án déli 12 órakor a képviselőházban, az elnöki tanácskozó-teremben ülést tart. Tárgy: A házadóról, a tőkekamat- és járadékadóról, az általános kereseti adóról, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról, a jövedelemadóról, a közszolgáltatások egyesített kezeléséről és a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatok.

Interpelláció a külügyi kérdésben. Szemere Miklós országgyűlési képviselő a képviselőház holnapi ülésében sürgős interpellációt fog a kormányhoz intézni a külügyi helyzetről.

Beszámoló. Kőszegen márczius 15-ikén *Laehne* Hugó, a kerület képviselője a márcziusi ünnepségen beszámolt a politikai helyzetről a nagyszámú megjelent választóközönségnek, amely beszédét nagy lelkesedéssel fogadta. Az önálló bank feltétlen hívének vallotta magát. Rendíthetetlenül fog küzdeni annak megvalósításáért. Az önálló bank az első lépés a függetlenségi törekvések megvalósítása útján és előfeltétele az önálló vámtarifa letnek. A polgárság egyhangulag bizalmat szavazott a képviselőnek. — *Margittán Szalmári* Mór, a kerület képviselője a márczius 15-iki társas lakomán hosszabb beszédet mondott a politikai helyzetről, amelyben érintette az összes aktuális politikai kérdéseket. Megemlékezett Kossuth leveléről, amelyet a bankbizottság ülése alkalmából a függetlenségi párthoz intézett és rámutatott arra, hogy a levélben Kossuth a fuzió szükségességére utalt és megadta a fuzió programját és irányát. A fuzió azonban — mondotta — most még nem teremthető meg, mert annak egyik fő feltétele az, hogy biztos alapon épüljön fel, továbbá, hogy a függetlenségi párt törekvéseinek szellemében alkottassék meg. A fuziót a bankkérdés megoldásának kell megelőznie és ebben a tekintetben kell a pártok között meg egyeztetést teremteni. Ha a bankkérdés a szempontoknak megfelelően rendeztetik, akkor mi sem állja útját a fuziónak. A beszéd nagy hatást tett és a nagyszámú megjelent választópolgárok egyhangulag bizalmat szavaztak a kerület népszerű képviselőjének és a kormánynak.

Földes Béla a nagybányai választókerület képviselője márczius tizenötödikére kerületébe utazott le. Tiszteletére a nagybányai kaszinóban és a Pol-

gári Olvasóköri estélyeket rendeztek. Az utóbbi helyen **Földes Béla** nagyobb beszédet mondott, amelyben megemlékezett az országgyűlés által az elmúlt esztendő alatt alkotott törvényekről, változta a mai politikai helyzetet, majd márczius tizenötödikének jelentőségéről tartott lelkes és emelkedett hangú előadást. Dr. *Vas Gyula*, a függetlenségi párt, *Torday Imre*, a Polgári Kör és *Égry Mihály* városi főjegyző a város polgársága nevében köszöntötték fel **Földes-t**, *Révész János* lelkész pedig a jelenlevő negyvennyolcas honvédekre írt poharat. **Földes Béla** másnap visszatuzott Budapestre.

A méltóságos ámen.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, márczius 17.

A képviselőház kissé zajosan és hosszan elnyújtva mondotta rá az áment **Wekerle** pénzügyi javaslatára. Ugyanezt megemelkedte ma a főrendiház is, de természetesen méltóságosan és egyáltalában nem olyan diadonhangon, mint az alsó Házban.

Mindössze néhány felszólalás volt csak, de ezek a felszólalások olyanok voltak, mint a szentelt víz — se nem ártottak, se nem használtak. A jövedelem-adóról szóló javaslatnál szólalt föl **Gaal Jenő**; igen jónak találta. **Ambrózy Gyula** már talált rajta egy-két szépség-hibát; de maga a főrendiház elfogadta — miután a miniszterelnök elmondotta, hogy ez a javaslat nagy boldogságot fog az országra árasztani. A részletes tárgyalás során még megpróbálkoztak egy-két módosítással, de eredménytelenül.

Most már csak a király van hátra, hogy ráússon a pécsettjé az új adójavaslatokra.

Részletes tudósításunk ez:

A főrendiház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Gróf *Deesewffy Aurél*.

Az elnök megnyitja az ülést és meleg szavakkal elparentálta gróf *Draskovich Miklós*-t, a főrendiház legutóbb elhunyt tagját. Ezután bejelentette, hogy a balassagyarmati ügyész *Laszkary Gyula* és gróf *Degenfeld Lajos* mentelmi jogának felfüggesztését kérte. A megkeresést kiadták a mentelmi bizottságnak. Bemutatta az elnök gróf

szere akartak iratni is egy darabot neked...

— Hazudtak. Mindig hazudnak az emberek...

— Vajjon miért teszik azt?
— Hogy jobban élhessenek. Mert mindenik jobban akar élni, mint ahogy érdemli, aztán hazudnak, hogy hasznuk legyen belőle.

— Az lehet. De mi hasznuk volt abból, hogy nekem annyi dícséretet hazudtak?...

— Azt én nem tudom. Szegény mama, az meg tudná mondani.

— Nekem majd megmondja.

— Ne tréfálg, Muczus. Eljősz-e velem vidékre?...

— Aztán meg tudunk ott élni? Mert itt én megélek. De ott neked nagy teher leszek.

... Megindultam szép lassan a homokos uton tovább. Nem bírtam hallgatni a kis szegényke szomorú találgatásait... Néma sejtés tükrözött a szemében, ahányszor láttam, és a sejtés nemsokára teljesedett.

Ágynak esett és behunyta a kis szeméit örökre.

A fiu maga maradt... Sokáig hánytatotta a sors faluról-falura, míg végre egy kis színháznál nyugodalmat kóristái állást kapott.

Találkoztam vele s a kis leányra fordítottam a szót...

— Nagyon korán elszólította a végzet...
A fiu félrefordította a tekintetét. Fátalos hangon mondotta aztán:

— Hitták... Elment... Csak már engem is hinának...

Károlyi Gyula levelét, melyben a pénzügyi bizottsági tagságáról lemondását jelenti be.

Ezután áttértek az adójavaslatok tárgyalására.

A házadóról, a tőkekamat- és járadékadóról, az általános kereseti adóról s a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvényjavaslatokat általánosságban és részleteiben felszólalás nélkül elfogadták.

Az adójavaslatok.

A jövedelemadóról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál **Gaal Jenő** szólalt föl. Rámutatott a reform nagyszabású és befejezett munkájára, mely az állam szükségleteinek és bevételi forrásainak gondos figyelembevételével s a különböző érdekek összeegyeztetésével készült. Kiválóan jellemző vonása a reformnak, hogy nem foglal magában adóemlést, intencióit tekintve, egészen modern s e mellett teljesen a különleges magyar viszonyokhoz alkalmazkodik. A reform szociális szelleme, a progresszió és az önadóztatás elvének megvalósítása egy igazán szabadelvű adópolitika bizonyítéka. Az a körülmény, hogy az új törvényhozási intézkedések szervesen folynak eddigi adórendszerünkkel s azt mintegy tovább fejlesztik, biztosítékot nyújt arra, hogy a gyakorlatban is életképesek lesznek. Utal a jövedelemadó egyes fogyatkozásaira, ilyen az eddig adómentes értékpapírok adó alá vonása, másik hiba, hogy a javaslat az egyenes adókat nem engedi a jövedelemből levonatni, úgy látszik, ezt a szépség-hibát nem lehetett elkerülni, bár nem tartja kizártnak, hogy a kincstár másképpen is megtalálhatta volna a maga számítását. Föltétlenül korrigálni kell azt az ellenmondást is, mely a tartalékalapok megadóztatásáról szóló intézkedésbe a képviselőházban befolyt adóvíta során egy módosítás következtében becsuszott. A reformnak vannak még apróbb érdességei, ezeket azonban az élet majd le fogja eszokolni. A javaslatot örömmel elfogadják.

Báró Ambrózy Gyula a reform legjelentősebb alkotásának a progresszió megvalósítását mondja. Kár, hogy az adóeltitkolás hagyományos magyar virtusát a reform nem hogy korlátok közé vetné, de még fejleszteni fogja. Ezt segíti elő az intézkedés is, hogy az egyenes adók nem vonhatók le a jövedelemadó alapjául szolgáló jövedelemből. Tudja, hogy azt a hárommillió koronát, melyet ez az adó jelent, a kincstár nem nélkülözheti, mégis módosítást nyújt be ennek az intézkedésnek megváltoztatására. A takarékosági hajlamot nem fogja előmozdítani az a szakasz, amely az életbiztosítási díjakat szintén nem vonja le a jövedelmi adóalapból.

A miniszterelnök nyilatkozik.

Wekerle Sándor miniszterelnök hangoztatni kívánja, hogy a reform legfőbb célja volt azokat az aránytalanságokat megszüntetni, amelyek a különböző adónemek között eddig fennállottak. Legnagyobb újítása a jövedelmi adó megvalósítása a teherviselési képesség arányában. A realadónál nem volt megvalósítható a progresszivitás, mert ezeknél az adóknál hiányoznak azok a momentumok, melyekre a fokozatosság keresztülvitelénél támaszkodni lehetne. Az önadóztatás elvének következetes alkalmazása s a jogorvoslat rendszerének egyszerűsítése szintén nagyjelentőségű dolog. Ami a reform időszerűségét illeti, attól tart, hogy kissé megkésett a reform s valószínűen adócsökkenéssel is fog járni, de tovább már nem lehetett elzárkózni a nyugati államok modern adópolitikájához való alkalmazkodástól. A reform a közégi háztartások immár elodázhatalan rendezéséhez is megteremtí a szükséges alapot. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóterhe a reform következtében kétségtelenül emelkedni fog, de ez méltányos dolog.

Más dírekt adó nincs is a javaslatokban. Az értékpapírok adómentességét a jövedelemadónál nem lehetett respektálni, ez így van mindennél a világon s ez az adó nem is ellenkezik az állam igényével. Az egyenes adók levonásába a jövedelemadó kiszámításánál nem mehetett bele sem elvi, sem gyakorlati szempontból. Az életbiztosítási díjak megadóztatása kevesek érdekét érinti s a nagy adózó közönségre nézve szinte irreleváns. A biztosító-intézetek díjtartalékainak megadóztatására vonatkozólag a helyesbítés megtörténhetik majd annak a külön törvényjavaslatnak tárgyalása során, melyet a kormány a biztosításról legközelebb a törvényhozás elé fog terjeszteni. Kéri a javaslat változatlan elfogadását. (Helyeslés)

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja.

Öt perc szünet után a részletes tárgyalás során gróf **Zichy Rafael**, báró **Ambrózy Gyula** ajánlanak módosítást, ezeket a Ház elveti s a javaslatot részleteiben is változatlanul megszavazza.

A közszolgáltatások egyesített kezeléséről s a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatokat felszólalás nélkül fogadták el.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után az elnök az ülést egy órákor berekesztette.

— Emlékszel, — kezdte a fiu, — mikor mamával ki-kijárogattunk ide? Mennyire nem értettük azt, hogy minek kell ide kijönni?...

A kicsi nagy szemeket meresztett a szóra s azt felelte:

— Én most sem értem.

— Nem érted... Hát nem látod, hogy nekünk már senkink sincsen, csak a menybéli jó isten, meg a föld alatt fekvő anyánk?

— De hát az akkor is megvan, ha nem jövőnk ide ki...
— Talán nem szeretsz ide kijárni?...

— Nem... Én mindig félttem a halottaktól, most is félek.

— Nem bántanak ezek már senkit...
— De hinak...
— Ugyan már hogyan hinának?

— Én érzem, hogy hinak... Megyek is nemsokára...

— Ne beszélj ilyen bolondokat, Muczus. Te is felnősz, mint én és majd meglátod, akkor megint mindenkinek eszébe fog jutni a mama...

— Minek jusson azoknak eszébe? Jobb, ha elfelejtik...

— Miért?

— Elég, ha mi gondolunk rá...
— Jobb, ha odamegyünk, ahol ő van...
— Ne beszélj ilyen szomorúakat, Muczus. Látod, nekem minden erőmre szükségem van, hogy fentartsam magamat. Most már van kilátásom, nemsokára kapok egy rendes szerződést valahova, akkor elviszlek magammal, majd én tanítgatlak, játszhatok szerek szerepeket, — emlékszel, akkor egy-

Pártértekezletek.

Budapest, márczius 17.

A koalíció pártjai ma délután értekezleteket tartottak, amelyen elfogadták a képviselőház holnapi ülésének napirendjére tűzött tárgyakat. Mozgalom csak a függetlenségi párt értekezletén volt, amelyen különösen a Fejérváry-kormány megbélyegzése és a pozsonyi bécsei villamos ügye miatt volt élénk vita. Az igazságügyi bizottság ismeretes határozati javaslatát *Visontai Soma* előadó indokolta, amelylyel szemben *Kmetty Károly* arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügyet le kell venni a napirendről, mert a jövő országgyűlésnek esetleg lesz módja Fejérváryékot vád alá helyezni, míg ezzel a határozattal ennek a lehetőségét akadályozzák meg. *Visontai Soma*, *Nagy Dezső* és gróf *Batthyány Tivadar* felszólalása után az értekezlet elfogadta az igazságügyi bizottság javaslatát. Több kisebb jelentőségű javaslat után a pozsonyi—bécsei villamos ügyére tértek át, amelyet most már *Kmetty Károly* nagyszabású tiltakozó beszéde ellenére *Szterényi József* államtitkár felvilágosításai után meg is szavaztak. A függetlenségi párt teljesen megtagadta két év előtti határozott álláspontját.

Az értekezletről tudósításunk a következő:

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párt ma délután 5 órakor *Hoitsy Pál* elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a kormány részéről megjelentek *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Günther Antal* igazságügy-miniszter, továbbá *Szterényi József*, *Tóth János* és *Meskó László* államtitkárok. A jegyzőkönyvet *Baross János* vezette.

A Fejérváry-kormány megbélyegzése.

Az értekezlet első tárgya az igazságügyi bizottság jelentése volt a Fejérváry-kormány alkotmányellenes és törvényellenes tényeinek megtorlása és az ezekre vonatkozó feliratok és kérvények tárgyában.

Visontai Soma előadó terjesztette elő az igazságügyi bizottság jelentését. Az igazságügyi bizottság előtt világosan állott, hogy a képviselőház cölje, hogy az 1848. III. cz. 32. szakaszában meghatározott jogi felelősségre vonja a Fejérváry-kormányt. Ez igen természetes, mert hiszen, miután a Fejérváry-kormány már felmentést nyert és állásból távozott, politikai felelősségről nem is lehet most szó. Az adatok beszerzésével és felhasználásával készült a Fejérváry-kormány egyes tényeinek minősítése. Ezen minősítés alapján ezután meg lehetett állapítani teljesen hiteles okiratok és hiteles adatok alapján, hogy a Fejérváry-kormány több tényével megsértette az alkotmányt és a törvényeket.

Kmetty Károly: Akkor vád alá kell helyezni!

Visontai Soma: Az előadói munkálatok alapján azután a bizottság egy határozati javaslatban állapodott meg. Reflektál itt az igazságügyi bizottság működésével és határozati javaslatával szemben hangoztatott azon ellenvetésre, hogy a bizottság, valamint a Ház tullepi hatáskörét, ha határozatot hoz, mert az összegyűjtött és a Fejérváry-kormány vétkességét megállapító anyag nem kontradiktórium módon jött létre. Erre az a megjegyzése, hogy kontradiktórium eljárásról csak azon pillanattól fogva lehet szó, ha bekövetkeznék a vád alá helyezés és így a vád és védelem összemérésének volna helye a főrendiházi bíróság előtt. Az igazságügyi bizottság, amely valójában bírói funkciót gyakorol, csak hogy körülbelül azt a funkciót, amelyet a bírói vádtanács szokott gyakorolni a büntető ügyekben, igenis teljesen hatáskörében jár el, amikor a felgyülemlett és alapul vett indíciómok és bizonyítékok alapján akár a vád alá helyezést mondja ki, akár a vád alá helyezésnek politikai okokból való mellőzésével egy kijelentést tesz. Ez a képviselőház szuverénitásától folyik. Azzal sem védekezhetik a Fejérváry-kormány, hogy nem volt módja védekezni, mert már a képviselőházban három ízben találkozott bizalmatlansági nyilatkozattal, de ahelyett, hogy azokkal szemben védekezett volna, elnapoltatta a képviselőházat. Az igazságügyi bizottság továbbá nem bírt azzal a joggal, hogy a Fejérváry-kormány tagjait, mint perfeleket kihallgasson, de erre nem is volt szükség, mert a Fejérváry-kormány tényeinek elbírálásánál szigorúan csak hivatalos állami okiratokra, hivatalos nyilatkozatokra, törvényes módon megállapítható rendeletekre, vagy törvényes bizonyítékok elfogadható rendeletekre támaszkodott. Ezután előter-

jeszti az igazságügyi bizottság határozati javaslatát, amelyet már ismertettünk.

A bizottság állásfoglalásával szemben *Nagy György* különvéleményt adott be, amelyben az 1848. évi III. törvény czikk 32. szakasza alapján a 33. szakasz értelmében a vád alá helyezést kívánja és indítványozza. Ajánlja a bizottság határozati javaslatát elfogadásra.

Kmetty Károly az igazságügyi bizottság határozati javaslatát nem fogadja el. Minthogy a miniszteri felelősség tekintetében elévülés nem áll be, ha a következő országgyűlés a felelősségrevonás jogát nem gyakorolta és mivel jöhet olyan országgyűlés, amelynek teljes módja lesz az alkotmányos felelősségre vonás követelményeit érvényesíteni azok ellenében, akik az alkotmány sarkalatos tételeit súlyosan megsértették, a maga részéről azt tartja helyesnek, ha leveszik most a kérdést a napirendről és függőben hagyják. A jelenlegi országgyűlés — megenyedi, magasabb szempontok által diktált tekintetektől fogva — ezzel a kérdéssel nem foglalkozhatik oly módon, hogy az ő határozata az alkotmányosság szigorú követelményeinek megfelelően. Különbösen is a mostani idő nem alkalmas arra sem a válságos külpolitikai, sem a belső helyzetnél fogva, hogy a parlament ezzel a kérdéssel foglalkozzék. Az a nézete, hogy a leghelyesebb volna a kérdést levenni a napirendről.

Visontai Soma előadó megjegyzi, hogy minden politikai író és minden parlamenti felfogás megegyezik abban, hogy egy kormány vád alá helyezése tisztán politikai kérdés. Ennélfogva azt hiszi, hogy a politikai szempontok mérlegelésével *Kmetty* előterjesztését nem lehet elfogadni.

Nagy Dezső szerint az igazságügyi bizottság javaslata ellen semmiféle kifogás nem tehető.

Gróf *Batthyány Tivadar* kéri az előadói előterjesztésnek a kinyomtatását és szétosztását. A határozati javaslatot elfogadja.

Az értekezlet egyhangulag magáévá tette a bizottság határozati javaslatát.

Nemzetközi egyezmények.

Az értekezlet második tárgya két nemzetközi egyezmény volt, amelyet *Szász Zsombor* előadó ismertetett. Az egyik egy polgári peres eljárásra, a másik a kiskorúak védelmére vonatkozik. Ezek már törvénybe iktattattak, de a törvények hatálya most jár le és azért azokat meg kell hosszabbítani. Kiemeli, hogy a nemzetközi szerződésben formailag is kifejezésre jutott Magyarország állami különállósága.

Az előadó előterjesztését egyhangulag elfogadták.

A közbányászat fejlesztése.

A harmadik tárgy az állami közbányászat fejlesztéséről szóló törvényjavaslat volt. *Mérey Lajos* előadó előterjesztésében rámutatott arra, hogy a pénzügyminiszter a képviselőház megbízása alapján vásárolta meg az állam részére a vrdniki közbányát, a ruma-vidniki helyiérdekű vasutal együtt, a ruma-vidniki vasut és elsőbbségi részvényeinek nagy részét, Bozovics környékén öt bányatemet és 786 zártkutatómnyi jogot, végül a komlói közbányát. Hangsúlyozza, hogy ezek a közbányavásárlások rendkívül jutányosak.

Kubik Gyula felvilágosítást és megnyugtatót kér a tekintetben, vajjon nem fog-e ez az állami akció a szénárak emelkedésére vezetni, ha az állam, mint a diósgyőri vasgyárral tette, belép a kartellbe.

Wekerle Sándor miniszterelnök az állami közbányavásárlásokat nem óhajtja újból indokolni az értekezlet előtt. Ez az akció gazdasági fejlődésünk olyan előfeltétele, amely nélkül sem mezőgazdasági, de még kevésbé ipari fejlődés nem képzelhető el. Konstatálja, hogy a vasgyári állami üzembe való vétele folytán a vasgyári munkások száma az utóbbi három esztendőben körülbelül 5000—6000-rel emelkedett. A tervezett közbányatermelés, eltekintve attól, hogy nagy rentabilitást fog nyújtani a kereskedelemnek és a közlekedési vállalatoknak, magánál a szorosabb értelemben vett bányászatnál körülbelül 15.000—18.000 munkásnak nyújt foglalkoztatást. A kormányt ennél az akciónál az a szempont vezette, hogy egyrészt szénprodukcziót emelje az ország szénhiányának megfelelően, másrészt, hogy az árakat kedvezően mérsékelje. Távol áll tőle az a szándék, hogy konkurencziát csináljon a magánvállalatoknak, egész addig a mértékig, amíg azoknak tisztas polgári keresetéről van szó. De ezen túl az egész akciónak igenis az a célja, hogy mérséklőleg hason köze az ipari termelés és a mezőgazdaság által igényelt szén ára és mérséklőleg hason a proviantirozásra. (Élénk helyeslés.) Maga ez az intenzio kizárja azt, hogy kartellel kösse meg magát. A vrdniki közbányát megvásárlásánál különös súlyt fektetett a szlavoniai vízi összeköttetésre, amelynek útján debarassirozhatjuk az esetleges helyi földi túlprodukcziót. A két vicinális megszerzésénél az első szempont az volt, hogy ezáltal két nem jövedelmező vasut jövedelmező vállalattá lesz és minthogy az állam juttatta ebbe a helyzetbe,

kívánatos, hogy az állam élvezze egyúttal a hasznát is ennek; a másik szempont pedig az volt, hogy a mostani vicinális vasut-kezelés mellett nem volnának, vagy pedig csak nagy ár ellenében volnának effektuálhatók azok a beruházások, amelyek okvetlenül szükségesek nem annyira a pályatestek, mint különösen a pályaudvarok megfelelő berendezésére. Igen fontosnak tartja ezt a nemzeti érdeket fekvő telepet nemzeti szempontból is. A gazdasági szempontok mellett ezek a nemzeti szempontok szólnak amellett, hogy ez a vonal lehetőleg mint államvasuti vonal építtessék ki. (Élénk helyeslés.)

Nagy Dezső felszólalása után az értekezlet egyhangulag elfogadta a törvényjavaslatot.

A gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatot *Vertán Endre* előadó ismertette és ajánlotta elfogadásra.

Az értekezlet egyhangulag elfogadta a törvényjavaslatot.

Kovács Pál előadó a kerepes—gödöllői helyiérdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot ismertette és ajánlotta elfogadásra.

Kubik Gyula rámutatott arra, hogy ennek a vasutnak a részvényei nagybórára a Budapesti Közuti Vasut birtokában vannak.

Hédervári Lehel szükségesnek tartja a vasutat főleg abból a szempontból, mert evvel a budapesti nagy lakásdrágaságot enyhítik. A közönség egy része eddig is szivesen kiköltözött volna a főváros szomszédságába, de megakadályozta ebben az a körülmény, hogy a főváros közvetlen vidéke és a főváros közti közlekedési viszonyok nem voltak megfelelőek.

Szterényi József államtitkár megjegyzi, hogy a Közuti Vasut és a budapesti helyiérdekű vasut két külön jogi személy. Az engedélyezés szempontjából teljesen közömbös, hogy kinek a részében vannak a részvények. Ami az aluljárók kérdését illeti, ez nem a kereskedelmi kormány, hanem a főváros hatáskörébe van. Szükségesnek tartaná egyébként, ha a két társaság egyesülne. A forgalom biztosítása érdekében feltétlenül szükséges volna, ha a nagyobb forgalmi vonalakon a vilámost a föld alatt vezetnék.

Az értekezlet ezután egyhangulag elfogadta a törvényjavaslatot.

Kubik Gyula előadó ismerteti a homonna—takesányi helyiérdekű vasut a Vác—Budapest—gödöllői h. é. villamos vasut, a Nagyszében—szent-ágotai h. é. vasut, a Kisilva—óradnai h. é. gőzmozdony vasut, végül a Hólak—trecsenteplaczi h. é. villamos vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat, amelyeket az értekezlet minden hozzászólás nélkül egyhangulag elfogad.

Részletesebben ismerteti ezután *Kubik Gyula* előadó a pozsonyi határszéli villamos vasutakról szóló törvényjavaslatot. Ismerteti mindenekelőtt annak előzményeit. A vasut mindenesetre Bécs olcsóbb élelmézését fogja eredményezni, de Magyarország szempontjából azért bir jelentőséggel, mert a Pozsony környéki mezőgazdasági termelő közönségnek termelvényeit egyenesen beszállítja Bécs városába. Végül nem hagyható figyelmen kívül Pozsony város érdeke sem. A város egyhanguan kívánta a vasut engedélyezését, mert ezzel reméli, hogy jobban magához köti a városhoz fekvő községeket.

Kmetty Károly kijelenti, hogy szoros családi nexus fűzi Pozsony város német lakosságához, amelyet a magyar hazafiság szempontjából kifogástalannak tart. Iseri a pozsonyi viszonyokat, mert éveken át ott tartózkodott és mégis állást foglal ezen vasut ellen objectív okok alapján. Nem egyedül áll nézetével, hanem hivatkozik első sorban a közgazdasági bizottságnak állásfoglalására és hivatkozik különösen *Földes Béla* előadónak nagyletelőségű memorandumszerű előterjesztésére. Sajnálja, hogy ez az előterjesztés, amely a vasut hátrányait kifejti, a hivatalos iratok között nem található. Utal Budapest főváros és a budapesti kereskedelmi és iparkamarának, amelyeket sovínizmussal nem fog senki megvédeni, állásfoglalására, valamint arra a tényre, hogy ugy *Hieronym*, mint *Lányi* miniszterek gazdasági okokból helytelenítették ennek a vasutnak kiépítését. De meg maga Pozsony város lakosságának egy része is a vasut ellen foglalt állást. (Ellentmondások.) Közlekedési szempontból a vasut, ha nem is káros, de teljesen felesleges, mert az államvasutak a személyforgalmat kielégítő módon bonyolítják le. Félti a Béccsel való szorosabb társadalmi és kulturális összeköttetéstől a Pozsonyban fejlődő magyar kultúrát. Pozsonyból vett információk alapján hangoztatja, hogy Pozsony város kézműiparára és kereskedelmére végzetes lesz ez a javaslat, amelylyel Pozsony város iparának és kereskedelmének halálharangját húzzuk meg. (*Mérey Lajos*: A pozsonyi kamara kezdeményezte!) Kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Szterényi József államtitkár reflektál *Kmetty* felszólalására. Kijelenti, hogy ha *Kmetty* hivatkozott *Földes Béla* jelentésére, akkor meg kellett volna említenie, hogy milyen konkluzióra jutott

Háboru előtt.

— Lázás készülődés. —

Földes. (Helyeslés.) Földes álláspontja az volt, hogy ha bizonyos adatokra nézve megnyugtató választ kap, akkor a vasut engedélyezését, illetőleg a javaslat elfogadását ajánlja. Budapestet illetőleg hangzóatni kívánja, hogy ha lehetnek is nézeteltérések a képviselőtestület pillanatnyi összealkotása szempontjából, de a székesfőváros közönségének hazafiságát kőcsébe vonni nem lehet. Akkor azonban, amikor arról van szó, hogy egy vasut egy nagy vidéki emporiumnak gazdasági fellendülését előmozdítsa és amellyel természetesen előnyöket nyújt Bécsnek is, akkor ugy Budapest székesfővárosnak, mint a budapesti kereskedelmi és iparkamarának argumentációja, mint érdekelt felek veendő csak figyelembe. Másrészt tekintetbe veendő, hogy Pozsony városa egyhangulag a vasut megépítése mellett foglalt állást. Pozsony városának, amely nemes és hazafias missziót tölt be, kulturális és gazdasági fejlődését elő kell mozdítani, annál is inkább, mert tények szólnak mellett, hogy Pozsony az ország szíve felé fejlődik.

Tekintetbe véve a három év utolsó forgalmát, azt látjuk, hogy a Pozsony—bécsi relációban a személyforgalom 8 százalékkal emelkedett, ellenben a Pozsony—budapestiben 16,8 százalékkal. Az áruforgalmat véve tekintetbe, a Pozsony—bécsi relációban 11,8 százalékkal emelkedett ez, míg a Pozsony—budapestiben 20,5 százalékkal. De nem hagyhatók figyelmen kívül Pozsony városának érdeke sem. A város azzal indokolja a kérését, hogy ez a vasut az ő körzetébe vonná azt a környéket, amely egyékként Bécs felé gravitál. Figyelembe veendő az is, hogy Bécs felől Pozsonyba 50.000—55.000 utas jön, akik bécsi tőkét hoznak Pozsonyba és megtermékenyítik a pozsonyi talajt ezzel a tőkével, miáltal nemzeti vagyonosodásuk gyarapszik. Utal arra, hogy Pozsony és Bécs között napenként 10 vonat közlekedik, öt gyorsvonat és öt személyvonat. Ha most egy villamos vasutat építenek, amelynek menetideje a gyorsvonaténál több, mint kétszer nagyobb, akkor nem lehet azzal argumentálni, hogy ezzel megkönnyítetik a Bécses felé forgalmat. A gyorsvonat Pozsonytól Bécsig 1 óra 8 percz, a villamosvasut a maximális sebesség kihasználásával 2 óra 30 percz alatt megv.

Kmetty Károly: Ki lesz ez mondva a törvényben?

Szterényi József államtitkár: A fizikai lehetőség szabja meg ezt a határt, de engedélyokiratban is meg van állapítva a maximális sebesség, amelynek értelmében nem futhat be gyorsabban be Wienbe, mint 2 óra 30 percz alatt. Végül hangsúlyozza, hogy a kormány és törvényhozás nem ad Pozsonynak egy hajszálnyit kedvezményt, egy fillérvnyi támogatást sem, hanem az érdekelttség saját költségén építi fel a vasutat és a kereskedelmi kormány csupán a helyi érdekű vasutakról szóló törvényben biztosított jogot adja meg. Mivel meggyőződése, hogy ez a vasut semmiféle nemzeti szempontot nem érint, másrészt pedig fontos gazdasági érdekek kívánják annak létesítését, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter nevében is kéri annak elfogadását.

Kmetty Károly félreértett szavainak helyreigazításaképpen kijelenti, hogy a főváros hazafiságát egyáltalán nem akarta kétségbevonni, ellenkezőleg az a nézete, hogy a főváros nemzeti szempontból a legesekélyebb kifogás alá sem esik.

Holtz Pál elnök felteszi a kérdést szavazásra, mire az értekezlet Kmetty Károly szavazata ellenében elfogadja a javaslatot. Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Az alkotmánypárt értekezlete.

Az országgyűlési alkotmánypárt ma este fél nyolcz órakor Széll Kálmán elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a kormány részéről megjelentek: gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Günther Antal igazságügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter.

Széll Kálmán bejelentette, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök, aki a mai értekezleten megjelenni szándékozott, elhalasztatlan teendői miatt ezt nem tehette s ezért az értekezlet elnökségét kéri. Ezután az értekezlet tudomására hozta az elnök, hogy a képviselőház holnapi ülésének napirendjére érdemleges tárgyalás végett a következő törvényjavaslatokat, illetve jelentéseket tüzték ki: Törvényjavaslat az állami kőszénbányászati fejlesztéséről, törvényjavaslat a teljeskoruak gyámságára és hasonló védelmi intézkedésekre vonatkozó, valamint a polgári eljárásra vonatkozó, Hágában kelt nemzetközi egyezmény beczikkelyezése tárgyában s végül az igazságügyi bizottság jelentése a Fejérváry-kormány alkotmányellenes tetteiről való határozathozatal tárgyában.

Az értekezlet az előterjesztett törvényjavaslatokat — a két házi egyezményre vonatkozókat dr. Heinrich Antal országgyűlési képviselő előadása alapján, — valamint az igazságügyi bizottság jelentését vita nélkül egyhangulag elfogadta.

Az értekezlet ezzel véget ért.

A főváros közvéleménye még a tegnapi riasztó mozgósítási hírek hatása alatt áll. A mai napon nem változott a helyzet, de mivel a boszniai hadtesten kívül más csapatot nem mozgósítottak, a hangulat valamivel nyugodtabb lett. Mozdósítási hírek ugyan ma is érkeztek az ország minden részeiből, de ezek a boszniai hadtest tartalékosainak behívásán alapulnak. A mai szélcsend azonban olyan, mint a vihar előtti nyugalom, melyet minden pillanatban felválthat a legszörnyűbb háboru. Diplomáciai hírek ugyan még megteszi utolsó kísérleteit, de ettől még azok sem várnak eredményt, akik eddig rendületlenül bíztak a békében. Szó volt arról, hogy az entente hatalmak is még egy kísérletet tesznek Belgrádban, e hirt azonban Párisból megczáfolják. Állítólag Oroszország az, amely vonakodik további nyomást gyakorolni a szerbekre és így Párisban és Londonban is elálltak a további lépésektől.

A béke hívei meg abban reménykednek, hogy Szerbia izoláltságának tudatában az utolsó perczben meghátrál. Ez a remény azonban igen kevés sikerrel kecsegtet. Ma ugyanis Szerbiában a hadsereg harci kedve oly nagyfokú, hogy a kormány, ha bármily békés is volna szándéka, kénytelen álláspontját megtartani, nehogy az országot belső katasztrófa elé vigye. Milovanovic külügyminiszter különben ma már kijelentette, hogy a boszniai kérdésben nincs mit hozzátennie a szerb jegyzékben foglalt állásponthez. Ezzel előre jelezte, hogy Ausztria-Magyarország ultimátumára mi lesz Szerbia válasza.

Belgrádban ma már tisztában vannak a helyzettel és megteszik az utolsó katonai intézkedéseket. A „Times” belgrádi tudósítója már meg is táviratozta lapjának a szerb haditerv részleteit. Ez a haditerv azonban valószínűleg a tudósító fejében született meg, mert eltekintve attól, hogy egy hadsereg sztratégiai terveit nem szokás nyilvánosságra hozni, teljes járatlanságot árul el. A tudósítás szerint ugyanis a szerb hadsereg nemcsak Belgrádot őrtené ki, hanem visszavonulna Nisig és ott foglalna hadállást. Ez annyit jelent, hogy a szerb hadvezetőség prédára engedi az ellenségnek az egész országot és ennek délkeleti sarkába vonulna vissza. Ez már azért is képtelenség, mert ezzel teljesen fedetlenül hagynák a Drina-mentén Bosznia ellen operáló hadsereget. A szerb hadseregnek ez a része két tűz közé kerülne, mert a Morava-völgyén előnyomuló osztrák-magyar hadsereg egyszeren hátba támadná. A valószínűség az, hogy a főszereg Kragujevac fölélt, a Gorniaka Paninával egymagasságban rendezi be az első védelmi vonalat. Ezzel fedezi a Drina-mentén operáló hadsereget is, mely az egyedüli reménye Szerbiának. Mert ha a drinai hadseregnek sikerül benyomulni Boszniába

és ott a Herczegovinába nyomuló montenegrói hadsereggel kooperálva fellátítani Bosznia és Herczegovina lakosságát, akkor mindenesetre nehéz helyzetet teremtene boszniai hadseregünknek. Ez természetesen csak feltevés, mert megvagyunk győződve, hogy a boszniai határország, ha tényleg háborura kerülne a sor, feltartóztatja a szerbek támadását, míg Boszniában teljes erővel felvonulhatunk.

Mai hireink a következők:

A mozgósítás.

A tegnapi mozgósítás híre nagy izgalmat keltett az egész fővárosban. Eddig a negyedik hadtest mozgósításáról keletkezett hírek nem bizonyultak valóknak. Csak azok a tartalékosok kapták behívót, kik a 15-ik hadtesthez tartoznak.

Fazekas Ágoston, Pestvármegye alispánja az első ember, aki majd a mozgósítási parancsot kézhez kapja. Kijelentette, hogy eddig a hidász- és utász-csapatok kiegészítéséről és néhány hadtest létszámának emeléséről tartalmazó iratot kapott. Ez el is ment az illetékes hatóságokhoz. A megye alispánja különben ezeket mondotta:

„Mozgósításról szó sincsen. Tegnap óta a helyzet mitsem változott, minden úgy van a jelen pillanatban, ahogy tegnap volt. Én a mozgósítási parancsot még nem kaptam meg. Egyebkről pedig a mai lapok tökéletes hűséggel számoltak be, és a már megtörtént intézkedéseket a valóban megfelelően ösmertették.”

Piperkovicz Bátor tanácsos, a székesfőváros katonaiügyi osztályának vezetője ezeket mondotta:

„A mozgósítás még nem történt meg. Hozzánk legalább ilyenmü utasítás nem érkezett. A behívásokra vonatkozólag annyit igaz, hogy egyes hadtestek tartalékosait öt koreosztályon belül csakugyan behívjuk. Többet nem mondhatok.”

A háborus hírek hatása nagyon meglátszik a középponti városokban. A katonaiügyi osztályt rengeteg soka keresik föl, hogy biztos tudomást szerezzenek a háborus veszedelemtől. Különösen sok ember fordult meg az udvarban levő nyilvántartási alosztálynál, ahol a tartalékos katonák ügyeit intézik, ahonnan kézbesítik a katonai behívójegyeket. Itt megerősítették a mai lapoknak azt a közlését, hogy az utász- és a hidász-csapatok tartalékosait behívják. Ők az elsők, akiket az esetleges háboru foglalkoztat, nekik mindenesetre készen kell állani.

Az óbudai kikötőben horgonyzó monitorok csakugyan felszerelve vannak. Hírük szerint holnap elindulnak a Délvidék felé.

A 15-ik hadtest hadilétszámra való emelése folytán elrendelt intézkedésekről az ország különböző részeiről a következő jelentéseket kaptuk:

Fiumében a hatóságok a mozgósításra minden utasítást megkaptak már. A múlt éjjel a rendőrséghez távirat érkezett, amely meghagyja, hogy a küszöbön álló mozgósításra minden előkészületet tegyen meg. Az elmúlt éjjel sürgősen behívták azokat az ujonczokat, akiket az elmúlt héten soroztak. Mindössze huszonnyolczan mentek el Nagyanyizsára az ott állomásozó 48-ik számú közös hadseregbeli ezredhez. Ezenkívül távirati behívót kaptak azok a tartalékosok, akik a szerajevói és a zárai hadtestekhez tartoznak. Ezeknek az első hajóval utnak kellett indulniuk. — A múlt napokban több ízben megtörtént, hogy éjszaka különvontakon katonaság érkezett ide, amelyet azonnal tovább indítottak a kézen állott hajóval. A csapatátvonulásokról csak kevesen tudnak, mert ezek éjszaka történnek. A 48-ik ezred tartalé-

kosain kívül azokat is behívták, akik a 96-ik ezred kötelékébe tartoznak. Ezek a tegnap esti személyvonattal indultak el innen. A biztos hadikészülődést az a körülmény is elárulja, hogy a haditengerészet kötelékébe tartozókat is sürgősen behívták és Póllába rendelték, holott a tengerészkatonaiknak sohasem kell fegyvergyakorlatra bevonulniok. — Tegnap este indult el innen a magyar-horvát hajóosztás „Pozsony” nevű gőzöse dalmáciai útjára. A hajót tegnap egész délután nagymennyiségű rakományt vett föl a Dalmáciában és Bosznia-Hercegovinában tartózkodó katonaság számára. A társzekeret zsákba tett lisztet fuvaroztak a rakodópartra, ahová élelmezési katonák kiejérték őket.

Zólyomban a 25. gyalogezrednek a hadilétszámra való kiegészítése végett ma a póttartalékosokat táviratilag hívták be.

Marosvásárhelyről jelentik, hogy a mozgósítási hírekből csak annyi igaz, hogy Marosvásárhelyről 32 tartalékost behívták és Boszniába szállították. Plakátok a városban nincsenek kifüggesztve.

Kassán a 34. gyalogezred 2. zászlóalját, mely Rogaticában van, hadi létszámra emelték, ugyszintén a 16. és 6. tüzérezredek azokat az útegeit, amelyek Boszniában, illetve Hercegovinában állomásoznak. E célból a tartalék II. korosztályát behívták. Ezek most vonulnak be. Ma délelőtt a kassai állomásfőnökség rendeletet kapott, hogy állítson össze 50—60 kocsiállós álló vonatot s tartsa kézben Pozsonyba való indításra.

Székelyudvarhelyen a székelyudvarhelyi 82. gyalogezred 1., 2. és 4. zászlóaljait, melyek Mostarban állomásoznak, hadi létszámra emelték. Hír szerint ma több száz tartalékos vonult be Székelyudvarhelyre. A tartalékosokat holnap reggel külön vonatok Mostárba szállítják.

Pozsonyban igen nagy volt az izgalom, mért az a hír terjedt el a városban, hogy a 72. gyalogezredet hadilétszámra emelték. A hírből csak az bizonyult igaznak, hogy a 72. gyalogezred 2. zászlóaljait, melyek Crkviceben van, hadilétszámra emelték. A városban több olyan tartalékos tiszt is kapott behívót, akik nem tartoznak a 72. gyalogezredhez.

Ungvárott a helybeli ezredparancsnokság megkereste Benkő József apátplébánost, hogy az ezred 348 római katolikus vallású legénységét szerdáiig gyóntassa meg, ami a hadikészületet komoly voltát bizonyítja. A katonák első része tegnap reggel a hét órai mise előtt meggyónt és a szent misén meg is áldozott.

Egerből jelentik, hogy Heves vármegye alispánja távirati utasítást kapott a honvédelmi minisztériumból, hogy intézkedjék a tartalékosoknak szóló behívó kézbesítése dolgában, mert a boszniai és hercegovinai csapatokat hadilétszámra emelik. Negyven egri és öt-évez hevesmegyei tartalékosnak küldték meg a behívót, amely elrendeli, hogy a tartalékosok huszonnégy óra alatt vonuljanak be. A városban óriási az izgatottság. A lapok rendkívüli kiadásban számolnak be az eseményekről.

Szentesen az alispáni hivatal távirati utasítást kapott, hogy a katonai behívókat küldje ezét.

Miskolcra a lakosság közt nagy izgalmat keltett a honvédelmi minisztérió a főispánhoz és a katonai ügyosztályhoz érkezett távirati utasítás, amelynek értelmében a király Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában elhelyezett és elhelyezendő csapatoknak hadilétszámra emelését rendeli el.

Frankfurtból jelentik, hogy az ott tartózkodó osztrák és magyar hadkötelesek távirati parancsra ma délután helyőrségi állomásheleikre utaztak.

Bécsből jelentik a „Budapesti Tudósító”-nak: Az a hír, mintha egyes hadtesteket vagy ezredek mozgósítottak volna, nem felel meg a valóságnak. A mostani intézkedések kizárólag azon csapatok kiegészítésére vonatkoznak, melyek Boszniában tartózkodnak. Kizárólag az e csapatokhoz tartozó legénységet hívták be kiegészítés céljából. Az a hír, mely szerint tartalékostiszteket is behívták, nem felel meg a valóságnak, mert eddigelé egy tartalékos tiszt sem kapott behívót.

A monitorok.

A mai nap folyamán a monitor hajóhad két őrhajója indult el az Aldunára. Az óbudai kikötőben veszteglő monitorok közül a Szamoson ma javítást kellett eszközölni. A hajók megvizsgálása során, melyet a vízszin alatt búvárok végeztek, konstataáltak, hogy a Szamos viztartója megsérült. E viztartó azt a célt szolgálja, hogy tűz esetén víz alá helyezze a löpor-kamrát. A hajógyárból azonnal husz munkást rendeltek a megsérült hajóhoz, kik rögtön munkához láttak. A Szamoson kívül egy őrhajón is konstataáltak kisebb sérülést.

Délután négy órakor a hajóhad parancsnoka riadót fuvatott, mely után teljes harezserü gyakorlatot végeztek az egyes hajókkal.

Az utolsó kísérletek.

Ausztria-Magyarországnak Szerbiával szemben követendő további eljárásáról egy magas állású bécsi diplomata így nyilatkozott:

— Ausztria-Magyarország, mielőbb Szerbia véglegesen elszánná magát a békére, vagy a háborúra, még két akciót fog és pedig mindenesetre még ebben a hónapban keresz-tülvinni. Az első a válasz lesz a 15-iki szerb jegyzékre. Ez a válasz alighanem úgy fog szólni, hogy a monarchia nincs abban a helyzetben, hogy Szerbiának a kereskedelmi szerződésre vonatkozólag tett javaslatára érdemi-leg válaszoljon, mert a tárgyalások feltételeire vonatkozólag nem kapott választ. Ausztria-Magyarország feltételként belgrádi követé utján egyenes kijelentést kért a belgrádi kabinetől arra nézve, hogy a boszniai kérdés nem képezheti a szerb politika tárgyát. Gróf Forgách már e jegyzék átadásakor abban a helyzetben lesz, hogy a helyzet komolyságához megfelelő hangon beszéljen.

Gróf Forgách kijelentéseinek bizonyos intézkedések fognak nagyobb nyomatékot adni, amelyeket a mérvadó tényezők, tekintettel a válságos helyzetre, már elő is készítettek. Ezt a lépést az első lépéstől függetlenül egy másik demarche fogja követni. Ez a két lépés csupán abban a laza összefüggésben áll egymással, hogy az említett második lépés csakis abban az esetben történék meg, hogyha Szerbia a 15-iki jegyzékére adott válasza sem felelne olyan kijelentésekkel, melyek a monarchiát kielégíthetik. Ez a demarche kizárólag a katonai politikai helyzettel foglalkoznék, a háború és béke kérdését olyan félre nem érthető módon vetné fel, mely minden kitérést vagy halogatást kizárna és kétszegtelenül alkalmas volna arra, hogy a zavaros állapotnak azonnal véget vessen, mert végre is egy nagyhatalomnak hat hónapon át kipróbált türelme is kell, hogy egyszer véget érjen. Ezt jelentené ki ez a lépés.

A monarchia utolsó kísérleteivel körülbelül egyidőben — mint Berlinből jelentik — a négy entente hatalom újabb lépést akar tenni Belgrádban a béke érdekében.

Párisban azt tartják, hogy az egyetlen mód volna még a békés megegyezésre, ha valamennyi nagyhatalom egyetértően akciót indítana a szerb kormánynál, de ennek a lépésnek csak akkor lehetne eredménye, ha mentől hamarabb vállalkoznának rá a nagyhatalmak. Párisban azt hiszik beavatott körökben, hogy Ausztria-Magyarország már végképp eltökélte magát a háborúra s a legközelebbi napokban várják a monarchia ultimátumát, amelyben kereken felszólítja Szerbiát, hogy hagyja abba a fegyverkezést, ismerje el az annexiót és kövessen ezentul korrekt magatartást, állítólág kétnapos határidőt fog kitűzni a bécsi külügyminisztérium a válasza. A fölfogások megcszlanak arról, hogy milyen szerepet játszanék Oroszország. Nagyon sokan hiszik, hogy Szerbia mellett foglalna állást és nem engedné megállni, amiből európai katasztrófa támadna és a hatalmak egy csoportosulnának, hogy esetleg Ausztria-Magyarország egyszerre három fronton volna kénytelen harcolni.

Minden jelentések ellenére francia be-

avatott diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy Oroszország, Anglia és Franciaország nem hajlandó Belgrádban további lépéseket tenni, rábirandó Szerbiát, hogy viselkedjék elzékenyen az osztrák-magyar monarchia iránt. A pétervári kormány semmiféle diplomáciai lépést nem kíván többé tenni Belgrádban és Oroszország nélkül természetesen Franciaország sem járhat el. Ki van zárva, hogy Franciaország Angliával közösen Oroszország mellőzésével vállalkozzék Belgrádban beavatkozásra.

Berlinben azon nézetet vannak, hogy talán csak órák kérdése már, hogy a bécsi külügyi kormány elküldi utolsó jegyzékét Belgrádba, amely ha nem is forma tekintetében, de tartalmára nézve mindenestül ultimátum lesz, mert az utolsó diplomáciai lépésnek készült. Mihelyt a bécsi külügyminisztérium elküldi ezt a jegyzéket, nyomban értesíteni fogja a nagyhatalmakat is és ha a szerb kormány válasza elutasító vagy kitérő lesz akkor azonnal be fog következni a hadüzenet s a nagyhatalmakon lesz a sor, hogy gondoskodjanak és megállapodjanak egymással a háború lokalizálására nézve. Tagadó válasz esetén az osztrák-magyar monarchia haderejének első feladata lesz Belgrádot megszállani, amelyre nézve minden előkészület megtörtént s akkor aztán az osztrák-magyar csapatok csak akkor vonulnának ki a szerb fővárosból, ha Szerbia teljesíti a monarchia követeléseit. Könnyen megeshetik, hogy ez a hadüzenet már a jövő hét első napjaiban meg fog történni. A legesekélyebb határsértés vagy öszszeütközés a határ mentén elegendő ok volna rá.

Ujabb jelentések szerint a helyzet ma lényegesen rosszabb, mert a pétervári kormány kedvezőtlenül válaszolt az osztrák-magyar-török megegyezés dolgában Pétervárra küldött jegyzékre és vonakodik résztvenni a hatalmaknak Belgrádban tervezett diplomáciai lépéseire. Gróf Forgách valószínűleg csak a jövő hét elején fogja átnyújtani Belgrádban az osztrák-magyar monarchia külügyi kormányának jegyzékét. Ez a késedelmeskedés onnan van, mert a jegyzék átnyújtását katonai demonstrációval kívánja a monarchia hathatósabbá tenni, ami a boszniai csapatok szaporításából fog állani. Annyi bizonyos, hogy Szerbia magatartásával erősen csökkentette Ausztria-Magyarországnak jóakarátát és a gazdasági előnyöket szűkebb keretekre szorították. Politikai körökben az orosz jegyzék nyilvánosságra jütése után nagyon szkeptikus a hangulat s márczius utolsó napjaira döntő fordulatot várnak. Az idegességet jellemzi, hogy az ujonczlétszám-javaslatnak mai tárgyalása közben keresztény-szocialista részről azt az indítványt tették, hogy a véderő-bizottságnak egy órai határidőt szabjanak a javaslat elintézésére.

A katonai tanácskozásokat Belgrádban még ma befejezik, aztán a hadosztályparancsnokok elutaznak Belgrádból. Minden intézkedés megtörtént a háború esetére és a Duna-Szána határvidékét ki fogják őríteni.

Az orosz kormány értesítette a francia kabinetet, hogy Oroszország semleges akar maradni, ha Szerbia és Ausztria-Magyarország között kitör a háború.

A londoni külügyi kormány a mai bécsi és belgrádi jelentések után nagyon aggasztónak látja a helyzetet. Rossz jel, hogy az osztrák-magyar monarchia csak a szerb kérdésnek a konferencia programjából való kiküszöbölése esetén hajlandó résztvenni a konferenciában. Egyetlen lehetőség a konfliktus békés megoldására és a veszedelem elhárítására, ha Ausztria-Magyarországnak sikerül Szerbiával közvetlenül megállapodásra jutnia.

Párisban is ma lényegesen pesszimisztikusabb lett a hangulat és kikerülhetetlennek tartják a fegyveres összeütközést. A válság abban eszesosodik ki, hogy az osztrák-magyar monarchia nem hajlandó résztvenni a konferenciában, ha annak programjára tüzik a szerb kérdést, másrészt pedig Oroszország vonakodik nyomást gyakorolni a szerb kormányra.

A szerbek készülődnek.

A belgrádi hangulat és a vidékről érkezett jelentések a szerb nép háborús elszántságát tanúsítják. A nép széles rétegeiben teljesen befészkelte magát az a meggyőződés, hogy a há-

horus konfliktus elkerülhetetlen és biztatják a kormányt, hogy ne engedjen. Belgrád lázban ég. Az üzleti élet csaknem teljesen meg van bénítva. A hadügyi kormány nagy buzgósággal folytatja a fegyverkezést. A nap minden órájában löszerekekkel és hadi felszerelésekkel megterhelt vonatok közlekednek és Oroszországból folyton újabb löszállományok érkeznek. Szüntelenül küldik a csapatokat a bosnyák határra, mert oda akarják áthelyezni az akció egész súlypontját.

György trónörökös a király tilalma ellenére is tovább agít a háboru mellett. A trónörökös tegnap váratlanul, anélkül, hogy bejelentette volna, megjelent a haditanácsban és több mint két óra hosszán ottmaradt. Zsifkovics hadügyminiszter egyetért a trónörökös magatartásával, ezt bizonyítja, hogy Zsifkovics tegnap a trónörököst a legszívélyesebben üdvözölte és azt az óhaját fejezte ki, hogy a szerb hadsereg minden tisztje és katonája legyen példát arról a bátor és elszánt magatartásról, melyet a trónörökös tanusít. A haditanács fölkérte a trónörököst, értesítse a királyt arról, hogy a szerb hadsereg készen áll és hogy a hadsereg örvend annak, hogy olyan királyfi van soraik között, aki a szerb nép nézeteivel és törekvéseivel teljesen egyetért. Tudja meg a király, hogy Szerbiában nem akadhat kormány, amely sikerrel küzdhetne a szerb hadsereg és a nép akarata ellen. György trónörökös különben néhány nap óta csaknem minden idejét a gyalogezredéknél tölti és részt vesz a katonatisztek tanácskozásain. A tegnapi haditanács után a trónörökös a következő beszédet intézte a tisztekhez:

— Épp most jövök a haditanácsból és örömmel közlöm pajtásaimmal, hogy a szerb hadsereg feltétlenül számíthat a hadügyminiszter és a legfőbb parancsnokok állhatatosságára. A szerb hadsereg vezetői szilárdul el vannak tökéltve arra, hogy nem engedik a hadsereget és a szerb népet az ellenség, Ausztria-Magyarország által megaláztatni mindaddig, míg csak egy szerb katonája is áll fegyverben.

Szerb katonai forrásból eredő hír szerint a tegnapi haditanács elhatározta, hogy Arzén herceget, a király testvérét, az összes szerb lovaság parancsnokává való kinevezésre ajánlja. Arzén herceg ezidő szerint ezredesi rangot foglal el az orosz hadseregben. Hír szerint a haditanács javaslata orosz befolyásra vezethető vissza. Péter király már többször megkísérelte, hogy öcsét visszahozza a szerb hadseregbe, de mindig nehézségekbe ütközött, amelyek miatt nem tudta szándékát megvalósítani. — A szerb Drina-hadsereg koncentrációja megkezdődött. Eddig husz zászlóalj van formálva, amely a Száva-Drina háromszögben áll. Délnyugati Szerbia megvédelmezése majdnem kizárólagosan az önkéntesekre van bízva, akik a maguk által választott vezérek parancsnoksága alatt állnak. Az utak sok helyen alá vannak akasztva. Most dolgoznak néhány tüzérségi formáció és géppuskasztyár föllállításán, de még mindig nagy a hiány lóban. Mindennap újabb löszállományokat várnak Oroszországból. A Drina-hadsereg fővezényletét valószínűleg Szolárovics tábornokra fogják bízni.

A „Times“ mai száma az osztrák-magyar akupáció esetén a következő szerb haditervet közli, amelyet a belgrádi haditanács állapított volna meg:

Mivel Románia semlegessége felől Szerbia biztos lehet, haderejének főtömegét, a keleti, vagyis Timok-hadosztályt a belgrádi hadügyi kormány Negotin és Zajecánál akarja összpontosítani a Duna-divízió megerősítésére s ezzel a haderővel Szemendriánál készül ellentállást kifejteni, míg Belgrád környékén csak markírozni a hadműveleteket s úgy itt, mint Kragujeváczban is feladná a főhadiszállást, hogy a koncentrációt Nisben vihesse keresztül. Nisben volna a főhadiszállás, a mely eddig is a Morava-hadosztályal fővédelmi vonalul szolgált Bulgária ellen. A Morava-, a Timok- és a Duna-hadosztályokat Nisben kívánja összehívni a hadvezetés és úgy a támadás, mint a védekezés főleg a Drina-hadosztályra menne át, amely a középpont volna. Valijevo van kiszemelve

a hadműveletek alapjául a Délen, ahol, hála Törökország semlegességének, nem kellene semmitől félni. Novibazárból a szerb zászlók alá gyűlnének a komitácisk s a Drina mentén számtalan lehet Bosznia népének támogatására is, a mely Lovnicza és Mokragora között a szerb hadseregnek megbecsülhetetlen segítségére lesz, mert vannak köztük még olyan bátor férfiak, mint volt Had-si Loja.

A hivatalos „Samongrava“ jelentése szerint eddig összesen hatvan orosz önkéntes érkezett Szerbiába. A szerb lapoknak az a híre, hogy már több száz, mi több, néhány ezer orosz önkéntes van utban Belgrád felé, teljesen alap-talan.

Nagy ujongással fogadták Belgrádban az orosz jegyzéket, amely a boszniai kérdést nemzetközi konferencia döntése elé kívánja terjeszteni. A trónörökös maga sietett a konakba megvinni az örvendetes hírt a királynak, amelyet Sergejew orosz követtől hallott. Számolni kell azzal, hogy a szerb kormány az osztrák-magyar monarchiának legközelebbi jegyzékére is visszautasítással fog válaszolni és Szerbiában alaposan bizakodnak benne, hogy ha kitér a háboru, Oroszország aktív részt fog venni benne.

Szerbia nem enged.

A „Times“ belgrádi levelezője az ottani kormány hivatalos magatartásáról a következő képet közli:

A szerb kormány teljesen meg van győződve arról, hogy abban a válaszban, amelyet Ausztria-Magyarországnak a kereskedelmi szerződés dolgában adott, korrektil, udvariasan és teljesen kielégítően válaszolt. A szerb kormánynak nem szándéka, hogy a kereskedelmi érdekeknek a diplomáciai differenciálékkal való összehaverését megengedje. A szerb kormány véglegesen kijelentette, hogy a boszniai kérdést európai kérdésnek tekinti. Szerbia ezt az álláspontját nem fogja módosítani, a kereskedelmi szerződés tekintetében nem fog léptelen fejtegetésekbe belemenni és a szomszéd monarchiának olyan szellemben válaszolt, amelyet annak a szükségnek az érzete sugalmazott, hogy rendszer viszonyok álljanak fel a két szomszéd-állam között.

Montenegro mozgositott.

A „Lokalanzeiger“ Cetinjéből hírt kapott, hogy mozgositottak egy hadosztályt, amelynek vezére a fejedelmi család egy tagja lesz. A montenegrói nép barzsi kedvét alaposan megcsappantotta az, hogy nyolcz osztrák-magyar ezirkáló és néhány torpedónaszád érkezett Antivari elé. Cetinjéből azt a hírt terjesztik, hogy amennyiben háboru kerül a sor, ennek a flottának el kell takarodnia, mert az Adrián angol hadihajók fognak megjelenni.

Megtiltott löszerszállítás.

A „Surra-i-Ummet“ munkatársa beszélgetést folytatott a nagyvezérrel, aki kijelentette, hogy a szerb hadianyagot Szalonikiból nem szállítják tovább és nem adnak átviteli engedélyt, hanem az utasítás azt írja elő, hogy a hadiszerek Szalonikiben letétbe helyezendők. A porta a hadiszerek átvitelét a német és az osztrák-magyar nagykövet előterjesztései alapján tiltotta el.

A Crimee gőzös, amely 170 tonna hadiszert hozott Szalonikibe Szerbia számára, tovább indult. A kormány rendelkezésre engedték a vámhatóságok, hogy a szállítmányból a tábori sátrakat, egyenruhákat és lövegeket továbbszállítsák, de a rakomány többi részét feltartóztatták, egyelőre elraktározták és vissza fogják küldeni a franciaországi feladó grátraknak.

A porta állítása szerint a szerb hadianyag második szállítmányát alaposan megvizsgálják, de a felszerelési tárgyakat csak fegyverek és muni-cziók kivételével engedik át. A francia és angol bányatársaságnak küldött dinamitot csak 2 és fél tonnás részletekben boasztják át.

A monarchia álláspontja.

Bécsi jelentést szerint Ausztria-Magyarország éles különbséget tesz a nemzetközi kér-

dések és a boszniai annexió nyomán támadt speciális kérdések között, amelyek kizárólag a monarchiát és Szerbiát érintik. Erőszben Ausztria-Magyarországnak ma is az a fölfogása, hogy ezek az utóbbi kérdések nem szerepelhetnek az esetleg összehívandó nemzetközi konferencia programjában. Azt sem titkolja a bécsi külügyi kormány, hogy ma már talán nem volna hajlandó olyan messze elmenni a Szerbiának adandó gazdasági előnyök terén, mint néhány nap előtt. A katonai készenlét a monarchiának rengeteg költségeket okozott, a szerb politikusok ma is ellenségesen viselkednek velünk szemben, a hadikészülődéseket Szerbia lázasan folytatja s ilyen körülmények között senkit sem lephet meg, ha az osztrák-magyar monarchia ma már nem adná meg olyan készségesen a gazdasági előnyöket Szerbiának s talán később még kevésbé. Természetesen olyan gazdasági előnyökről van szó, amelyeknek megadása kizárólag a monarchiától függ. Hiszen természetes, hogy nem is lehet áldozatokat kérni és várni Ausztria-Magyarországtól, mikor milliónyi költségekbe verték a katonai készülődésekkel.

A duma és Szerbia.

A Dumában ma gróf Bobrinszki kezdeményezése folytán egy felhívást köröztek, amelyben Szerbiát nyugalomra intik.

„Oroszország egész rokonszenve — mondja a felhívás — Szerbia mellett van. Ausztria-Magyarország tudja meg, hogy el fog következni az az idő, amikor meg fogják torolni a Szerbián elkövetett sérelmeket. Oroszország ma nincs abban a helyzetben, hogy Szerbiáért siera szálljon, de idővel meg fog erősödni annyira, hogy Ausztria-Magyarországgal leszámolhat.“

A felhívást sok októbrista és kadétpárti képviselő és ezenfelül a mérsékelt jobboldal tagjainak egyrésze is aláírta.

Tittoni közvetítése.

Az a jelentés, mintha Ausztria-Magyarország Németország néven ajánlatot tett volna a hatalmaknak konferencia egybehívására, minden alap nélkül való és alighanem összevontatása annak a kérdésnek, amelyet Tittoni tett Bécsben egy esetleges konferencia következő programjára nézve:

A hatalmak tudomásul veszik azt, hogy Szerbia minden követelésről lemondott és így beleegyezik abba, hogy a szerb kérdést a hatalmak elé terjeszszék. Ezek volnának:

1. Bosznia és Hercegovina annexiójának formális szankeziója.
2. Bulgária függetlenségének elismerése.
- Ez a két aktus csak formális volna, mint-hogy az érdekelt országok már megegyeztek.
3. A berlini szerződés 29-ik szakaszának megváltoztatása. Ez a cikkely Montenegróra vonatkozik.

Rémület Bukovinában.

Mindenfelé azt híresztelik, hogy az oroszok be fognak törni Bukovinába s tegnap óta a bukovinai takarékpénztárakat ostromolja a nép. Olyan erős a run, hogy esendőséget kellett a takarékpénztárak elé állítani. Ma az iteni takarékpénztár a betevőknek 400,000 koronát fizetett vissza. Galicziában a parasztnép és a galicziai munkások között a háborus veszedelem miatt nagy a rémület és ezt lelkiismeretlen spekulánsok még kihasználják. Azt híresztelik, hogy a háboru kitörése esetén a kormány a takarékpénztárakban levő betéteket hadi célokra fogja lefoglalni. Ezért aztán a pénzintézetek pénztárait egész Galicziában megrohanta a szegény néposztály és napok óta tart az ostrom. Mindenki visszaköveteli betett pénzét; sőt akadnak nagyon sokan, akik a lelkiismeretlen rémitgetőknek eladják takarékpénztári könyveiket.

Törökország intézkedései.

A Tageblattnak jelenti konstantinápolyi tudósítója, hogy nagy izgatottságot keltett a török fővárosban az a hír, hogy Ausztria-Magyarország máris néhány hadtestet mozgosit. Törökország egyelőre nem kívánja a szandzsakban mozgositani

a rendes katonai állományt, nehogy Szerbiát fölöslegesen izgassa. Megbízható részről közlik, hogy a szandzsákban minden intézkedés megtörtént a török terület biztosítására. Az albán katonaság, körülbelül 50—60.000 ember teljesen fel van fegyverkezve és harcra kész. Híresztelik, hogy a szandzsákban két szerb bandavezért kézrekerítettek és több kilogramm dinamitot találtak náluk.

Orosz felfogás.

Az orosz külügyminisztérium kompetens helyéről a дума pártvezéreinek kérdésére a következő információt adták:

Tegnap este a helyzet mindenestre nagyon aggasztó volt és ez az állapot késő éjszakaig tartott, akkor aztán a beérkező jelentések optimiztikusabban szóltak. A ma délutáni hírek még mindig komolynak tüntetik fel a helyzetet, de egyúttal megnyugtatóbbak is és reményt adnak a békés megoldásra.

Szerb lapvélemények.

A Samouprava arra a tényre utal, hogy Aehrenthal külügyminiszter nem akarta elfogadni a Bosznia és Hercegovina ellen tiltakozó szerb jegyzéket, mert azt állította, hogy Szerbiának nincs jogzime tiltakozásra. Ma a Törökországgal létrejött megegyezés után azt kívánja báró Aehrenthal, hogy Szerbia a nagyhatalmak előtt tett kijelentésén kívül a bécsi kabinet előtt is és még hozzá más formában nyilatkozzék, amihez új kereskedelmi szerződéses tárgyalások megindításának feltételét fűzi, bár Szerbia Ausztria-Magyarországgal már kötött egy kereskedelmi szerződést. Ha Szerbiának az annexió proklamálásakor nem volt jogzime a tiltakozásra, akkor tényleg csodálatos, hogy báró Aehrenthal ma azt kívánja, hogy Szerbia nyilatkozzék Bécsben Bosznia és Hercegovina tekintetében, sőt e nyilatkozattól teszi függővé az európai konferenciához való hozzájárulását. Ugy látszik a mostani bécsi politikának a következetesség nem legerősebb oldala, de az a mód, melyben követeléseit felállítja, komoly vizsgálódást kíván.

Az Odjek csodálkozik azon, hogy az osztrák-magyar sajtó teljesen alaptalanul elégedetlen a legutóbbi szerb jegyzékkel.

A fegyverzeti kérdés a szerb államnak kizárólagos hellyre, amelyvel az annexió proklamálása előtt már régen foglalkozott. Egy bizonyos siettetést csak a balkáni helyzet és még inkább az a példa, melyet Ausztria-Magyarország maga adott, vont maga után. Szerbia kész a fegyverkezési kérdést ismét normális mederben intézni, mielőtt a sokkal erősebb Ausztria-Magyarország hasonló példával jár elől, vagy mielőtt a nagyhatalmak a lépést biztonságának veszélyeztetése nélkül tanácsolhatják neki. Bécsnek mostani idegessége a bécsi politikai körök bizonyos idegességét árulja el, mely a szerb jegyzék hibás felfogására is alkalmat adott.

Verekedés a szkupstinában.

A szkupstinában ma nagy verekedés volt. A költségvetés tárgyalása közben a hadügyi tétnél a szocialista Kastlerovics élesen kikelt a költségek felemelése ellen, mire Rafaelovics, nacionalista, volt kapitány, szemére vetette, hogy nincs fogalma a hazaszeretetről. Kastlerovics személyes sértéssel válaszolt és ekkor Rafaelovics nekiugrott és arculütötte. Ebből nagy dulakodás támadt és az ülést félbe kellett szakítani.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A csehek a németek ellen.

— A Reichsrath ülése. —

Bécs, márczius 17.

A Reichsrath mai ülését majdnem teljesen cseh képviselők beszéde töltötte ki s ezek között különösen Kramars képviselő beszéde volt nagyon érdekes. Kramars nyíltan megvádolja az osztrák diplomáciát, hogy a Balkánon nem osztrák, hanem német politikát csinál s ez az oka annak, hogy a balkáni népek bizalmát az osztrák-magyar monarchia teljesen elvesztette. Sem Ausztria, sem pedig a dunai szláv népek nem akarnak Nagynémetországba beolvadni. Azt hitték, hogy Ausztria hű marad történelmi szerepéhez és védelmet ad a birodalom szlávosságának. E helyett azonban a belpolitikában is nagynémet érdekek szolgálatába állott. Ova inti a kormányt, hogy ne élesítse ki Szerbiával a viszonyt egészen az összeütközésig, mert abból világháború lehet.

Ilyen értelemben szóltak a többi cseh képviselők is, míg Gessmann Németországnak mondott köszönetet szövetséges hűségéért és az erős, egységes hadsereg megbontását látja a magyaroknak tett esetleges engedményekben.

A rendkívül érdekes ülésről részletes tudósításunk ez:

A Reichsrath mai ülésén az ujonczajánlási törvényjavaslat folytatódólagos tárgyalása során Udrzal képviselő Németországgal való szoros viszonyunkat kritizálja, aminek következtében be vagynak kerítve. Tiltakozik a délszlávok, e hű és monarchikus nemzet mellözése ellen és kijelenti, hogy a szlávok mindent meg fognak tenni, hogy a monarchia existenciáját a kétarmad résznyi nem német lakosságunk megmentéséért. Goll képviselő bizalmatlansággal viseltetik Schönaich hadügyminiszter iránt, aki a magyarok külön törekvéseinek koncessziókat tesz és ezzel alábaszállítja a hadsereg képességét. Kramars képviselő a külügyi helyzetről szólva kifejti, hogy ez a helyzet a mi hátrányunkra azért élesedett ki, mert bennünk látják előlörst a kelet felé irányuló terjeszkedésben.

Ez volt döntő hatással Oroszország és Anglia közvéleményére. Előbbi attól tart, hogy a Balkánon német missziót akarunk teljesíteni. Ha Ausztriában évszázadokon át nem helytelen politikát csináltak volna, ha Ausztria politikája mindenkor azon alapult volna, hogy igazságot tegyen összes nemzetével szemben, ha nem kísérte volna meg, hogy német vagy magyar politikát csináljon, senki a világon és főleg Oroszországban senkinek lett volna az ellen, hogy az okkupációt annexióvá változtassuk át. (Helyeslés és cseheknl.) Szóló Harden egy cikket közli, amelyből kitűnik, hogy Ausztria a nagynémet ügyért küzd és hogy Ausztria ott lenn nem osztrák, hanem német érdekek szolgálatában jár el. Kötelességünk, hogy a mostani helyzetben ne ignoráljunk oly dolgokat, amelyek nem takarthatók el. Ily pillanatban Ausztria a németek mellett és a szlávok ellen belpolitikát csinál, oly politikát, amelyet a nagynémetek megtapsolnak, akik beszédekben egész nyíltan kifejezést adnak azon hő vágyuknak, amely Ausztria németjeinek a német birodalomba való bekebelezésére irányul. Ha Ausztria igazi osztrák politikát csinálna, amely az összes népekkel szemben előzékeny, ha megmutatta, hogy igazán a dunai monarchia akar lenni azzal az eszménnyel, hogy az összes népek itt jövőt találjanak, sohasem következett volna be a szerb konfliktus és Szerbia szoroson csatlakozott volna a monarchiához. (Élénk helyeslés és cseheknl.)

Ha valaha, úgy most kell mindent megtenni a szlávok és a németek konfliktusának elkerülésére, mert birodalmunk összetételére való tekintettel egyáltalában nem követhetünk mást, mint békés politikát. Tartok minden lépéstől, mely kell, hogy az örvény felé vezessen. A helyzet igen komoly és azok, akik további kijelentését tanácsolják, nem teljesítenek hazafias kötelességet. Nem Szerbiában leendő sétáról van szó, hanem európai konfliktus támadhat. Azon alapelvez, melyet a külügyi hivatal kezdettől fogva követett, hogy Ausztria-Magyarország nyugodt maradhat, mert nagyhatalom, most is ragaszkodni kell. Nem érti, hogy december óta ezt az álláspontot miért változtatták meg. Decemberben elfogadtuk az ideiglenes kereskedelmi szerződést, bár a viszonyok akkor még rosszabbak voltak, mint ma. Ma legalább tisztázva van a területi kártalanítás kérdése. (Redlich képviselő: Mennyiben vannak tisztázva?) Abban, hogy Szerbia összes igényeinek védelmét a hatalmaknak engedte át. (Redlich képviselő: Hisz ez a legnagyobb bizonytalanság!) Ez nem bizonytalanság, miután az összes hatalmak a területi igények ellen nyilatkoztak.

A helyzet megerséges kiélezése még soha sem vált előnyére egyetlen államnak sem. Ez épp úgy szól Bécsnek, mint Belgrádnak. Mi, szlávok nem akarunk egyebet, mint a legesekélyebb látszatát is elkerülni annak, hogy nem mentünk el a legvégső határig, hogy a békét megtartsuk. Épségben akarjuk tartani a békét, mert hisszük, hogy ebben van a monarchia egyetlen és legvitálisabb érdeke, mert becsületesen és őszintén akarjuk a monarchia erejének és függetlenségének fenntartását. (Élénk helyeslés és taps a cseheknl.) Szóló megjegyzi, a cseh nép hazafiasságának elismerése felesleges. Sokkal jobb lett volna, ha a cseh nép megkapta volna a megfelelő jutalmat mindenért, amit ezért az államért tett. Mindenkor hidegen, kényelmetlen elem módjára bántak vele, amely zavarja a birodalom egységét. Szóló szavát teszi a cseh népei a postaiügy terén az állami alaptörvények megsértésével ejtett igazságtalanságot és tiltakozik a kerületekbe való beosztás által szolgálni kívánt azon cél ellen, amely a cseh királyság szétdarabolására irányul. Tiltakozik az ellen, hogy a kormány csak a csehekhez appellált a nélkül, hogy felhívásával önmagához és a németekhez fordult volna.

Szemére veti a kormányt, hogy semmit sem tett a cseh tartománygyűlés munkaképességének helyreállítása érdekében és hihetetlennek mondja, hogy ily komoly pillanatban, amidőn a délszláv kérdés szönyegen van, a délszlávok legnagyobb elenségei, Hohenburger és Stürgkh nevezettek ki miniszterekké. Soha sem követtek el még ilyen súlyos politikai hibákat. Szóló a miniszterelnök személye iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetik, intencziói bizonyára a legjobbak, de intencziókból nincs semmi hasznunk, mi tetteket akarunk. Nem fogunk senki után futni. Ahogy velünk bánnak, úgy fogunk mi is bánni. Hasonlót hasonlóval fogunk fizetni. Ha a veszély e pillanatában az apostrofálás jogosult, úgy első sorban a kormányhoz lehetne azt intézni. Soha sem volt egy kormányrendszer oly kevéssé jogosult, hogy nem tudta a népeket megnyerni, hanem elérte azt, hogy gassza őket. (Helyeslés.) Soha sem volt még annyira szükséges, mint jelenleg oly kormányrendszert követni, amely az összes népeket egyesíti. Kívánatos, hogy a kormány és mindazok, akik a birodalom ügyeinek vezetéséért felelősek, ne feledjék el, hogy a jövőre és a birodalom sorsára nézve lakosság megelégedése fontosabb, mint egy ügyletlen kormány megmaradása. (Élénk helyeslés.)

Ezután List és Kiofac képviselők beszéltek.

Dr. Gessmann rámutat arra, mily nagy biztonságot nyújt a hadsereg a monarchiának. Szóló a legészintébb köszönetet mond Németországnak őszinte hűségéért és hű támogatásáért, amelyet a jelenlegi rendkívül feszült helyzetben, amidőn már a legközelebbi napokban komoly döntésnek kell bekövetkeznie, nekünk juttat. Szóló hangsúlyozza az összes pártok együtthaladásának és a császár és birodalom iránt való odaadásának szükségességét. Az ujonczkontingens mellett való egyhangú állásfoglalás manifesztáció volna a béke mellett. (Helyeslés és taps.) Szóló határozottan a magyaroknak teendő koncessziók ellen fordul, ami megzavarná a hadsereg egységét. A hadseregbe a nemzeti kérdés nem vihető bele. A keresztény-szocialisták lelkesedéssel az ujonczkontingens mellett szavaznak. (Élénk helyeslés és taps.)

Vassilko képviselő emelkedik szólásra. Miazí őrnagy szabadsághősnök a török lapokhoz intézett távirata kategórikusan megozafolja azt a hirt, hogy a liberális unióhoz pártolt át és kijelenti, hogy egész életében hiva lesz az ifjú-török bizottságnak.

Az ujonczjavaslat első olvasásának további folyamán Vassilko képviselő a galicizai ruthének hátráltatását teszi szavá a lengyelekkel szemben. Dziedusicky komolynak mondja a mai helyzetet, de reméli, hogy sikerülni fog a békét fenntartani. Reméli, hogy a közös kormány nem fog semmit sem elmulasztani, ami a békét állandóan biztosíthatná, amennyiben ez nem ellenkezik a monarchia létérdekeivel és gazdasági érdekeivel és a lakosság egyéb érdekeivel. (Helyeslés.) Meg van győződve, hogy az összes nagyhatalmak a béke fentartása érdekében munkálkodnak. A veszély azonban Európa és különösen Oroszország közvéleményének hangulatától függ. A kultúra mai fejlettsége mellett a háború nagy szerencsétlenség volna, azért, mert ebből világháború keletkezhetné. Szónok végül kijelenti: E perczben kötelesek vagyunk megadni a monarchiának mindazt, amit követel és ezt meg is fogjuk tenni. A béke érdekében foglaltunk állást és még mindig reméljük, hogy sikerül azt fenntartani. (Élénk helyeslés és taps. Szónokot számosan üdvözik.)

A vitát ezután berekesztik. Dasinszky kontra vezérszónok kijelenti, hogy a szocialdemokraták méltányolják Szerbia súlyos helyzetét, mely kereskedelmének szabadságát akarja kiküzdeni. A szocialdemokratáknak mindazonáltal állást kell foglalniuk az ellen, hogy Szerbia nagyobb hatalmi állásra vergődve, ne váljék Oroszország balkáni

előrsévé, amely ezáltal kedvezőtlen hatást gyakorolna Ausztria állami és népeletére.

Bielochlanek pro-vezérszónok védi a keresztényszocialistákat azon váddal szemben, hogy ők a háborút akarják.

Malik képviselő kifejti, hogy a nagymeték a szláv nagyhatalmi állás kiépítése érdekében nem szavaznak meg katonaságot. *Sternberg* képviselő hangsúlyozza, hogy *Malik* képviselő ne aggódjék az ő nemzetisége miatt, annál is inkább, mert ő az utolsó a házban, aki egy tiszt becsülete felett ítélkezhetik. *Malik* képviselő elmondta, hogy a bosnyák hadjárat során a bosnyákok osztrák katonákat a leggyalázatosabban megsemmisítették. Sajnálja, hogy nincs a házban egy bosnyák, aki ezt megtenné *Malik* képviselővel! (Viharos pofaj! kiáltások baloldalon, *Pattaj* elnök rendreutasítja a képviselőt és megvonja attól a szót.)

Ezután az ujonczjavaslatot a véderőbizottság elé utalják.

Galina képviselő az elnökhöz intézett kérdésében utal arra, hogy az egész Ház egyhangulag a háború ellen nyilatkozott, mert az nagy európai háborúvá alakulna és gazdasági katasztrófát eredményezne. Az elnök kötelessége, hogy a Ház ezen egyöntetű véleményét hivatott helyen tudomásra hozza.

Pattaj elnök válaszában kifejti, hogy ugyanolyan nagy barátja a békének, mint bárki a Házban. Egy oly perczben azonban, amidőn a birodalmat külső veszély fenyegeti, nem szabad a béke szeretetét fenntartás nélkül hangoztatni, mert ez tulajdonképpen nem egyéb, mint a háza helyzetének gyengítése. (Élénk helyeslés.) A képviselő ur is kiemelte, hogy a háború és béke feletti döntés joga a koronát illeti meg. Egész Ausztria megbizik abban, hogy ez a döntés a legbőlebb módon fog megtörténni, még pedig olyképen, hogy a népek javára, egyben pedig a birodalom becsületére fog szolgálni. Épp ezért az elnök nem engedí meg magának, hogy megkérdőztetés nélkül véleményt nyilvánítson. (Élénk helyeslés és taps.)

A legközelebbi ülés pénteken délel. Napirend tárgyat a véderőbizottság az ujonczjavaslatra, a vasuti bizottság az államosítási javaslatra vonatkozó jelentései képezik.

KÜLFÖLD.

Oroszország válasza az entente jegyzőkönyvre. A pétervári távirati ügynökség értesülése szerint a külügyminiszter átadta az osztrák-magyar nagykövetségnek az orosz kormány válaszára a közlésre, hogy a Boszniára és Herzegovinára vonatkozó osztrák-magyar-török entente-jegyzőkönyvet Konstantinápolyban aláírták. Az orosz válasz rámutat arra, hogy miként azt már az orosz kormánynak 1908. évi december 12-iki körtávirata is megállapította, az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti közvetlen megegyezés nem zárja ki annak a szükségességét, hogy a bosznia-hercegovinai kérdés európai konferencia elé terjesztessék. Az orosz kormány ezért kész Ausztria-Magyarországgal és a többi hatalmakkal a konferenciát illetőleg érintkezésbe lépni, amelynek feladata megvitatni a bosznia-hercegovinai kérdést, valamint a nagyhatalmak által elfogadott és a konferencia elé terjesztendő programpontokat.

Olasz lovasság az osztrák határ közelében. A velencei tartományban a lovasságot jelentékenyen megszorították. Udinében, ahol jelenleg egy lovassandártörzs és három eskadron fekszik, most egy egész lovasezredet fognak elhelyezni; Palmanovo-Codroigo-ba szintén egy ezredet állomásoztatják, míg Pordenoneban mostanában fejezik be az oda rendelendő lovasezred részére szükséges kaszárnya-építkezéseket. Trevisóban szintén teljes lovasezredet fognak elhelyezni és ugyanígy egy lovassandártörzset és több ütegosztályt állítanak fel. A lovashadosztályoknak eme tömeges elhelyezése az osztrák határ közelében részben az olasz lovasság tervbe vett újjászervezésének következménye ugyan, amelyről az új lovasezred eddigi hat eskadronját ötre szállították le és az így feleslegessé vált eskadronokból öt új lovasezredet alakítottak, másrészt azonban feltűnő és figyelemreméltó jelenség, hogy ezeket az új ezredek a keleti határszölen fekvő lovasság jelentékeny megerősítésére fordítják. Ezt a feltűnő helyőrségzsaporítást a mi hadvezetőségünk is figyelemmel kíséri.

A török tiszték politizálnak. A „Vossische Zeitung” jelenti Üszkübből a következőket: A hadügyminiszter szükségesnek látta, hogy azt a rendeletet, amely az aktív tisztéknek megtiltja, hogy a politikába beavatkozzanak és más, mint katonai egyesületeknek tagjai lehessenek, szigorubbá tegye. Azokat a tisztéket, akik ez előírás ellen ismételtén vétének, a jövőben lefokozással fogják büntetni.

Rifát basa utazása. Szentpétervárról jelenti, hogy *Rifát* basa török külügyminiszter tegnap este elutazott Pétervárról s Berlinen és Bécsen át Rómába megy. A külügyminiszter a nagyvezértől azt az utasítást kapta, hogy a nagyhatalmak külső politikájának vezetőinél személyesen tudja meg a Balkán-kérdésekben elfoglalt álláspontjukat. *Rifát* basának Konstantinápolyba való visszaérkezése után nagy változások lesznek a török külügyi hivatalban s az összes nagyköveti állásokat újra fogják betölteni.

Anglia félti tengeri hatalmát.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, március 17.

Tegnap számunkban jelentettük már, hogy *Mac Kenna*, az angol admirális első lordja be-terjesztette az alsóházban a kormány tengerészeti költségvetését, amelyet rendkívül érdekes beszéddel ajánlott az alsóháznak elfogadásra. A tengerészeti államtitkár beszéde egyenesen rámutat arra a körülményre, hogy Németország legújabb Anglia-beszerzése nagy mértékben veszélyeztetik Anglia tengerészeti hatalmát, amit Angliának semmi esetre sem szabad tétlenül tűrnie. A tengerészeti kormány tehát a tengeri haderő sürgős kiegészítését kéri.

Mac Kenna tengerészeti államtitkár többek közt a következőket mondta beszédében:

A kormány számára nehézzé teszi a helyzetet, hogy egyáltalában nem tudjuk, mily arányban haladnak előre a német flottáépítkezések. Tudjuk, hogy a németek flottatörvényének végrehajtása után Németországnak hatalmasabb flottája lesz, mint bármelyik jelenlegi flotta. Nincs tudomásunk arról, mily arányban fogják a németek a flottatörvényeik rendelkezéseit végrehajtani. Az 1911. évben 16 Dreadnought-hajónál tal szemben. A német törvény azonban további négy hajót tervez, amelyek az 1910/11. évben lesznek vízreboesztandók. Ha e hajók építése meggyorsítottatik, a mi értesülésünk szerint az 1909/10. év hajóépítési programjában négy hajóval történt, Németországnak már 1912. április havában 17 Dreadnought és Invincible-hajója lesz. De, még ha nem is gyorsítják az építést, akkor is elérik e létszámot 1912. őszén. Ez oly eshetőség, amelylyel a kormány-nak számolnia kell, miután nem akarunk veszélybe rohanni. (Élénk helyeslés.) Ha bizonyossággal meg akarjuk tartani tulsulyunkat e hatalmas hajótípusok tekintetében, az admirálisnak abban a helyzetben kell lennie, hogy szükség esetén a bepáncszelőzást, ágyukat és minden egyéb felszerelést oly időpontban és oly összeg erejéig rendelhessen meg, hogy 1912. márciusban négy újabb nagy páncszelőshajó legyen számunkra szállítható.

Azon eshetőséggel, hogy Németországnak 1912. tavaszán 17 új hajója lesz, a mi 20 hajónkat állítjuk szembe. Ezt azonban csak akkor tehetjük, ha a kormányt a parlament felhatalmazza, hogy négy további Dreadnought felszerelésre vonatkozó rendelkezést még a jelen pénzügyi év folyamán feladhasson. (Élénk helyeslés.)

Balfour, aki *Mac Kenna* után szólásra emelkedett, kijelentette, hogy egy pillanatig sem hitte, mintha Németország magatartásával tulment volna törvényes jogain. Nem az a kérdés, vajjon Németország helyesen vagy helytelenül eszelekedett, hanem, hogy Anglia válasza az egyetlen utat, amely a nemzeti biztonsággal összeegyeztethető. Most már nem arról van szó, hogy Anglia a köthatalmi standardot tartassa fenn, hanem, hogy egyetlen hatalom flottájának létszámán alul nem maradjon. *Asquith* miniszterelnök a mult évben megígérte, hogy Anglia gondoskodni fog az 1911. év végén leendő tulsulyáról.

Ez az ígérlet azonban nem teljesedett be és a német birodalmi gyűlésen egy miniszter ajkairól elhangzott azon nyilatkozat, hogy Németország épp oly gyorsan építhet, mint Anglia, nem volt üres hivalkodás.

Miután *Balfour* a kormány programját teljesen elégtelennek mondotta, — *Asquith* miniszterelnök emelkedett szólásra és elsősorban rámutatott arra, hogy a kéthatalmi standardnál a Dreadnought hajókon kívül más hajókat is tekintetbe kell venni. Jelenleg a németországi hajóépítkezések stádiuma bir a legnagyobb fontossággal.

Az angol és a német flotta.

Rendkívül kényes dolog, amelyet nagyon óvatosan és finom tapintattal kell kezelni, ha saját hajóépítési programunkat egy barátságos hatalomával összehasonlítjuk. Nem szabad hinnünk, hogy azok a számítások, amelyeket az angol és német flotta tekintetében oly gondosan csináltak meg, azon feltevés hatása alatt készültek, hogy Németországhoz való diplomáciai viszonyunk jelenleg ki nem elégitő vagy azon a ponton áll, hogy ilyenre váljék. Ellenkezőleg, a nemzetközi ügyek legutóbbi alakulása — nagyon örülök, hogy alkalmas van ezt kimondani — inkább arra voltak irányítva, hogy esetleges válaszalak Németország között és köztünk inkább megszünjjenek, semmint szaporodjanak. A közöttünk való diplomáciai érintkezés most nyit és barátságos és nem látunk okot, amelynél fogva ne lenne az. Hogy ezen érintkezés továbbra is így alakuljon, ez óhajunk és legkomolyabb szándékunk.

Igy állván a dolog, kétségkívül fel fog hangzani az a kérdés, miért a növekvő verseny a két állam flottakiadásai tekintetében? Miért, kérdezi, mögöttem néhány radikális barátom, nem lehetséges-e a kölcsönös megegyezés? Nem akarok mindjárt válaszolni erre a kérdésre, amelyet a brit kormány nem egyszer vetett fel azzal a szándékkal, hogy megállapítsa, vajjon a flottakiadások kölcsönös korlátozására vonatkozó javaslatot a német kormány elfogadná-e. De biztosítottak bennünket arról és pedig nem egyszer és igen formálisan, hogy Németország flottakiadásai tisztán és kizárólag saját szükségletei szerint igazodnak és Németország programja semmiképen nem függ senkitől. Ugyanezzel az őszinteséggel, amelylyel a német kormány velünk szemben viselkedett, hozzátéhetem:

Anélkül, hogy jövőbeli lehetőségeket mérlegelnék, anélkül, hogy azt gondolnám, hogy e hatalommal mint ellenséggel állhatunk esetleg szemben, csupán arra való tekintettel, hogy egész nemzeti életünk és biztonságunk a tengeren való tulsulyunktól függ, flottaterjesztéseinket nem csökkenthetjük, sem pedig nem engedhetjük magunkat olyan helyzetbe hozni, hogy felmerülhessen oly lehetőség, amely függetlenségünket, vagy tulsulyunkat fenyegethetné. Ezt tesszük más nemzettel szemben való ellenséges érzés nélkül, tisztán önfentartási ösztönből. (Helyeslés.) Látom, hogy a Ház minden oldaláról helyeslik ezt. (Megújuló helyeslés.) *Balfour*val szemben hangsúlyozom, hogy az általános flottapolitika szempontjából misem volna rosszabb, mint gyorsan építeni, tekintettel arra, hogy a hajótípusok mily gyorsan változnak. A németek azt mondják, hogyha mi egyáltalán nem építenénk Dreadnought hajókat, ők mégis pontosan, program szerint építenének tovább. Ha ez így van, nincs meg a lehetőség a kölcsönös leszerelés tekintetében való megegyezésnek. Sajnálom ezt, de a németek, mint minden más nemzet, a legilletéke-sőbb megítélő nemzeti szükségleteiknek.

Nem a mi dolgunk kritizálni vagy tanácsokat osztogatni. E nyilatkozatot úgy fogadjuk, amint azt a németek nekünk adják. Programunkat természetesen nemzeti szükségleteink szerint kell berendeznünk. A vita elején teljesen világosan ki akarom jelenteni, hogy nincs ok két állításra, amelyet e házon kívül folytonosan hangoztatnak. Az egyik állítás szerint mi adjuk a felszerelési versengésben a tempót, holott, ahol lehet, ott e tempó mérséklésére törekszünk. Épp oly kevésbé megokolt a másik állítás, hogy ezzel az ügyvel kapcsolatban direkt vagy indirekt a jelenre vagy a jövőre nézve barátságos szándékokat táplálunk a barátságos német nemzettel szemben. Ami *Balfour* feltevését a 17 német Dreadnought hajóról illeti, az admirális kijelenti, hogy Németország számára fizikai lehetetlenség így rövid idő alatt annyi Dreadnought felett rendelkezni. Igen őszinte volt a német kormánytól kijelenteni, hogy az angol kormány töle határozott nyilatkozatot kapott, amely szerint utes számdékában programját gyorsítani. Eudőfogva kormányunk számára, amely tartózkodás nélkül hitt a németek lojalitásában, lehetetlen volt oly javaslatot benyújtani a parlamentnek, amely azon a feltevésen alapult volna, hogy ily nyilatkozat nem vehető figyelembe. (Helyeslés.) A miniszterelnök azt mondja, hogy e nyilatkozat ugyan nem biztosíték olyan értelemben, mintha megegyezést jelentene a két ország között. A német kormány akkor sem volna mala fides eljárással valóható, ha megváltoztathatná szándékát. Németország azonban határozottan kijelentette, hogy nem fogja hajóépítését siettetni, vagy azt tenni, amit *Balfour* tulajdonít neki, hogy t. i. egy pénzügyi évben 8 hajót boesáson vizre. Németország a hajóépítés tekintetében hatalmasan kifejlődött és még inkább kifejlődött e kolosszusok felszerelésének tekintetében. Nem akar szükségtelen nyugtalanságot előidézni az országban, de nemzeti szempontból nem lehet megelőzni továbbra is azzal a vigasztal, hogy a gyorsaság tekintetében előnyünk van, miután Németországnak 30 hónapra, Angliának 24 hónapra van szüksége egy hajó megépítésére. A kormány gondoskodik az-

ról, hogy szociális reformok céljaira pénzt takarítson. A flottaköltségben kért összeg azonban a legcsekélyebb igény, amelyet a kormány az alsóház iránt támaszthat.

A vitát a miniszterelnök beszéde után elnapolták.

A német válasz.

Mac Kenna az angol alsóházban elmondott beszédére menten válaszolva, a német birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában a tengerészeti költségvetés tárgyalásának Tirpitz államtitkár arra a kérdésre, vajjon lehetséges-e a tengerészetnél nagyobb fokú takarékoság, a birodalmi kancellárnak a leszerelési kérdéssel kapcsolatban tett fejtegetéseire mutatott rá. Az építési tempó általában véve ugyanaz marad. Németország 1912-ben és pedig ennek az évek őszén nem 17, hanem 13 Dreadnoughttal fog rendelkezni. Hogy Angliában minő adatok alapján emlitenek más számokat, arról nincs tudomása. Szólv ezután Galster tengernagy levelére tér át és megegyeztet a tengeremagynak a tengerészeti hivatal hajóépítési politikájával elmentésben álló véleményeit. Különösen azt, amely a cirkálókra vonatkozik. A tenger alatt járó naszád 1905-ig csak igen korlátozott mértékben alkalmazott és tökéletlen volt. A tenger alatt járó naszád tekintetében Franciaország és Anglia katonai és földrajzi okokból elejétől fogva egészen másként kellett, hogy szembeálljon, mint mi. Amidőn azonban lehetséges volt a tenger alatt járó naszádot motorokkal stb. úgy felszerelni, hogy a művésztudományok mellett is alkalmazható volt, a tengerészeti kormányzat egy pillanatig sem habozott, hogy azt bevezesse. Az államtitkár ezután felolvasta Thopson tengernagy levelét, amelyben Cuxhaven erődítvény kiépítését dicséri. Kijelenti, hogy a tengerészeti kormány intézkedései megfelelnek a Galster tengernagy által javasolt programnak és azzal fejezte be fejtegetését, hogy nem eléggé erős hadi-flotta lehetetlenné teszi a tengerészeti feladatainak teljesítését. Egy nemzeti liberális képviselő hibáztatja a birodalmi gyűlést az a szokását, hogy túlságos fontosságot tulajdonít elagott tiszték nyilatkozatainak. A nagy hajók tekintetében — ugymond — követnünk kellett volna Angliát. Egy cenzurpárti képviselő utalással Mac Kenna tegnapi fejtegetéseire, azt kérde, intézett-e Anglia Németországhoz a megegyezésre vonatkozó kérdést. Kérdés, vajjon a flotta-programm alapelvei még ma is helyesek-e. Egy nemzeti liberális képviselő tévesnek mondta azt a nézetet, hogy tekintettel az angol alsóházban legutóbbi folyó tárgyalásokra, most már a német flotta mérséklést kiépítésének tervét meg kell változtatni. Tirpitz államtitkár konstatálja, hogy Németországhoz nem intéztek leszerelési javaslatot. A birodalmi párt egyik képviselője védi a tengerészeti kormány intézkedéseit, hangsúlyozva annak szükségét, hogy a tengerészeti programhoz most kell ragaszkodni. Tirpitz államtitkár kifejti, hogy a program hosszú megfontolás eredménye és az a célja, hogy a békét még a leghatalmasabb ellenféllel szemben is biztosítsa. Meggyőződése szerint a német flotta ereje már ma is kedvező hatást gyakorol. Utal Mac Kenna és Asquit tegnapi fejtegetéseire, amelyek reá azt a benyomást tették, hogy Asquit kijavította Mac Kenna egy tévedését.

A gazdasági egyesülési pártok egyik szónoka kifejtette, hogy Angliával szemben legajánlatosabb hűvös és várakozó magatartást tanusítani.

A birodalmi gyűlésen Byern konzervatív kijelenti, hogy Heusler képviselő szavait sajnálja, mert azok a külföldön azt a látszatot kelthetik, mintha a német katonaság csak a díszmenetet és a dríllt gyakorolná. Einem hadügyminiszter nem érti, mikép tudja az elötte szóló megegyeztetni a harcokkérdést a leszereléssel. A díszmenet mindinkább háttérbe szorul. A hadiszolgálat gyakorlása a fődolog. A három éves lovassági szolgálatot nem lehet leszállítani. Nagy szükségünk van az ifjúság katonai nevelésére. A tisztí kaszinó fényűzése korántsem általános és a legtöbb esetben öreg urak ajándékozásairól van szó. A miniszter mitsem tud nagy sikasztásokról. Kéri a képviselőket, ne vádoljanak, ha neveket nem említhetnek. Ami a minősítési okmányokat illeti, kijelenti, hogy mindezt vannak olyan dolgok, amelyeket bizalmasan és titokban kell kezelni.

TÁVIRATOK.

Francia minisztertanács.

Páris, márczius 17. A mai minisztertanácsban Pichon külügyminiszter ismertette a külügyi helyzetet. A minisztertanács továbbá egyhangulag helyeselte Simyan államtitkárnak a postahivatalnokok sztrájkja ügyében tett intézkedéseit. Ezután aláírták Germinet tengernagy reaktívalására vonatkozó dekrétumot.

Svéd kormányválság.

Stockholm, márczius 17. A király elfogadta Trolle, Peterson és Roos miniszterek lemondását. Földmívelésügyi miniszterre Milander mérnök képviselőt és tározánkivüli miniszterre Lindström kultuszminiszteri osztályfőnököt nevezték ki. Lindmann miniszterelnök vezeti egyelőre a külügyminisztériumot is.

Márczius tizenötödike.

Budapest, márczius 17.

Még mindig érkeznek tudósítások a szabadság napja ünnepléséről, lélekemelő bizonyítékul a magyar nemzet hazafias és kegyeletes érzelmének. Nagy városok és kis falvak, a társadalom előkelői és a nép egyszerű gyermekei vetélkednek egymással, hogy a márcziusi magasztos események emléket minél méltóbban megüljék. A legujabban hozzánk érkezett tudósításokat az alábbiakban adjuk:

A Tiszalöki Függetlenségi Olvasókör saját helyiségében vasárnap este rendkívül jól sikerült emlékünnepet rendezett, a következő gazdag és érdekes műsorral: 1. Himnusz, énekelte a tiszalöki dal-egylet. 2. Elnöki megnyitó: *Béni József* főbíró. 3. Talpra magyar, szavalta: *Körök Gábor*. 4. Az ünnepély jellegét ismertette: *Pente Géza*. 5. Verbuválás, élőkép. 6. Szavaltat: *Nagy P. József*. 7. Élőkép: „Kossuth katonát kér az országában”. 8. Szavaltat „Egy gondolat bánt engemet”: *Pál Ferencz*. 9. Kossuth imája a kápolnai csatatéren, élőkép. 10. Kossuth bucsuja a hazától. „Kitárom reszkető karom”, élőkép. 11. Tavasz elmúlt stb., a dalárda előadása. 12. Élőkép: Kossuth Lajos olaszországi polgárrá fogadtatása, Itália és Hungária jelképei. 13. Elnöki bezáró-beszéd.

A termet zsufolásig megtöltő közönség a műsor minden számát kitörő, zajos tetszéssel fogadta.

Másnap, hétfőn, márczius 15-én az ünnepség második része nem kevésbé fényes programmal szintén kitünően sikerült. Az estélyt a dalárda nyitotta meg a Himnusz előadásával. Ezt követte *Béni József* emelkedett szellemű megnyitó beszéde. A műsor további pontjai: Ünnepi beszéd, mondta *Dömötör György* róm. kath. plébános; „Kossuth”, költemény *Balla Miklóstól*, szavalta *Pető János* ev. ref. tanító; *Pap Zoltán* országos képviselő, lapunk főszerkesztője márczius 15-ről tartott értekezése; ifj. *Erdős Mihály* földmives hazafias, szép verse; a Kossuth-szobor megkoszorúzása; *Körök Gábor Tiszalök* hazafias lakossága nevében tett hatalmas koszorút a szobor talapzatára. Végül a dalárda énekelte el a Szózatot.

Külön ki kell emelnünk a fenti műsorból ifjabb *Bodzás Mihály* földmives magyar szívből eredő, lelkes hangú, talpraesett versét, mely a jelenlétre feledhetlen mély benyomást gyakorolt, s melyet a következőkben ismertetünk:

E hazának ára ne legyen Judás pénz,
Ha csábitanak is, Kossuth Lajosra nézz:
Inkább elbujdosott idegen országba,
A szent szabadságot még sem dobta sárba.

Tudta, hogy emléke élni fog örökké,
Ha már a tetene elporlad is röggő,
Éneki ő róla örökké a világ:
Kossuth által lett meg a magyar szabadság.

Bár csak ne papíron volna meg a jogunk,
Igazán független volna drága honunk,
Hogy azt kiálthatnánk e vig ünnepélyen:
A magyar nép szabad, mindörökké éljen.

Mej! csak az a nagy baj: Bécsből dirigálnak,
Onnan jön parancsa a magyar királynak,
Ha ő azt üzeni: niksz tralalala,
Sirhatsz keservesen szegény magyar haza.

Jönni fog, jönni kell egy olyan időnek,
Hogy világ végéig magyarok nem tűnnek,
Inább elvérzünk a harmezőn mind sorba,
Mint a föld poráig legyünk letiporva.

A Szentgotthárdi Magyar Asztaltársaság e hó 15-án fényesen sikerült ünnepélyt rendezett a márcziusi ifjak emlékére. Az ünnepély műsora a következő volt: Himnusz; énekelte a közönség, Talpra magyar, szavalta *Hanusch Ottó*. Hazafias dalok, énekelte *Major Kálmán*. Mi a haza! szavalta *Grimm Olga*. Ünnepi beszéd, tartotta *Csap-*

láros Elemér. Rachel Siralma, szavalta *Balog Simon*. Szózat, énekelte a társaság. Az ünnepség igen nagy számu közönség előtt folyt le.

Hovlyó községe szépen ünnepelte meg a magyar szabadság újjászületésének évfordulóját. A tanulmányi és zászlószenteléssel és iskolai ünnepélyvel emlékezett meg a nagy nap jelentőségéről. Az iskolai ünnepélyt *Bodó Sándor* áll. tanító márczius idusának méltatásával nyitotta meg, a műsor többi számait az ifjúság ének és szavaltatai töltötték be.

Miklóshalma, mosonmegyei község márczius idusát lelkesen ünnepelte meg. Csak a múlt évben jelölte meg emléktáblával azt az épületet, melyben 1848-ban Kossuth Lajos kormányzóval együtt a honvédelmi bizottmány tartózkodott, most pedig oly lélekemelő ünnepséget rendezett e németalku község, mely dicsőregete válna bármely alföldi magyar községnek. Vasárnap reggel az ünnepélyt szép beszéddel *Fazekas Lajos* községi jegyző nyitotta meg. *Király Gusztáv* tanító vezetése alatt álló dalárda a „Himnusz” s a „Talpra magyar” hazafias dalokat kifogástalanul adta elő. Dr. *Baross Károly* községi orvos a nép nyelvén igen ügyesen méltatta e nap emlékét. *Szabó István* az „Öreg honvéd” és „Hej Rákóczi, Bercsényi, Bezerédj” című költeményeket szavalta el, *Stürzinger Mihály* a „Talpra magyar”-t német fordításban, *Németh Imre* „Márczius 15-ike” című költeményt adta elő. Végül pedig a dalárdával együtt a közönség a „Kossuth dalt” dalolta el. A szép program minden számát szünni nem akaró tapsvihar és éljenzés követte. Meg kell említenünk, hogy az aradi vesztőhely megvásárlására a nép 22 korona 26 fillért adott össze *Király Gusztáv* tanító ügyes felszólalására.

EGYHÁZAK.

— (A dunántuli egyházkerület közgyűlése.)

A dunántuli egyházkerület *Gyurácz Ferencz* püspök egyházi és *Hrabovszky István*, rangban legidősebb egyházi felügyelő, világi elnök elnöklésével ma rendkívüli közgyűlést tartott Pápán, melynek fő tárgya az *Ihász Lajos* halálával megüresedett egyházkerületi felügyelői tisztség betöltése körül való intézkedés volt. A gyűlést előző napon délelőtt értekezlet előzte meg, amelyen a közgyűlés tárgyait vitatták meg.

A rendkívüli közgyűlés ünnepi istentisztelettel kezdődött, amelyen az *Ihász Lajos*ról szóló emlékbeszédet *Hofbauer Pál* esperes tartotta. Majd *Gyurácz Ferencz* püspök nyitotta meg a tanácskozást. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg a kerület elhunyt, kiváló vezérérol és indítványozta, hogy az egyházkerület jegyzőkönyvében is megörökítse az elhunyt felügyelő emlékét. Javasolja továbbá a kerületnek, hogy *Ihász* arcképét olajban megfestesse és azt a közönségi felső leányiskola dísztermében helyezze el. A püspök üdvözlő ezután a dunántuli ref. egyházkerület képviseletét, amely *Antal Gábor* püspökkel az élén és Pápa város képviseletét, amely a polgármester vezetése alatt jelen meg. A közgyűlés a püspök indítványait egyhangulag elfogadta. A felügyelői tisztség betöltése tárgyában az elnökség javaslatára az egyházkerület kimondotta, hogy a szavazatoknak április 30-ára való küldésére hívja fel az egyházi községeket, főiskolákat, gimnáziumokat és elrendelte, hogy a szavazatok zárt borítékban a püspöki hivatalhoz küldendők legyenek. A szavazatok megszámlálására bizottságot választott a közgyűlés. Elhatározta továbbá a templomi ünnepi beszéd kiadását és szétosztását. Ezután *Ihász Lajos* végrendelete ügyében tárgyaltak. A kerület a végrendelet intézkedését elfogadta és az alapító levél kiállítását elhatározta: a haszonbérlel az osztályegyezséget megállapította, és az összes szükséges intézkedéseket megtette. Végül az egyházkerületi gyámolda kérdése idézett elő hosszú vitát. A válságba került intézmény sorsa iránt nagy az érdeklődés nemcsak a dunántuli egyházkerületben, de az összes egyházkerületekben is. A pénzügyi bizottság a legmélvlehetőbb tanulmányozás és matematikai számítás után jelenti, hogy a gyámolda tovább nem tartható fenn. *Gyurácz* püspök a kérdés részleges tárgyalása előtt jelzi, hogy a gyámolda csak úgy volna fenttartható, ha a kerület más nemcses intézményeit sorvasztaná. A kerület többek hozzászólása után a pénzügyi bizottság javaslatát fogadta el, vagyis a gyámoldát bezárja, a tagoknak a befizetett összegek visszafizetését 1914. január 1-től megkezdő és a kifizetés napjáig 4 és fél százalékos kamatot fizet.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, márczius 18. — Róm. kath.: Sándor. — Prot.: Sándor. — Görög-ország: márcz. 5. Konon. — Zsidó: Adar 25. — A nap kel reggel 6 óra 10 perczkor, nyugszik este 6 óra 8 perczkor. — A hold kel reggel 4 óra 43 perczkor, nyugszik délután 1 óra 20 perczkor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminisztériumban d. u. 4 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor.

A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

A Művek kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a Károlyi Kálmán szalonjában (Nagyvez. 37—39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Urániban nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Nemes Marcell régi mesterműveinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—8-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchényi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Múzeum nyitva 9—1-ig. — A magyar kir. orsz. levéltár oklevél kiállítása nyitva 9—2-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedag. könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 9—12-ig és 3—6-ig.

— Személyi hir. *Mária Jozefa* főhercegnő asszony két udvarhölgye és *Salm* ögróf főudvarmestere kíséretében ma délelőtt Pozsonyba érkezett az Izabella-háziipar egyesület kiállításának megtekintésére. A főhercegnő mint a dalmát háziipar és osztrák csipkeverő egyesületek védnöke érdeklődik a háziipar iránt s az egész délutánt a kiállításban töltötte. Este a főhercegnő visszautazott Bécsbe. Délben *Izabella* főhercegnő dejeuner-t adott *Mária Jozefa* főhercegnő tiszteletére.

— Udvari ebéd. Schönbrunnban ma este udvari ebéd volt, amelyen számos diplomata és az udvari főméltóságok vettek részt.

— **Kossuth Lajos Tivadar Budapesten.** Kossuth Lajos Tivadar ma délelőtt, tíz óra tizenkét perczkor a déli vasuton Milánóból Budapestre érkezett. A pályaudvaron Pallay Sándor dr., Kossuth Ferencz, kereskedelemügyi miniszter titkára fogadta. Kossuth Lajos Tivadar, aki bátyja látogatására néhány napra jött a fővárosba, részt fog venni az országos függetlenségi és 48-as párt által e hó 20-án rendezendő Kossuth-lakomán.

— Czimadományozás. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Urtika* Kálmán szabadalmi hivatali tisztnek a segédhivatali igazgatói ezimet adományozta.

— **Kohl Medárd püspök üdvözlése.** Dr. Kohl Medárd püspököt a Ferencz József-rend csilagos középkeresztjével történt kitüntetése alkalmából személyesen (s írásban rendkívül sokan üdvözölték. A gratulálóik közt vannak a püspöki kar tagjai, államfőiről, képviselők, továbbá az esztergomi és a budapesti egyházi testületek, világi papok és szerzetesek.

— Uj titkos tanácsos. A „Freundenblatt“ értesítése szerint Clamm-Martinic grófnak a király a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Széchenyi Lászlók Amerikában.** Gróf Széchenyi László és felesége, Vanderbilt Gladis, ez idő szerint a Rivierán üdül. Cannesban, ahol pár év előtt megismerkedtek. A Széchenyi gróf pár e hó végén Amerikába utazik az ottani rokonnok látogatására és magával viszi ujszülött kis leányát is. Newyorkban két hónapot töltenek és azután visszatérnek Budapestre, ahol akkorra elkészül végleges otthonuk. Ez az otthon az Andrássy-ut és Bajza-utca sarkán levő Semsey-féle nyaraló, melyet teljesen átalakítanak. A székesfővárosi telekkönyvi hatósága a napokban írta át a felket és a házat s ez alkalommal először került bele a Vanderbilt-név a főváros telekkönyvébe.

— **Eszterházy Alajos hercege.** Hercege Eszterházy Alajos, a magyar testőrség kapitánya súlyosan megbetegedett. A hercege állapotában azonban némi javulás állott be az utóbbi napokban.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Hajosi Béla máv. mérnök, fűtőházi főnököt a gőzgépezők és gőzkazánfűtők fumei vizsgálóbizottságának rendes tagjává nevezte ki.

— **Follért Károly ünneplése.** Follért Károly, a posta és távirada új vezérigazgatójának tiszteletére a VII. kerületi függetlenségi és 48-as pártkör, amelynek megalapításától kezdve tagja, nagy diszlekomát rendezett, amelyen az igen nagy számban megjelentek közt részt vettek: gróf *Batthyány* Tivadar, *Barabás* Béla és *Sághy* Gyula országos képviselők, a függetlenségi és 48-as párt alelnökei, *Földiák* Gyula, a VII. kerületi függetlenségi párt elnöke, *Somogyi* Lajos alelnök, és a posta- és távirada főtisztviselői sorából: *Vezzerle* Gyula, *Hennyey* Vilmos, *Kolozsváry* Endre és *Demény* Károly főigazgatók, *Oberhauser* Lajos, *Gröber* Béla igazgatók, *Battenberg* Lajos és *Kecskés* Károly tanácsosok, *Bayner* István műszaki tanácsos, azok kívül ott voltak: *Kausser* József építész, *Halász* Hubert vállalkozó, *Minke* Béla, a IX. ker. függetlenségi párt elnöke és még számosan a VII. kerület vezérbereirei sorából. Az ünneplést *Follért* Károly *Földiák* Gyula elnök és *Barabás* Béla képviselő közölte. Meleg ovációval tüntettek *Follért* mellett, akit *Barabás* Béla köszöntött fel. Nagy tetszéssel fogadták beszédében kiemelte, hogy *Follért* Károlyban a fáradhatatlan munka, a páratlan kötelezettség-tudás és ügybuzgóság igazi megtestesítőjét ünneplik, aki kis állásától kezdve, amíg a mai magas méltóságig eljutott, mindenkor az önzetlen, lelkiismeretes és fáradhatatlan munkának volt napjamosa. Régi barátság és ragaszkodás füzi a kör tagjait *Follért* személyéhez, akik körükben most örömmel és büszkeséggel ünneplenek. Olyan pályát futott meg, hogy előtte és sikerei előtt mindenki a legnagyobb tisztelettel kell, hogy meghajoljon. Elteti *Follért*et és kívánja, hogy azzal a díszes gárdával együtt, amely kartársai köréből az ünnepi lakomán megjelent, még sok nagy és dicsőséges dolgot alkothasson a nemzet javára. *Follért* Károly rendkívül meglehetően köszönte meg a meleg üdvözlést és kiemelte, hogy szerénytelenségnek tartaná, ha azt tisztán személye javára írná; azt hiszi, hogy ezzel az ünnepléssel a munkát akarják jutalmazni, megbecsülni... Azon meleg szavakért, amelyekben *Barabás* Béla a posta és távirada személyzetéről megemlékezett, csak a legnagyobb hálájának adhat kifejezést és kijelenti, hogy mint eddig, ezután is hazafias lelkesedéssel és lankadatlan kötelezettség-tudással fognak igyekezni feladatuknak minél tökéletesebben megfelelni. (Zajos éljenzés.) Ezután még a felköszöntök egész sora hangzott el, amelyek mindegyikénél meggyújtott a lelkes tüntetés *Follért* Károly mellett.

— **Böthy Zsolt ünneplése.** Az Országos Középiskolai Tanáregyesület 19-én délután négy és fél órakor adja át *Böthy* Zsoltnak azt a művészeti kivételű okiratot, amelyet a fumei közgyűlés határozatából kifolyólag készítettek neki. Az ünneplés átadás az egyesület helyiségében (VIII. Eszterházy-utca 14—16. sz.) lesz.

— **A szultán ezivillistája.** Konstantinápolyból jelentik nekünk: A kamara pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy a szultán ezivillistáját *havi ötven ezer fontban állapítja meg.* A császári család tagjainak apadását ezután a szultán fogja fizetni. A császári hercegek eddig havonta ezer fontot, minden hercegnő ötszáz fontot s a szultánnak minden veje kétszázötven fontot kapott. Ezentúl csak a trónörökös kap apadást, amelynek összegét azonban még nem állapították meg.

— **Kitüntetett tanítók.** A Magyar Tudományos Akadémia Wodianer-alap bizottsága márczius 3-án határozott az 1000—1000 koronás jutalmú díjak odaítélésére tárgyában. Ez alkalommal 53 tanfélégyelő összesen 84 tanítót hozott javaslatba. Ezek között felekezeti iskolai tanító 16, felekezeti iskolai igazgató 4, községi tanító 5, községi iskolai igazgató 4, állami tanító 10, állami igazgató 33, bányatársulati iskolai igazgató 2, kincstári tanító 1, nyugdíjas voltak miatt tekintetbe nem jöhet 3. Nem küldött jelentést 9 tanfélégyelő; küldött jelentést, de jutalomdíjra érdemes tanítót nem ajánlhatott 4 tanfélégyelő. A tanfélégyelői jelentések az idén a szokottnál is részletesebb és kimerítőbb működési és életrajzi adatokat mutattak be s általában a Wodianer-alap intenczióhoz híven leginkább olyan tanítókat hoztak javaslatba, akik nemcsak az iskolában állottak meg emberül a helyükkel, de az iskola falain kívül a nép erkölcsének, értelmiségének és anyagi helyzetének javítása körül maguknak kiváló érdemeket tudtak szerezni. A M. Tud. Akad. Wodianer-alap bizottsága jelentése alapján az idei díjakat: *Lakatos* Károly komáromi községi iskolai igazgatónak és *Elek* Gyula kolozsvári állami iskolai igazgató-tanítónak ítélte oda.

— **Kossuth-ünneplés.** Az egyetemi ifjuság Kossuth-szövetsége e hónap 20-án, szombaton este hat és fél órakor Kossuth Lajos halálának évfordulója alkalmából a vármegyeház disztermében Kossuth-estélyt rendez. Az estélyen az egyetemi zenekar s az egyetemek énekkara működnek közre. Ifjusági beszédet *Pethő* István, a Kossuth-szövetség ifjusági elnöke, ünnepi beszédet pedig *Csizmazia* Endre országgyűlési képviselő mondának. *Ábrányi* Emil költeményeiből olvas fel, *Török* Irma a Nemzeti Színház tagja szaval és *Rátkay* László országgyűlési képviselő felolvas. Belépődíj nincs, meghívókat a Kossuth-szövetség elnöksége (József-körút 19.) ad ki.

— **Tanári kinevezések.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter *Olofson* Gusztáv budapesti VIII. ker. állami főgimnáziumi h. tanárt a pancsovai állami főgimnáziumhoz, *Tolnai* Arthur szekszárdi állami főgimnáziumi h. tanárt a kecskeméti állami főreáliskolához, *Balász* Sándor székelyudvarhelyi állami főreáliskolai h. tanárt eddigi állomása helyén, *Szabó* Dezső nagyváradi állami főreáliskolai tanárt a székelyudvarhelyi állami főreáliskolához, *Szász* József beregszászi állami főgimnáziumi h. tanárt eddigi állomása helyén, *Málnásy* Károly fogarasi állami főgimnáziumi h. tanárt a pancsovai állami főgimnáziumhoz, *Szepessy* István körneczbányai állami főreáliskolai h. tanárt a beszercebányai kir. kath. főgimnáziumhoz, dr. *Lindenschmidt* Mihály brassói állami főreáliskolai h. tanárt eddigi állomása helyén, *Lauringer* Ernő szentgotthárdi állami főgimnáziumi h. tanárt eddigi állomása helyén, *Orbán* Gyula budapesti V. ker. állami főreáliskolai h. tanárt az ungvári kir. kath. főgimnáziumhoz, dr. *Soltész* Gyula szentesi állami főgimnáziumi h. tanárt eddigi állomása helyén, *Dongó* Orbán budapesti V. ker. állami főreáliskolai h. tanárt a szentesi állami főgimnáziumhoz, *Jeandlong* Győző pozsonyi állami főreáliskolai h. tanárt a fumei állami főgimnáziumhoz, *Jakab* János karánsebesi állami főgimnáziumi h. tanárt a pancsovai állami főgimnáziumhoz, ifj. *Kardos* Gusztáv löseői állami főreáliskolai h. tanárt a makói állami főgimnáziumhoz, *Kengyel* Miklós nagykálói állami gimnáziumi h. tanárt eddigi állomása helyén, dr. *Misch* Lajos bassagyarmati állami főgimnáziumi h. tanárt a nagyszébeni állami főgimnáziumhoz, *Patak* Károly nagykálói állami gimnáziumi, *Axel* János győri állami főreáliskolai, *Kovács* Andor nagyszalontai állami főgimnáziumi h. tanárokat eddigi állomásuk helyén, *Ughy* Endre tomesvári állami főreáliskolai h. tanárt a pancsovai állami főreáliskolához, dr. *Gróf* Gusztáv versecsi állami főreáliskolai h. tanárt eddigi állomása helyén, dr. *Beke* Ödön budapesti X. ker. tisztviselőtelepi állami főgimnáziumi h. tanárt a nagyszébeni állami főgimnáziumhoz, *Balogh* Károly dési állami főgimnáziumi, *Turján* Ödön dévayi és dr. *Fest* Sándor brassói állami főreáliskolai h. tanárokat eddigi állomásuk helyén, *Pétergál* Henrik budapesti II. ker. állami főreáliskolai h. tanárt a pozsonyi állami főreáliskolához, *Szalkay* Al. fony. budapesti III. ker. állami főgimnáziumi h. tanárt a szolnoki állami főgimnáziumhoz, *Horváth* Viktor pécsi állami főreáliskolai h. tanárt eddigi állomása helyén, *Császár* Gyula pécsi állami főreáliskolai h. tanárt az újvidéki kir. kath. főgimnáziumhoz, *Zöld* Ferencz szentgotthárdi állami főgimnáziumi, *Lomniczer* Róbert győri állami főreáliskolai, *Bertalan* József erzsébetvárosi állami főgimnáziumi, *Fülöpp* Jenő körneczbányai állami főreáliskolai és *Zilahy* László nagyszébeni állami főgimnáziumi h. tanárokat eddigi állomásuk helyén, *Fodor* Ferencz nagyváradi állami főreáliskolai h. tanárt a nagyszébeni állami főgimnáziumhoz, dr. *Vörhöz* István jászberényi és dr. *Néncsi* János kaposvári állami főgimnáziumi h. tanárokat eddigi állomásuk helyén, *Röck* Győző szentesi állami főgimnáziumi h. tanárt a karánsebesi állami főgimnáziumhoz, *Schöner* Ferencz kassai állami főreáliskolai h. tanárt eddigi állomása helyén, *Vargu* Gábor nagyváradi állami főreáliskolai h. tanárt a székesfehérvári állami főreáliskolához, végül *Braun* Adám honyhádi ág. h. ev. főgimnáziumi h. tanárt a nagykálói állami gimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Veszedelem a Tiszán.** A szolnoki tiszai hídát elpusztító óriási fatömeg feltartóztatlanul uszlik lefelé a Tiszán. Az egymásra torlódtott ezer meg ezer hatalmas faoszlop Szeged felé közeledik. Az utjában kompkat, hajókat sodort el úgy, hogy minden órában szerencsétlenségtől tartanak, mert az uszó fatömeget megállítani nem lehet. A szálfák kedden délután a Szegedtől mintegy 3 órányi távolságban elterülő Mindszent községben okoztak rettenetes pusztítást. A hatóság *Somogyi* Sylveszter főkapitányt bízta meg az óvintézkedések megtételével, akinek átiratára a katonai hatóság utasozokat rendelt ki a Szeged feléti algyői hidhoz, hogy a veszedelemnek elejét vegyék. Igen sok Szegeden állomásozó hajó már ma elindult Tittel felé, hogy a katasztrófától szabaduljanak. Az elszabadult tutajok által okozott kár egy millió koronára becsülik. A szegedi fa-kereskedők, akiknek faállománya a Tiszán uszlik, tetemes kárt szenvedtek.

— **Változás a diplomáciában.** Brüsszelből jelentik: Erreimbault de Dudzelle konstantinápolyi belga követet báró *Borchgrave* helyébe *Bécsi* követté nevezték ki.

— **Steinheilné a vizsgálóbíró előtt.** A Steinheil-ügy elővizsgálatai, miután Steinheilné tegnap újra kihallgatták, — amint ezt már röviden megírtuk — egyelőre befejeződtek. A párisi lapok hasábos tudósításokat hoznak erről az utolsó párbajról, amelyet a zavarba nem hozható, kifürkészhetetlen, gyönyörű hisztória, Steinheilné vivott meg Andréval, a vizsgálóbíróval, aki maga is képmény legény és egyike a legjelesebb francia vizsgálóbíróknak.

— A háromezer oldalra menő iratesomó igazolja, hogy önnek része volt férje és anyja meggyilkolásában — mondotta André. — Amiket ön az első vizsgálóbíróknak, Leydetnek a talárba öltözött gyilkosról emlegetett, némely tényrel bebizonyítottak tekinthető. A talárnak a héber színház jelmeztárából történt eltulajdonítása, a Steinheil-tárlatra szóló meghívó-jegy és Guilbert jelmeztáros címét feltüntető papirosszelet megtalálása nagyjából megerősítik a vallomásnak ezt a mozzanatát. De nem lehetett megállapítani azt, hogy a talárt vajjon május harminczadikán este, vagy másnap reggel lopták-e el. És az se kétségtelen, hogy a tárlati meghívó és a jelmeztáros címze véletlenségre vonatkozik. Arra a kérdésre, hogy bünténnyel, vagy családi tragédiával van-e dolgunk, én a következőket válaszolom: Gonosztevők minden lehetőséget elraboltak volna. A jelen esetben még a terem asztalán feltűnően heverő bankjegyről is megfeledeztek. Továbbá a hivatasos gonosztevők minden szükséges eszközt magukkal hoztak volna és nem kerestek volna a tett színhelyén kötelet, meg vattát. Azonkívül nem kiméltek volna senkit, aki később tanu lehetett volna ellenük. Szóval családi drámáról van szó, vagy ha bünténnyel, akkor az az ön műve volt.

— Ártatlan vagyok! Leányom fejére esküszöm! . . . — kiáltozta Steinheilné.

— Az orvosok kijelentették, hogy az ön testén semmi nyoma nem volt az erőszaknak. Önnek cseppet sem fájhatott a megkötözés, amely nyilván szinleges volt. És a gyilkosság után bekövetkezett betegség is szinlelés volt. Ön tisztára komédiázott.

Az özvegy minduntalan tagadólag szölt közbe, de a vizsgálóbíró nyugodtan folytatta:

— Az ön szerint ellopott ékszerek közül a legtöbb megkerült. Az ön szavaiból bizarrabbnál-bizarrabb dolgok bontakoztak ki. Igazán csodálatos az ön képzelő ereje. Ön az anyjával rossz viszonyban élt és a halála hasznát hajtott önnek.

A szép asszony hangos sírásra fakadt!

— Anyám! azzal vádolnak engem, hogy meggyilkoltalak! . . .

A vizsgálóbíró utalt Wolfra és Couillardra, akiket Steinheilné ártatlanul a börtönbe akart juttatni.

— Nem igaz! — tiltakozott Steinheilné. — Én csak azt a forró kívánságomat követtem, hogy két, nekem a legdrágább lény életét megboszuljam. Soha nem lesz más czélem.

— Akkor hát beszéljen őszintén!

— Mondtam már és mondani fogom mindig is, hogy ártatlan vagyok.

Ekkor a vizsgálóbíró felolvassa előtte a vádat, amely részességgel illeti őt a férje és anyja meggyilkolásában. Steinheilné zokogva lerokkadt a székére. Majd automobilon visszavitték őt a fogházba. Graidjean ügyész kijelentette, hogy e hónap végéig befejezi az iratok áttanulmányozását és május végén, vagy június elején elkezdődhet a bűnpör esküdtzéki tárgyalása.

— **Házasság.** Dr. Nagy Béla kir. ügyész e hó 20-án, szombaton vezeti oltárhoz a mori plébánia-templomban Kovách Miczikét, marosvásárhelyi és mezőbányai Kovách Sándor mori főszolgabíró és neje, kis és nagyszülősei Szegheő Vilma leányát.

Engel Henrik zsolnai kereskedő eljegyezte Wasservogel Katót Bécsből.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Összedőlt ház.** Rómából jelentik, hogy a Szentlélek-úton volt Piazza-palota összeomlott. A Campanella házaspár és Rizzo asszony, kik éppen ebédelték, az aláhulló romok közt lették halálukat, illetőleg Rizzo asszony súlyosan megsebesült.

— **A Galilei Kör válasza.** Az egyetemi Galilei Kör ma egy nyílt levélben válaszol azokra a támadásokra, amelyekkel az egyetemi ifjúság egy része illette. A kör vezetősége a nyílt levélben többek közt ezeket mondja: A „hivatalos ifjúság“ magáévá tette a Szent Imre Kör ügyét. Nagygyűlésben tiltakozott azon irány ellen, amelyet az egyetemen a Galilei Kör képvisel: a szabad gondolat terjesztése ellen. Hát igazán olyan felháborító az, hogy a tudományos igazság ismeretelméleti alapjairól négy héten át folytatott vitát rendeztünk, amelyen Mach, Avenarius, James és Ostwald nézeteivel ismerkedtünk meg, avagy talán az, hogy „a lelkiélet alaptörvényeiről“, a „psychopathiáról az irodalomban“, „az iparfejlesztés“, „a technika s a gazdasági fejlődés“ kérdéseiről egyetemi tanárok és más szakemberek előadásokat tartottak körünkben, hogy külön szemináriumokban foglalkozunk Sombartnak, Haackelnek és Machnak műveivel? Igaz, a politizáló és szereplő „hivatalos ifjúság“ a tanulás és tanítás komoly munkáját a diákság körében mindenkor rossz szemmel nézte. Azt is értjük, ha ez az agresszív semmittevés ellene irányuló támadásnak minősíti, hogy a tudás és a munka megbecsülésének ezer hivat tudunk nevelni az egyetemen. De — megvalljuk őszintén — ha nem számíthatunk is rokonszenvre e részről, mégsem innét ért minket az első támadás. A klerikalizmus volt az, amely találva érezte magát. De a klerikalizmus ismeri gyengeségét. Új, mérgezett nyílra ajzotta fel ijáit: a Rómából irányított interncionalista egyház arra vetemedett, hogy a hazaárulás vádjával harcra szóljon ellenünk! A számítás ravasz volt. A rosszhiszeműeknek ürügy, a jóhiszeműeket megtéveszti. Ha ők hazaártságon a mágnási és papi uralom korlátlan fentartását, az egyház és nagybirtok anyagi és szellemi hatalma előtt meghunyászkodást, a felekezeti szenvedély féktelen szítását, a külföld népeinek és hazánk nemzetiségeinek megvetését és lebecsülését, a „történelmi osztály“ glóriával övedzett dologtalansága előtti meghódolást és az egyháztól tömjénezett osztály érdeke egyéb jelszavait és multjának hazug dicsőítését értik: úgy legyenek ők a hazafiak. De a hazafiság nem ez. Az ország népének szeretete, fejlődő erőinek nevelése és új czélokra irányítása, a nyomor és tudatlanság hatalmai ellen való szünetnélküli harc a haladás és felvilágosulás áldásainak biztosításáért, a fejlődés béklyóinak szétrobbantása, az egyéni és osztályonként helyében a feltörekvő népmilliókkal való tevékeny együttérzés, az egész ország anyagi és szellemi jobbléteért vívott lelkes küzdelem, amely hazánkat is a nyugati kultúra áldásait és népének boldogulását fogja kivívni: ez a hazafiság egyetlen és igaz értelme és ilyen értelemben büszkén valljuk, hogy mi vagyunk a hazafiak! Hogy a klerikalizmussal, az emberiség haladásának öselenségével találkozunk szemben munkánkban, csak azt bizonyítja, hogy helyes úton járunk!

— **Az országos fényképképzés zsűrije.** Az Amatőr szerkesztősége által kiírt háromezer koronás díjpályázatának zsűrijébe a következő jeles amatőrfényképezőket, festőművészeket és műkritikusokat hívta meg: báró Bohus László, Feledi Dezső és dr. Harmatzy Dezső (a budapesti Photo-Klub tagjai), dr. K. Lippich Elek és Horváth C. Guido (a Magyar Amatőrök Országos Szövetsége tagjai), Haranghy György (Debreczen), Vajda Zsigmond és Kézdi-Kovách László festőművészek, Lyka Károly, Jartin József és Gerő Ödön műkritikusok. A zsűri e hó 25-én bírálja a pályázatra beérkezett műveket.

— **Halál billiárdozás közben.** Az Erzsébet-körúti Árpád-kávéházban ma délután három óra körül izgalmas esemény történt. Lippert Lajos vendéglős billiárdozott a kávéházban, miközben hirtelen szívizélhűdés érte és holtan terült el a billiárdasztal előtt. A kávéházban a tragikus esemény nagy izgalmat keltett, hívták a mentőket, akik kimentek, de Lippertet nem szállították el, mert már halott volt. Lippert egyike volt a főváros legismertebb egyéneinek, ismerte mindenki, főleg az Erzsébetvárosban, ahol évtizedek óta élt. Virágzó vendéglője is ott volt, amióta csak a körút megvan. Boldog családi életet élt, nagyon jótékony ember volt és azok, akik ismerték, igaz részvétellel vesznek tudomást tragikus haláláról.

— **Kannibálok kivégzése.** A német-afrikai gyarmat Iringa állomásának törvényszéke előtt december havában nagyszabású bűnpört tárgyaltak. A vádlottak egy emberévő-szövetkezet tagjai voltak, férfiak és nők vegyesen, akik évek óta saját törzsbeli társaikat, elsősorban saját rokonaikat, sőt egyesek gyermekeiket megmérgezték, hogy aztán felfalhasssák áldozataikat. Egy Malukansi nevű varázsló családjával, feleségével és két felnőtt fiával egyetemben évek óta emberhúst ettek. Hogy hozzájuthasson a kedvenc falathoz, a törzsbéli asszonyokat magához esalogatta és megígérte nekik, hogy beavatja őket a varázslás titkaiba, ha emberáldozatokat szállítanak neki. Az asszonyok e czélra saját rokonaikat, nagyrészt gyermekeiket ölték meg, és vitték el a varázslóhoz. A holttesteket az emberévő-társaság tagjai széttépték, és nyersen fogyasztották el. Ezeket a lakomákon mindenki részt vett, tekintet nélkül arra, hogy saját gyermeke, unokája, vagy más rokona került terítékre. Az áldozat fejét a tettes kapta meg, hogy a koponyájában a legközelebbi áldozat számára elkészítse a halálhozó mérget. Különösen kis gyermekek húsát szerették, mert az, mint néhány asszony vallomásaiban előadta, puha és gyöngye, míg felnőttek húsát nem igen kedvelték, de egyéb hiányában arra is ráfanyalodtak. Ehez az emberévő-társasághoz Malukansin és családján kívül, nyolcz asszony tartozott, akiknek számos gyilkosság terhelt a lelkét, és egész sereg kannibáli lakomán vettek részt. Ezek nyolcz-tizenkétéves gyermekeket, akik a gyilkosságoknál segédkeztek, szintén emberhús-konzevokkal jutalmazták szolgálataikért. A társaság tíz tagját a törvényszék halálra ítélte, s minthogy a halálos ítéletet a kormányzó is megerősítette, azt végre is hajtották rajtuk.

— **Rabló cigányok.** Liptószentmiklósi távirat szerint Porubán a falubeli cigányok Schwarz Márk ottani kereskedőnek lóbort adtak el s meglettek, hogy hol tartja a pénzt. Éjjel aztán meghoranták az öreg házaspárt s 300 koronát elraboltak tőlük. A csendőrség másnap a rabló cigányokat már kézrekerítette, a pénz azonban még nem került meg, mert az állítólag a cigányok vezérének van, kit még nem sikerült kézrekeríteni.

— **A háború első áldozata.** A Sas-utcában van Epinger Lázár és fia czég nagykereskedése és itt volt alkalmazásban Avramont Gyera szerb kereskedősegéd. Az üzleti alkalmazottak ma délután a bekövetment s egy darabig hallgatva beszélgetésüket, a követments egy darabig hallgatva beszélgetésüket, a következő kijelentést tette:

— Beszélhetek ti magyarok, én mondom nektek, hogy mi, szerbek, rövid idő alatt bevonultunk Budapestre. József főherceget elkergetjük és helyében Péter királyt meg Györgye fognak őrni. A magyarok persze nem hagyták annyiban a dolgot, szó szót követett és már már kiütközött a háborúság a vitaközök felek között, amikor megjelent az egyik főnök, aki értesült a veszekedés okáról, és az izgága szerbet azonnal elbocsátotta szolgálatából. A magyar alkalmazottak nem elégedtek meg ennyivel, hanem Boda Izidor kereskedősegéd a rendőrséggel is tudatta a történetet, mire a rendőrség Avramont ellen az eljárást megindította.

— **Megrágalmazott író.** A „Reichspost“ kiadásában „Der wahre Franz Kossuth“ czimen egy főrmérvény jelent meg, amely mellett, hogy Kossuth Ferenczet támadja minden sorában, megrágalmazza a magyar írógárda egyik legkiválóbb emberét, Kozma Andort, az Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagját, a jól ismert költőt. Kozma Andor, akit egy ismerőse figyelmeztetett a dologra, a következő nyilatkozatot tette közzé: „Ma egy Bécsben, a „Reichspost“ kiadásában „Der wahre Franz Kossuth“ czimmel megjelent füzetet kaptam, melynek 17—19. oldalán elámulással és felháborodással azt az utálatos rágalmat olvasom, hogy én 1895-ben Kossuth Ferenczről valami leleplező röpiratot írtam, de Kossuth értette a módját, hogy kell a sajtót elhallgattatni s így a röpiratról mindössze tíz embernek sincs sejtelve. Aki engem ismer, tudja, hogy én aljasságra képtelen vagyok; tehát nem igaz, hogy azt a röpiratot írtam s következőképp az elhallgattatásra vonatkozó rut gyanúsítás is hazugság. Bécsben megteszem a lépéseket, hogy a reám vonatkozó valótlan állítások visszavonassanak. Aki pedig azokat Magyarországon magáévá teszi, azt, mint rágalmozót bíróság elé állítom.

— **A párisi nagy postásztrájk.** Noha a francia kormány szilárdan el van tökéltve arra, hogy a postások ügyében nem enged, mégis nagy aggodalmat okoz neki a nagy sztrájk. Nem a ténylegesen sztrájkoló postások jelentik a veszedelemet, mert ezeknek a száma aránylag csekély. Azonban az amerikai posta- és táviróhivatalnokok száma igen nagy. Emellett szól az a tény, hogy Párisban naponként száz-ezer távirat helyet tegnap csupán tizenkétezerrel láttak el. Tegnap este 1500 távirat és telefonkezelő gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a munkát ma beütemezik. A vidéki városokból, így Havreből és Rouenből jelentik, hogy az ottani alkalmazottak csatlakoztak a sztrájkhoz. A sztrájkolók kijelentik, hogy a sztrájk csak Simyan lemondása után ér véget. A távirómunkások elhatározták, hogy minden viszonyt megszakítanak a felettes hatóságokkal, amíg ez a férfi áll az ügyek élén, aki a jelenlegi anarchisztikus állapotoknak az oka. A posta- és távirat alkalmazottak általános egyesülete elhatározta, hogy Simyan államtitkár ellen becsületsértési pört indít, mert a távirókezelőket egy beszédben gyalázta. Simyan több lapudósító előtt kijelentette, hogy ez az állítás teljesen hamis és csak az a célja, hogy a sztrájkot szépitse. A kormány szilárdan el van határozva, hogy nem enged. Eddig a sztrájkban való részvétel miatt körülbelül hétszáz hivatalnokot bocsátottak el. A rendőrség hét postahivatalnokot, amiért a pénteki tüntetés alkalmával Simyan államtitkárt gyalázó szavakkal illették, hat-hat napi fogságra ítélte.

Párisból jelentik, hogy a reggel hét óra körül és déli tizenegy óra körül a táviró központban eszközölt vizsgálat idején a hivatalnokok egy része távol volt, a másik passzív magatartást tanúsított. Az összes külföldi vonalakon, Brüsszel kivételével, a forgalmat beszüntették. A pályaudvarokkal való postaösszeköttetés is hiányos. **Clemenceau** miniszterelnök ma délelőtt **Bartheu** közmunkügyi miniszterrel tanácskozott. A központi táviróhivatalban a munka teljesen szünetel és a szolgálat elvégzésére katonákat rendeltek be.

— **A szabómunkások kizárása.** A Szabómesterek Országos Szövetsége határozata alapján a szövetség elnöksége a mai napon tárgyalásba bocsátkozott a munkások vezetőivel. azt kívánva, hogy szüntessék be a Weiner és Grünbaum-céggel szemben alkalmazott bojkottot, szólítsák fel a munkásokat, hogy holnap reggel álljanak munkába; ezzel ezekben a szövetség felajánlja a már megígért béremelésen felül, hogy más cikkeknel is megjavítja a munkabéreket és kötelezi a Weiner és Grünbaum-céget pönálé fizetésére olyformán, hogy munkásainak a tegnapi és/mai mulasztott napokért naponként és fejenként 5 koronát fizessen. Ez az összeg, tekintettel arra, hogy a cégnél 80 munkás van alkalmazva, 800 koronát tesz ki. A cég ez összeg fizetését vállalta. A munkások azonban ezt az ajánlatot nem fogadták el, ragaszkodtak eredetileg benyújtott követelésükhöz. A szövetség vezetősége, amely a munkásokkal meggyezni nem tudott, a tegnapi nagygyűlés határozatához képest a kizárást ma este hét óra körül fogantatosította, gondoskodván arról, hogy a kizárást az egész vonalon végrehajtsák. A kizáráshoz a mai nap folyamán még újabb 30 cég csatlakozott. Itt említjük meg, hogy a budapesti férfiszabó ipartestület a kizárás ügyében pénteken este nyolcz óra körül az ipartestület helyiségében gyűlésre hívta egybe a tagokat. A gyűlésen határozni fognak arról, hogy az ipartestület tagjai milyen álláspontra helyezkedjenek a munkások kizárásával szemben.

— **Adományok.** Pap Amély Páparól husz koronát küldött a szerencsétlenül járt messinaiaknak. — J. S. név alatt egy korona érkezett hozzánk a „Nyomorék Gyermek Otthona” részére. Az adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

— **A magyar eszperantisták lapja.** A Magyarországon is egyre jobban terjedő eszperanto nemzetközi segédnyelv híveinek egyetlen lapja, a *La Verda Standardo* legújabb számában is sok érdekes közleményt tartalmaz. Bőséges hirrovaton felül szépirodalmi olvasmányokat közöl s magyar nyelvű tájékoztató cikkeit is vannak. Mutatvány számot a szerkesztő, **Marich Agost** (Budapest, IX., Üllői-ut. 59.) kívánatra szívesen küld.

— **Vitrioldráma.** Kaposvárott **Szemes János**, a „Korona”-szálló szolgálója régóta szerelmi viszonyt folytatott **Radovics Dórával**, de néhány hét előtt szakított vele, mert éppen a héten tartotta meg eljegyzését egy másik leánnyal, **Törzsök Máriaival**. Ez aranyra elkésztette **Radovics Dórá**t, hogy tegnap hajnalban belopózott a szálloda portásfülkéjébe, ahol **Szemes** egyedül aludt és az alvó embert úgy leöntötte vitriollal, hogy az egész arca tele lett égési sebekkel. *A szemét teljesen kiégte és az arcán kívül a testét is felmarta a mérges folyadék.* Szemest azonnal kórházba szállították, a merénylő leányt pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Elhamarkodott öngyilkosság.** **Reichstädter Gyula** ékszerész tegnap este ittas állapotban igen elkeseredett bánatában a **Döbrentei-téren** a **Dunára** vetette magát. A jeles vízben azonban meggondolta a dolgot és kimászott a hideg hullámok közül. Alapos meghülésen kívül egyéb baja nem történt.

— **A szicíliai segélykező.** A délolaszországi földrendés károsultjainak javára a mai napon a következő összegek érkeztek a kereskedelemügyi minisztériumban működő segélybizottsághoz: Magyar általános takarékpénztár utján: **Neues Budapest** Abendblatt gyűjtése 4 korona, **Pesti Napló** gyűjtése 41 korona, **Nászóvidéki takarékpénztár** adománya 25 korona, **Dr. Molnár Béla** polgármester **Kiskunfélegyháza** 10 korona, **Dr. Falussy Árpád** főispán **Nagykároly** 76 korona 37 fillér, **főszolgabíró Gyula** 11 korona 40 fillér, **Springer Ferencz**, a temesvári külterületi polgári kör elnöke gyűjtése 20 korona, összesen 188 korona 77 fillér. A Magyar Általános Hitelbank utján: **Polgármester gyűjtése Kaposvár** 446 korona 90 fillér, **Kaposty János** főispán elnöklésével alakult somogy megyei bizottság folytatásos gyűjtése 492 korona 78 fillér, összesen 939 korona 68 fillér. A **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** utján: **Szalay László** főispán gyűjtése **Kassa** 567 korona 25 fillér, a **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** nagyszabenyi fiókja 1 korona, **főszolgabírói hivatal Verébly** 6 korona 75 fillér, összesen 574 korona 96 fillér. A gyűjtés végeredménye a mai napig 541.794 korona 43 fillér.

— **A jótékony szélhámosai.** A berlini rendőrség a tegnapi nap folyamán letartóztatott egy bünszövetkezetet, amely hosszú idő óta fosztogatta a jöhísmen és jószívű közönséget. A családok fosztogatásnak egy új nemét találták fel, amely egyszerűen bevált, hosszas gyakorlatban veszélytelennek bizonyosodott már, amikor a bűntársak összeveszttek, meg akarták csalni egymást és ez aztán börtönbe juttatta őket. A családok már jó esztendője „leveleztek”. Berlin jobbmódu családjai körleveleket kaptak, amelyben egy nyomorgó, jobb sorsra érdemes ember jóindulatukért folyamodott. Elmondta, hogy egy év előtt még boldog ember volt, mert egy virágzó drogériának volt a tulajdonosa és gyermekeit módjához illően nevelte. Egy napon robbanó folyadék meggyuladt az üzletében és oltás közben oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy hat hónapig nyomta az ágyát. Az alatt az üzlet teljesen tönkre ment. Nyomorékan, munkaképtelenül, egy fillér nélkül állott most családjával együtt. Végül sikerült levelezői állást kapnia, de végzeté itt is üldözte, amennyiben betegségbe esett és emiatt állását veszítette. A szomorú levél azzal a kérelemmel végződött, hogy a könyöröléses jó szívek szánják meg végzetlen helyzetében, küldjenek akármilyen kis adományt, amelylyel a felesége valami kis üzletet kezdené később. Pénzküldemények a következő címre küldendők: **Gusztav Laber, Steglitzerstrasse 47.** A levél alatt néhány soros felhívás volt, amelyben egy előkelő és Berlinben általánosan ismert főpap megszívlelésre ajánlja a kérelmet. **Gusztav Laber** címre — mint a rendőrség megállapította — számtalan pénzküldemény érkezett, amelyek között akárhány nagyobb összegről szólt. **Gusztav Laber** nem volt más, mint egy **Düssing** nevű tönkrement földbirtokos, aki saját zsebére könyvelte az adományokat. **Egy Raul Gley** nevű többszörösen büntetett munkás volt segélyére a nagyszabású és kiterjedt levelezésénél, mert **Düssing** mintegy 10.000 ilyen könyörgőlevelet küldött szét. Ki tudja, meddig fosztogatták volna a jószívű berlinieket, ha **Gley** következetesen meg nem csalja bűntársát is. — **Időről-időre** elsikkasztotta a könyörgőlevelek bélyegét és a leveleket eldobta. A bélyegeket nagy tömegben eladta a postán. Ezzel telte gyanúsá magát. Kihallgatták és bevallotta bűnét. A **Düssing** nével való házkutatásnál 10.000 levelet és 300 márka értékű bélyeget találtak.

— **Izgalmas vadkanvadászat.** **Mende** francia város környékén vaddisznóvadászatot rendeztek a minap a város urai. A vadászok körülményesek egy kis erdőt, amelybe egy emse vonult el hat malaczával. A gyanútlan vadászokat egyszerre egy óriási természetű megános vadkan rohanta meg, amely észrevétlenül csörtetett rájuk a sűrűből. Az egyik vadász rálőtt a vadkanra, de csak könnyű sebet ejtett rajta. Ettől azután megdühödött a vad, nekirohant egy **Pages** nevű vadásznak, ledöntötte a lábáról a agyarával felhasította a gyomrát. Vadásztársai segítségére siettek a sebesült embernek, de vesztiükre, mert a dühös állat erre ellen fordult s egy **Lafarge** nevű vadász is súlyos sérüléseket ejtett. Ha egy idején érkezett golyó szerencsésen le nem teríti a vadat, ezzel az áldozatával is végzett volna. Így súlyos sebek árán megmenekült **Lafarge**, de társa, **Pages**, még a helyszínén kiadta lelkét.

— **Menettérti jegyek meghosszabbítása.** Az államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a magyar vasuti személyforgalom 1904 február 1-től érvényes I. díjszabású füzetének B) rész III. fejezete szerint a magas Tátrára kiadásra kerülő mérsékelt áru menettérti évadjegyek érvénytartama az 1909. évi nyári időnyitól kezdődőleg kivételképpen harmincz napról negyvenöt napra hosszabbítatik meg.

— **Vesztett kutya a fővárosban.** Egy kőbor s valószínűleg vesztett kutya ma a hajnali órákban nagy viadalmat okozott **Kőbányán**. A kutya számos embert megtámadott s többeket megharapott. Az **Óhegyen** **Major Ferencz** iparost jobb arcán, kezén és czombján harapálta össze, majd **Rosenfeld Mózes** között villamosvasuti kalauzt támadta meg és jobb lábába harapott. A kutya azután elszaladt a **Harmat-utczába**, ahol **Kaiser József** feleségének a kezefejét harapta meg, majd a kertésznek két házőrző komondorját marta össze. A dühös kutyát sokáig üldözték, míg végre **Zelenka** rendőrellenőr revolverével leterítette. A megmárt embereket a **Pasteur-intézetbe** utasították, a két kutyát pedig megfigyelés végett az állatorvosi akadémiába szállították.

— **Pályázat utazási ösztöndíjakra.** Az országos magyar izraelita közalap a következő, két, egyenként *ketőezer* koronás utazási ösztöndíjra pályázatot hirdet, még pedig: 1. *Zenészek számára:* Pályázhatnak életük 30. évét túl nem haladt izraelita vallású magyar állampolgárok, akik az országos m. kir. zenekadémia, vagy a nemzeti zenede illető tanfolyamát sikerrel végezték. 2. *Műépítéssel számára:* kik életük 30-ik évét túl nem haladták, izraelita vallású állampolgárok, műépítészeti oklevéllel bírnak és az e szakba vágó tudomány és művészet valamely ágában külföldi műegyetemen, vagy műemlékek központi helyein komoly tanulmányokat tenni szándékoznak. Akik ezen utazási ösztöndíjra pályázni kívánnak, okmányaikkal felszerelt folyamodványokat április hó 25-éig az országos magyar izraelita közalap bizottsága elnökéhez (Budapest, VI., **Laudon-utca 3.**) nyújtják be.

— **Szélhámos könyöradamánygyűjtők.** **Dr. Körmendi Frimm Jakab** bejelentette a főkapitányságon, hogy egy szélhámos a jászberényi helyi intézete számára könyöradamányokat gyűjt. — **Neugebauer Viktor** máv. igazgató egy másik szélhámosra hívta fel a rendőrség figyelmét. Ez elszerecséltenedett vasuti alkalmazott javára gyűjt azzal, hogy a jótékony akció élén **Neugebauer** áll. A rendőrség figyelmezteti a közönséget a két szélhámosra és kéri, hogy ha valahol jelentkeznének, adják át a legközelebbi rendőrnek.

— **Halálozás.** **Holló László** főgimnáziumi igazgató temetése ma délelőtt tíz óra körül **Kiskunfélegyházán** óriási részvét mellett. A gyászszertartást a főgimnázium előtt felállított ravatalnál **Voldy Jenő** utjemplomi plébános végezte fényes segédlettel. A ravatal előtti széles utcát a gyászszertartáson megjelenetek ezrei vették körül.

Kazalicsky János, Kazalicsky Antal, a budapesti Vigszínház tagjának édesatyja, 86 éves korában **Szétváron** meghalt.

Dr. Steer Miklós, **Kassa** város régi, tekintélyes orvosa Bécsben, hová konzultálás végett ment, hirtelen meghalt.

— **Rendőri hírek.** **Sikkasztó ügynök.** A rendőrség nyomozza **Weber** **Henrik** ügynököt, aki **Braun** **Ignác** gazdájától ezeröttszáz koronát elsikkasztott és megszökött. Állítólag Berlinben tartózkodik. A vizsgálóbíró elfogató parancsot adott ki ellene. — **Betörés.** Az éjszaka a magyar tudományegyetem **Üllői-ut 20.** számú házában levő gazdasági épületének a műhelyébe betörték és több száz koronát érő rész és ötöm-alkatrészeket elloptak. — **Elűnt a gyermekkezelő.** Bejelentették a rendőrségen, hogy **Rohrich** **Sámuel** ügynök 29 éves felesége, **Friedmann** **Rozália** másfél éves **Irén** és nyolcz éves **Kornélia** leányaival eltávozott **Rákóczi-ut 7.** számú házában levő lakásáról és azóta nyomuk vesztett. A rendőrség keresi az eltűnteket.

x Téli és Jaeger-áruk legjobb ajándék, Rösner, Bpest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherozeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a Magyar Orvosi Műszertárt, ahol az orvosi műszerek páratlan választékban és kiváló minőségben szerepelnek be.

x A japán gésák vonzóereje estéről-estére teljesen eladott-nézőteret varázsol a Fővárosi Orfeumba. Leírhatatlan az a báj, amely a felkelő nap országának a kedves kis teremtményeiből kiárad. Tánccuk, énekük, játékaik kedvesek és mulattatók. Nem kevésbé tetszik a közönségnek a Riogoku társulat, amelynek minden egyes tagja szédítően ügyes és feltehetően mindenféle művészeteket produkál. A márcziusi műsor többi száma is kivétel nélkül elsőrendűek és szórakoztatók. Végignézése a legnagyobb élvezetek közé tartozik. Tekintettel arra, hogy az esti pénztárnál rendszerint igen nagy a tolongás, ezért a jegyeket már a nappali pénztárnál előre megváltani.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Rigolettónak, a szerencsétlen bohócnak szenvedélytől izzó énekét Feinhals Frigyes ajkáról hallottuk ma este. A szenvedélyeknek minden hullámzása, a féltelenségükben torzra nőtt érzések minden vihára ott zugott az énekében, amely megrázott a drámai erejével, megkapott a légyságával, a bársonyosságával a lyrai részleteknél. Feinhals mesterien tud bánni a hangjával: a recitativokat keményen, élesen, drámai akcentusokkal deklamálja el, ahol pedig lyrát énekel, ahol érzelm cseng ki a hangjából, ott tud puha és hajlékony lenni. Hangjának az ereje, fénye, érzéki csengése mindig hat, széles regiszterével pedig az érzelmek skálájának minden apró rezgését ki tudja fejezni. Az énekművésze igen nagy; amennyire ki tudja emelni — szinte különös plasztikával — a kidomborított részleteket, épp akkora művészettel tud egészen váratlan, újszerű hatásokat kihozni. Az ő Rigolettója nem tucat-alak, az operaszínpadoknak minden részletében untig ismert figurája, hanem teljesen egyéni felfogással megjátszott alakítás. Az elcsépelet melódiák szinte újjászülettek az énekében, megfürödtek az ő mélységesen művészi felfogásában és ujan, fiatalon zengették az ajkán. Énekének a hatását csak fokozta Feinhals azzal a nagy színjátszó művészettel, amelylyel igazán klasszikusá tette a mai Rigolettóját. Nem daddogott, nem bilincselte le az operák bekövesedett obligát színjátszó stílusa, hanem diadalmasan emelkedett ki a megszokott, kétségbeesetten egyhangu mozdulatokból és megjátszotta a szerepét, kihozta elénk a színpadra a bohóc rettenetes fájdalmát, óriás szenvedélyeit, amelyek ott sirtak, ott vonaglottak az énekében. Az Opera közönsége méltányolta Feinhals hatalmas művészetét, óriási kvalitásait és lelkesedéssel ünnepelte az egész estén keresztül. Minden fölvonás után színpadon szor hívták ki és nyílt színen is több alkalommal megdapsolták. Méltó partnere volt Gilda szerepében Sándor Erzs. Gyönyörű hanganyaga teljes fényében csengett, tisztán, biztosan hangzottak el a slaccatói és fénylett, csillogott a koloratúrája. A herceget Arányi énekelte szépen. Szemere is igen jó volt, ellenben Szendrői egyáltalában nem volt jó. — Rigoletto után a „Csodaváza” balletet adták, amelyben a táncosok és a primaballerinák jól megállták a helyüket. (dé.)

(*) Wedekind. A társadalom erkölcsi dogmái közül kétségtelenül legfelszagebb a morál. Esztétikai hajlamokon épül és naturális ösztönököt fojt el. A relativ értékű erkölcsi tetszelgést természetből eredő készségek megbélyegzésével akarja igazolni. Jön egy ember, aki érzi, hogy ez az állapot vissza és lehetetlen; nem tud tanácsot adni megjavítására öntudatlanul elsajátított szépérzék miatt, de annyira már fölül tud emelkedni a konvencziók iránti fanatizmuson, hogy kacagni tud rajta. Azt mondják róla, minden eredő erkölcsérzék híján levő szadista. Wedekind arculapja a morált, azt a morált, melyet egy erkölcsi betegségben szenvedő társadalom nem tud lerátni magáról, hogy egy tisztább, gyökere sebb, természetességénél fenszagebb durvaságában finomabb morált alkosson. Nem immoralista, hanem idealista, aki rajongó áhitattal álmodik egy szerinte feltétlenül bekövetkező újjászületésről, amely a kihelyezett lelki finomságok eldurvulásából és a durva naturális hajlamoknak kielégítésük által elfinomulásából fog állni. A tolla: „Mittel zum Zweck.” Kár azoknak — akik izzó gyűlölettel tagadják meg benne azt, akit komolyan kell venni — a „Mittel”-t összetéveszteniök a „Zweck”-el. Ha túlságosan kesernyész epéjű, mint Schopenhauer, vagy túlságosan cinikus, mint Strindberg, az egyáltalában nem szentségteleníti a cizellát. Mai felolvasó estéjén híres „Todtentanz”-át maga is úgy vezette be, hogy tizenöt év kellett hozzá, amíg saját hazájában meg tudta értetni, hogy nem irányíró. Mikor társadalmat és megszokásokat, erkölcsöket és felfogásokat ír le, fény és árny egyenlően oszlanak meg írásában. Ha úgy találják némelyek, hogy az árny nagyobb, akkor Wedekind örvend, hogy — hozzá hasonlóan — egy szerinte tárgyilagos fotográfiában mások is több árnyat, mint fényt találnak. Mert szerinte két ember egyesülésében a megtörténés a fény és a társadalom törvényes szentesítése a fölösleges árny.

Mai előadásán „Die Zensur” cz. egyfelvonásosából, majd „Todtentanz” című drámájából adott elő egy-egy részletet. Az utóbbi a leányvásár kérdéséről tárgyalja és megrázó naturalizmusával nagy hatást keltett. Végül néhány szép verset mutatott be, melyekből felhőtlen milieujük dacára kisír az epés szatirizmus. A Royal-termet egészen megtöltő közönség a „hochdeutsch” akcentusban beszélő író- és színművész minden számát zajos tapsokkal honorálta. (—báth.)

(*) A Színészegyesület közgyűlése. Az Országos Színészegyesület ma, a közgyűlés második napján, dr. Janovics Jenő elnöklésével megkezdte tárgysorozatának megvitatását. Megjelent Barabás Béla országos képviselő is, az aradi társulat képviselőjeként és gróf Festetics Andor, a vidéki színészet országos felügyelője is. Janovics elnök szíves szavakkal köszöntötte Barabás Bélát, aki az üdvözlésre szép beszédben válaszolt. A napirend előtt Márkus József kért szót és szép beszédben három reformot illető előterjesztéssel állt. Az első szerint elérkezettnek látja az időt oly akció megindítására, amely egy felelős magyar művészeti minisztérium felállítását célozza. E szövegből javasolja, hogy az összes művészeti és irodalmi köröket kérjék fel közös munkára. A reform második része odairányul, hogy tétessék tanulmányozás tárgyává, vajjon nem lehetne-e a mostani, nem egészen bevált kerületi rendszer helyett a staggione rendszerre áttérni. Ez különösen a nemzetiségi vidékekre nézve volna fontos. Indítványának harmadik része a Molnár Viktor államtitkár által felvetett azt a javaslatot tárgyalja, hogy egy magyar színművészeti múzeum állítását fel. Ez különösen érdeke a magyar színészetnek és reméli, hogy javaslatát a közgyűlés magáévá teszi s az igazgatótanácsot utasítja, hogy oly alap létesítésére nézve tegyen előterjesztést, amely ezt a színművészeti múzeumot meg fogja teremteni. A határozati javaslatához Rera Dezső szövegezt, hogy azok a szép és nemes eszmék természetesen máról-holnapra nem valósíthatók meg és javasolja, hogy az indítványt a tanácshoz utasítsák megvitatás és a szükséges intézkedések megtétele végett. Tompa Kálmán napirend előtt javasolja, hogy a vidéki színgazdátok járuljanak hozzá az aradi vesztőhely megváltásához olyképpen, hogy a hazafias cél javára egy-egy előadást rendeznek. Ezt az

indítványt is a tanácshoz utasították. Ezután áttért a közgyűlés a napirendre. Elsőnek a felelősségi bizottság nevében Nádasdy József terjesztette elő a beérkezett kérvényeket és felelősségeket, miközben néhány kérvény elintézésre zajos jelenetekre adott alkalmat. — A délutáni tanácskozáson dr. Wlassics Tibor miniszteri fogalmazó a közoktatásügyi minisztérium képviselőjében megjelent a közgyűlésen. A közgyűlés kimondta, hogy a jövőben oly ügy, amely már egy ízben közgyűlési elintézésért nyert, többé a közgyűlés elé nem terjeszthető. Dr. Janovics Jenő ezután bejelentette, hogy Bezerédy Viktor államtitkár egy Ditrői Mórhoz intézett levélben közli az egyesülettel, hogy a nyugdíjalap javára 500 koronát adományozott. A bejelentést lelkes éljenzéssel vették tudomásul. Ezután Faragó Ödön, a javaslattevő bizottság elnöke terjesztette elő szép és kimerítő jelentését. Ebben megemlékezik a tegnapi lefolyt Bezerédy-ünnepéről és őszinte szeretettel köszönti Ditrői Mór, a tanács elnökét, aki fáradságot nem ismerve, egész életét a magyar színészetnek szenteli. Herzfeld Dezső terjesztette elő erre a számvizsgáló bizottság jelentését, végül az egyesület alapszabályainak módosítására került a sor. A tervezetet Faragó Ödön terjesztette elő, a szükséges felvilágosításokat pedig dr. Valudi Jenő ügyész adta elő. A közgyűlés ma csak az első öt pontot tárgyalta le. A tárgyalást holnap reggel folytatják.

(*) Krecsányi kérése. A Budai Színház a főváros legelőszőbb színháza. Jóllehet nézőtere tágas, mégis gyakran megtörténik, hogy „zsufolt ház” kevesebbet jövedelmez, mint kisebb színházban a „félház”. Teljesen igazolt tehát Krecsányi Ignác ama kérése, — melylyel a fővároshoz fordult — engedjék meg neki, hogy a Budai Színház földszintjén a nyolcz első padost szölvél helyettesít hessen és ennek megfelelően az árakat mérsékelten fölemelhesse. E csekély árkülönbséget megéri a nagyobb kényelem, mert az eddigi kemény és keskeny padon ülve a legszebb előadás is elveszítette értékét.

(*) A német színészet gyászja. Matkowsky Adalbert, a leg híresebb német drámai színészek egyike, tegnap Berlinben meghalt. Matkowsky színpadi pályafutását a drezdai udvari színházban kezdte. 1886-ban Hamburgba szerződötté őt Polini, majd 1889-ben a berlini Schauspielhausnak kötelekbe lépett, melynek haláláig tagja maradt. Az utolsó esztendőben ideggyötörté, míg tegnap hosszú szenvedés után, 51 éves korában érte utól a halál.

(*) „Az Ördög” Londonban. Molnár Ferenc érdekes színművét Savage — az amerikai igazgató — Londonban is színpadhozátja, még pedig nagyrészt amerikai színészekkel. Savage Richard ugyanis kibérelte a londoni Adelfi színházat és ott előkelő művész-társulattal előadhatja az „Ördög”-öt, melynek newyorki előadásával már eddig is esinos vagyont szerzett. A bemutatásra meghívta Savage a szerzőt is, aki e hónap 20-án utazik Londonba, hogy darabjának utolsó színpadi próbáin is jelen lehessen.

(*) Horti Pál síremléke. Horti Pálnak, a messze idegenben elhunyt jeles magyar művészek a síremlékére a hírlapi fölszólítások alapján igen szépen gyűlnek az adományok. Legújabbán övegy Tipula Jánosné küldött be legyvenőt koronát, amelyet Aradon gyűjtött a művész tisztelői körében. Nagyobb összeggel járul hozzá a síremlékhez a fővárosi iparrajziskola tanári kara is, amelynek Horti Pál sok éven át tagja volt, s így nemsokára együtt lesz a szükséges pénz. Az adományok Stetka Gyula festőművész eziméce: Budapest, Bajza-utca 23. szám alá küldendők.

(*) Fráter Lóránd budai hangversenye. Külön küldöttség kérte föl Fráter Lórándot, hogy a főváros budai oldalán adjon hangversenyt. Az országos híri dalénekes örömmel hajlott meg a budaiak kívánsága előtt és megígérte, hogy külön művésztársulattal rendez számukra. Fráter Lóránd budai hangversenyén, mely április 4-én a budai Vigadóban fog lefolyni, kivüle Földesi Arnold gordonka, Dianál Oszkár zongora- és Revere Gyula hárfaművész is közreműködik.

(*) Gyermekszínház. Holnap, csütörtökön ismét színpadra kerül a „Hamupipőke”, melynek vasárnapi előadását teljesen zsufolt ház nézte végig. A látványosságban és mókás jelenetekben bővelkedő énekes és táncos mesejáték előadása négy órakor kezdődik.

Ha fáj a feje ne tévóvázzék hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migrain és fejfájást elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kápesten

Ára 1 korona 20 fillér. Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban. Három doboznál ingyen postai szállítás.

(*) „A Család“. Rendkívül változatos és gazdag tartalommal jelent meg „A Család“ új száma. Mikszáth Kálmán nyilatkozik benne a „Szánin“ elkobzásáról; novellát Bródy Sándor, verset Jakab Ödön és Vértesy Gyula irtak Ruttkay György lapjába. Czikket, az anyaság védelméről dr. Temesváry Rezső és „A legnagyobb honleány“ címen Bányai Károlytól közöl „A Család“. A külföldi irodalmat ezuttal Maupassant képviseli egy bájos novellájával. Az ötletes aktuális rovatok egész sora (Jánoska megfigyelései. A jövő asszonya. Színházi napló. Közgazdaság.) tartkítja az új számot. „A Család“ előfizetési ára egész évre öt korona. Kiadóhivatal: VII., Erzsébetkörút 26.

(*) Ajándék a Szépművészeti Múzeumnak. A Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteménye igen becses darabokkal gyarapodott. Báró Forster Gyula főrend, a Képzőművészeti Társulat alelnöke a Múzeumnak ajándékozta a Mücsarnok nemzeti közeli grafikai kiállításán kiállított Pettenkofen-féle akvarelleket, amelyeknek tárgyát a kiváló művész a szolnoki népeletről vette.

(*) A tavaszi tárlat beküldési határideje. A Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatának beküldési határideje márczius 18-án, csütörtökön délután 6 óráig jár le. A helyből küldendő műveket szintén csakis ezen a napon veszik át utóljára, délelőtt 9—12 óra és délután 3—6 óra között.

Nyilttér.

Erovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

A Budapesti áru- és értéktőzsde t. választóihoz!

A Budapesti áru- és értéktőzsde folyó hó 20-án, szombaton, délután 4 órakor tartandó közgyűlésén

negyvenöt tőzsdetanácsosi állás

lesz betöltendő.

A tőzsdévalasztóknak minden szakmából összeállított nagybizottsága folyó hó 16-án tartott ülésében ezen állásokra nagy lelkesedéssel

1. Auer Róbert	24. Nagel Ignác
2. Barta Arnold	25. Pekár Imre
3. Beer Izso	26. Perczel Ferencz
4. Beimel Sándor	27. Rechtenz Ödön
5. Blau Arnold	28. Sándor Pál
6. Deutsch Vilmos	29. SÁNDOR PÁL
7. Dr. domonyi DOMONYI MÓRIC (uj)	30. SCH. IBER ENDRE (uj)
a Magy. kir. folyam- és tengeterhajózási r. t. igazgatója.	a Pollacek és Scheiber fatermelő cég főnöke,
8. Felner Henrik	31. Dr. Schmidt József
9. Fleissig Sándor	32. Schöffler Bódog
10. Fodor István	33. Schwarz Félix
11. Frankl József	34. Schwarz Rudolf
12. Freudenberg Raf.	35. Simon Jakab
13. Frey Kálmán	36. Sonnenberg Imre
14. Guzman Sándor	37. Steiner József
15. Herzmann Bert.	38. Strasser Afréd
16. Hoffman Sámuel	39. Dr. STRASSER IMRE (uj)
17. Horváth Elemér	a Strasser és König cég beittagja.
18. Klein Gyula	40. Strausz Antal
19. Br Kornfeld Zsigm	41. Szekel Ferencz
20. Rubies Gusztav	42. Ullmann Emil
21. Löwy Adolf	43. Vajda Imre
22. Dr. br. MADARASSY BECK GYULA (uj)	44. Wahl Béla
a Magyar Jeizsálog-Hitelbank igazgatója.	45. Weisz Károly
23. Lukács Jozsef	

urakat jelölte.
Kérjük a t. választókat, hogy a bizottságot közérdekű működésében támogatni és szavazatukat fenti jelöltekre leadni sziveskedjenek.

Budapest, 1909. márczius 17-én.

A nagybizottság nevében:

GAL KÁROLY elnök.
RIBÁRI LAJOS társelnök.
KÖNIG LAJOS társelnök.
SIMON MIKSA társelnök.
KRAUSZ SIMON jegyző.
KALLER ANTAL jegyző.

Felhívás!

Felhivatnak az 1894. év április 26-án csödbe jutott

Weisz és Pick

budapesti bejegyzett nagyke eskedő cégnek —
czettársak: Weisz Armin és Pick Géza — (Váczi-körút 7.) az a 120 hitelezője, akik 265.748 K 22 fillérvnyi bejelentett követelésük tekintetében a vagyonbukott céggel kényszerregegyezségre léptek; valamint az 1901. év április hó 22-én csödbe jutott

Herczeg Gyula

budapesti cég (I., Fehérvári-ut 29.) 70 hitelezője, akik 44.063 K 41 fillérvnyi követelésük tekintetében fedezetet nem nyertek, minthogy kielégítési alapot és a kényszerregegyezés megátadására alkalmas tények utáltak tudomásunkra, hogy a nevezett vagyonbukottak ellen követendő egyöntetű eljárás megleszése céljából folyó évi márczius hó 25-én, délelőtt 10 órakor VII. ker., Erzsébet-körút 50. sz. (I. emelet) alatti irodában megjelenni sziveskedjenek.

A külföldi hitelezőknek külön értesítés ment.

Az egybehívó hitelezők.

EGYESÜLETEK.

(—) Jászai Mari a halotthamvasztásról. Az Országos Halotthamvasztó Egyesület márczius 24-én, szerdán este hat órakor a Sándor-utcai régi képviselőház nagytermében nyilvános felolvasó estét tart, amelynek főérdekességi pontja lesz Jászai Mari előadása a halotthamvasztásról. A nagy művész a kérdés etikai részével fog foglalkozni. Utána Pogány Mórész műépítész vetített képek kíséretében művészi szempontból értekezik a halotthamvasztásról. A felolvasásokat megelőzőleg az egyesület dr. Kétyl Károly udvari tanácsos elnöklésével megtartja tisztújító közgyűlését.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete gróf Batthyány Tivadar elnökle alatt látogatott ülést tartot, amelyen több vidéki kör is képviseltette magát. Határozatba ment, hogy mindazon ágazatokra vonatkozólag, melyeknél ez mindeztideig nem történt meg, kéréselni fogják a létszám viszonyoknak legalább is a pénzügyminiszter által az országgyűlésen bejelentett mértékig való meelőbbi rendezését. Az ülésen tárgyalták az április hó 18-án tartandó közgyűlés előterjesztendő alapszabálymódosítást is, amelynek legnyilvánosabb pontja, hogy a tagsági díjak a tagok hivatali illetményeinek megfelelő progresszív összegekkel állapíttassanak meg. Ugyanelek a közgyűlésen a tisztviselői kar összes függő kérdéseire kiterjeszkedő határozati javaslatot fog a választmány előterjeszteni. Az ülésen szóba kerültek még a családi pótlék ügye, a vasárnapi munkaszünet szabályozása, a nyugdíjtörvény revíziója, a halpénz osztályba sorolás korrekciója stb.

(—) A Magyar Néprajzi Társaság közgyűlése. A Magyar Néprajzi Társaság ma délután tartotta Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatójának elnöklésével XXI. évi közgyűlését. Az elnök megnyitotta az ülést és örömmel jelentette, hogy a társaság husz év óta folytatott küzdelmes munkássága fordulóponthoz ért, a mennyiben a Néprajzi Múzeum-osztálynak ezután már 25.000 korona évi összeg áll rendelkezésére a hazai néprajz pusztuló emlékeinek felkutatására, összegyűjtésére és tudományos uton való hozzáférhetővé való tételére. Szalay Imre elnök indítványára a közgyűlés Herman Ottót nagy művének megjelenése alkalmából egyhangú lelkesedéssel a társaság tiszteletbeli tagjává választotta és felvette a tagok sorába Herrmann Antal kolozsvári egyetemi magántanárt. A közgyűlés az elnök elterjesztével véget ért.

(—) Közgyűlés. A Teldia nemi betegségek leküzdésére alakult egyesület e hó 21-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartja XIV. évi közgyűlését a központi városbáza tanástermében. Az egyesület ez alkalommal elnököt választ, mely tisztséget közéletünk egyik nagyevű és az egész-egügyek iránt állandóan érdeklődő tagjával töltik be. Az egyesület Lipót-keruti rendelő-intézetében Feleki Hugó egyetemi tanár, igazgató főorvos vezetése mellett tíz orvos négyezer beteget részesített az elmúlt évben ingyenes kezelésben.

(—) Az Erzsébetvárosi Kaszinó elsőemeleti nagytermében márczius hó 21-én, vasárnap este félnyolcz órakor Lux Terka felolvasást fog tartani. A felolvasás után a félemeleti étteremben vacsora lesz, Vacsora után cigányzene.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 17.

A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután Fülepp Kálmán főpolgármester elnöklésével közgyűlést tartott, amelynek napirendjén több kisebb jelentőségű ügy szerepelt.

Fülepp Kálmán elnök mindenekelőtt sajnálattal jelentette, hogy Kurtz Vilmos ferenczvárosi plébános és Szadovszky József bizottsági tag, aki 18 éven át odaadással buzgólkodott a főváros ügyeiben, elhunyt. A közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét a halálesetek felett. Szadovszky helyébe a póttagok közül dr. Boros Ernőt hívják be a törvényhatósági bizottságba. Közölte ezután az elnök, hogy néhai tornyai Schossberger Henrikő gyermekei anyjuk elhunytá alkalmából 500 koronát adtak a főváros szegényei részére. A közgyűlés az adományt megköszönte.

Bárczy István dr. polgármester szólalt fel ezután. A közgyűlés négy héttel eelőtt tudvalevőleg utasította a tanácsot, hogy tegyen sürgős előterjesztést a fővárosban uralkodó lakásínség enyhítésének módjairól. A polgármester tudatja, hogy az előterjesztés a jövő héten kész lesz, s a bizottságok tárgyalás alá vehetik. (Helyeslés.)

A napirend eelőtt dr. Platty György indítványt tett. A Pilvax-kávéházat, amely a 48-as nagy napok szellemi ifjúságának találkozó helye volt, valami módon meg akarja örökíteni. Hogy melyik mód volna erre a legalkalmasabb, annak eldöntését a tanácsra bizza. Az indítványt kiadták a tanácsnak.

A napirend első pontja Schwart Rezső és társainak kérvénye volt, amelyben partbérlet engedélyezését kérik egy dunai uszművön berendezendő mulatóhely céljaira. A tanács a kerelmet pártolólág terjeszti a közgyűlés elé. A tanács előterjesztése élénk vitára adott alkalmat.

Márkus Miksa tiltakozik az ellen, hogy a Dunán egy erkölestelen tanyát létesítsenek. Elfogadja a tanács előterjesztését, ha a kabaréra nem adnak engedélyt.

Benedek Dezső szerint a tárgy nincs kellőképp előkészítve. Nem tartja helyesnek azt, hogy a dunai kabarét ne engedélyezzék, mikor a városban bármely kávéház kap ilyen előadásokra engedélyt. Dr. Melly Béla tanácsos szólalt fel végül. Kizártnak tartja, hogy a tervevetett uszmű erkölestelenségeknél lehetne tanyája.

Szavazásra kerülőn a dolog, a közgyűlés 79 szavazattal 73 ellen magáévá tette a tanács javaslatát.

Következett a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank kérelme a ferenczvárosi pályaudvarral szemben bérelt közraktárak dólgában. A bank, tekintettel a közraktári intézmény közzgazdasági jelentőségére, az évi bérösszegnek 24.300 koronáról 9900 koronára való leszállítását kéri. A tanács a kerelmet pártolja. Dr. Salgó József, Schubert Sándor, dr. Kraemer József dr. Pető Sándor, Telkes Aladár és dr. Melly Béla tanácsos felszólalása után a közgyűlés többsége a tanács javaslatát elfogadta.

A központi fertőtlenítő intézet berendezésének és működésének megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését Buzay Károly tanácsjegyző mutatta be. A jelentés az intézet működését kifogástalannak találta.

Dr. Bárczy István polgármester ennek kapcsán közölte, hogy dr. Vaszilovits János alpolgármester befejezte a vizsgálat másik részét is, amely ennek az ügynek fegyelmi részét képezte.

Erre vonatkozólag — mondta a polgármester — igen tüzetes jelentést terjesztett előm az alpolgármester ur, és én a magam részéről meggyőződtem arról, hogy semmiféle oly tény nem állapított meg az eelőzetes vizsgálat, amely alkalmas volna arra, hogy a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat megindíttassék, miert is a további eljárást beszüntetem. (Éljenzés.)

Reggelizés eelőtt fel pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatá valódi áldás gyomorbaosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az eelőt tgyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK.

Midőn tehát konstátálom, hogy a két irányban megejtett vizsgálat egyfelől megállapította, hogy az intézet azt a bizalmat, amelylyel mi, az illetékes körök és maga a kormányzat is viseltetik, teljes mértékben megérdemli, s megérdemli a bizalmat annak vezetője is. A közgyűlés mindkét jelentést tudomásul vette.

Harmadfél estendővel ezelőtt dr. Vássonvi Vilmos indítványt tett a közgyűlésen a löverseny-tér kihelyezése dolgában. A tanács most azt javasolja, szüntessék meg a magyar lovaregylettel fennálló használati szerződést s indítsák meg az egy-lettel a tárgyalásokat a löversenyternek más helyre való áthelyezése iránt.

Dr. Vássonvi Vilmos rendkívül fontosnak tartja, hogy a mai löversenyter területe felszabaduljon és lehetőleg villanegyedé alakítsassék át. Az idegenforgalom semmit sem fog veszíteni, ha a löversenyter távolabb lesz is a fővárostól. A tanács javaslatát elfogadja, de kiegészíteni óhajtja azzal, hogy a tanács három hónapon belül tegyen jelentést a tárgyalások eredményéről. A közgyűlés a tanács javaslatát Vássonvi indítványával egyetemben magáévá tette.

Az új automobil-szabályrendelet tervezetünk részletes tárgyalása következett ezután.

A vitában, amely a részletes tárgyalás során támadt, Kasits Péter, Andreánszky Jenő, Melha Kálmán tiszti főügyész, Rényi Dezső tanácsos, Wodianer Arthur, Székely Dezső dr., Rácz Dezső dr., Eulenberg Salamon dr., Hajdók István, Pető Sándor dr., Berger Rezső dr. és mások vettek részt. A vita főképpen körül forgott, hogy a város bel-sejében minő menetsellességgel haladjassanak az automobilon. A tervezet óránként 25 km-t kivált megállapítani, ezzel szemben Burián Béla dr. husz km. menetsellességet ajánl. A közgyűlés Burián Béla dr. indítványát tette magáévá.

Az interpellációk ideje elérkezvén, Plattly György dr. interpellációt intézett a polgármesterhez az Artilla-körut szabályozásának, az I. kerületi előjáróság épületének és bérházának építése kérdésében, továbbá a Tabán szabályozására nézve oly czélból, hogy Tabán lakosságának mód adassék az ott való letelepülésre.

Az interpellációt kiadták a polgármesternek. A közgyűlést pénteken folytatják.

(Az Artézi-fürdő építése. Az Artézi-fürdő építésére felügyelő bizottság ma délelőtt dr. Vaszi-lévi János alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen az építkezéshez szükséges föld-, kö-müves-, elhelyező-, vasbeton-, kőfaragó stb. munká-latokra vonatkozólag beérkezett ajánlatokat tár-gyalta.)

(A Szent István-kórház mosókonyhája. A főváros a balpárti kórházak ruhaneműinek mosá-sára központi gőzmosót épített a mérnöki hivatal tervai szerint. Az építésre 131.300 koronát irányoz-tak elő, a tényleges kiadás ellenben csak 124.501 korona volt, a megtakarítás tehát 6778 korona 21 fillér. A mérnöki hivatal a végső leszámolást be-terjesztette a tanácshoz, amely a számadást tudomá-sul vette. A főváros a kórházi ruhaneműek mosá-sát eddig decentralizálva végeztette, míg most egy helyen fogják végezni, ami évenként 25-30.000 korona megtakarítást jelent.)

(A főváros kiházasítási alapítványa. A fő-város közjótékonyági bizottsága ma délelőtt Al-mády Géza tanácsos elnöklésével és dr. Gallina Frigyes fogalmazó előadása mellett ülést tartott, amelyen a Mária Valéria és Gizella főhercegnők nevével viselő kiházasítási alapítvány kamatainak odaitételese felett döntöttek. A rendelkezésre álló 2, egyenkint 1000 koronás összegre nézve a bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy azokat Gerber Adél, Heinrich Kornélia, Hinterzeer Róza, Schleez Antónia, volt Erzsébet leányárvaházi növendékek-nek, továbbá Bodányi Aranka, Maurer Anna, Fet-ter Kornélia, Pittner Margit és Vogl Elvira hajadonoknak adja ki.)

(Gyermekgyógyászati ambulatórium. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ma megküldötte a fővárosnak a Stefánia-gyermekkorházal kapcsola-tosan létesítendő egyetemi gyermekgyógyászati ambulatórium tervét és arra kéri a fővárost, hogy az építési engedelmet mielőbb adja meg.)

§ A nagyszerb összeesküvők. A felségárulók bűnpörének mai tárgyalásán dr. Popovics Dusán védő intézett kérdéseket Milics vádlotthoz. Többek között azt kérdezte tőle, hogy miért működött közre a földmunkások szövetségének megalapításá-ban. A vádlott erre körülményesen kifejtette, hogy állami érdekből létesült a szövetség. Az elnök rászólt, hogy ne foglalkozzon politikával és végtére is megvonta tőle a szót, ami ellen Popovics védő semmisségi panaszt jelentett be.

Ezután a hatodik vádlott, Zsifkovics Gájo hu-szonkilenc éves, nőtlen, topaszki kereskedő kihall-gatása következett. A vádlott eddig kihallgatott társainak módján védekezik. Az elnök figyelme-zeti arra, hogy az egyik tanu szerint ellenségeske-dett a horvátokkal. A vádlott megjegyzi, hogy az az illató tanu neki adósa és haragosa. Arra vonatkozó-lag, hogy a vizsgálat folyamán bombákat találtak nála, előadja, hogy a szerb üldözések idején kény-telen volt védelmi eszközökről gondoskodni.

Az elnök: Hogy érti ezt?

A vádlott: Hát bombákat vásároltam. (Nagy derültség.)

A nála talált fegyverekről azt vallja, hogy azo-kat elárúsította czéljából szerezte be. A kihallgatás folyamán dr. Hinkovics védő a földmunkások szö-vetségének ügyébe vágó mozzanatnál megállapítja, hogy a vádirat megint valótlaniságot mond.

Az ügyész: Tiltakozom ez ellen és kérem a bi-róság védelmét.

Az elnök: Nem engedem meg, hogy a védelem bírálja a vádiratot.

Erre az ítélőtanács visszavonul és azt határozza, hogy Hinkovicsot hatvan korona pénzbírsággal sújtja. Majd folytatták és befejezték Zsifkovics ki-hallgatását, amelynek legnevezetesebb pontja a vádlottnak az a megjegyzése volt, hogy sajnálja, amiért a szerb eszmét nem propagálta erősebben. Ezután Petrovics Péter harminczöt éves, nős, gornji-sztradi néptanító kihallgatására tértek át. Ő is eleinte a már megszokott kijelentésekkel él, utóbb sok kérdésre kereken megtagadja a feleletet. Az elnök a vádlottnak ezt az eljárását jegyző-könyvbe véteti és elrendeli a déli szünetet.

A déli szünet után az elnök kijelenti, hogy a per folyamán nyilvánvalóvá vált a védők azon tö-rekvése, hogy a vizsgálóbíró eljárásának korrektsé-gét kétségbevonják. Figyelmeztet arra, hogy ily kirohanásokat a vizsgálóhatóságok ellen nem fog-túrni.

Ezután folytatták Zsifkovics vádlott kihallga-tását, aki ismét válaszol az egyes kérdésekre és a többi között arra a kérdésre, hová lettek a gazda-sági szervezetek üléseinek jegyzőkönyvei, kijelenti, hogy azokat az elhunyt Vujakliának adták. Hogy ennek halála után hová kerültek, azt nem tudja. Erre a tárgyalást holnapra halasztották.

§ A Polónyi-Lengyel-pör. Polónyi Géza bíróküldési kérelme felett, amelyhez a királyi ügyészség is külön végzéssel csatlakozott, ma dé-lelőtt döntött a törvényszék. A törvényszék a bün-vádi perrendtartás 29. szakasza értelmében úgy az ügyészségnek, mint magának Polónyi Gézának bíróküldési kérelmét az összes ügyiratok kapcsán, felterjeszti a királyi Kuriahoz.

Lengyel Zoltán egy hírlapíró előtt ma a kö-vetkezőket mondta a bíróság határozatáról:

— A bíróság mostani határozata eltér a lo-rábbi bíróküldési kérelemre hozott határozattól. Akkor ugyanis azt mondta a törvényszék, hogy

a felterjesztésnek addig nem lehet helye, amíg a vizsgálat nincs lefolytatva. Most ezt az álláspontot annál is inkább meg kellett volna tartania, mert az új vizsgálatot a Kuria rendelte el. Négy és fél hónapja már annak, hogy a Kuria elrendelte a közvetlen vesztegetési tanuk kihallgatását és ez még mostanig meg sem lett kezdve. Ez azonban semmi körülmények közt el nem mellőzhető a Kuria határozata értelmében. Ha csak a tanuk időközben meg nem halnak, a vallomások több mint két év után mégis papírra kerülnek majd.

— Ami a bíróküldési kérelmet illeti, ebben a Kuria már egyszer határozott. Nem képzeltetem, hogy ezt az álláspontját megváltoztathatná. Nem-csak a Kuria, hanem minden józanul ítélő ember is látja, hogy ez az egész huzavona azt a czélt szolgálja, hogy a bizonyítás felvételét megakadá-lyozzák s esetleg egy új bíróság előtt előlrol kez-dődjék a komédia, amelynek sohase legyen vége.

§ A Magyar Jogászegylet e hó 20-án, szom-baton délután hat órakor az ügyvédi kamara he-lyiségében (Szemere-utca 10. szám alatt) teljes ülést tart, melynek tárgya dr. Fischer Ignác tör-vényszéki elnevelő-szakértőnek következő czimű előadása: A homosexualitás és annak forensikus méltatása.

§ Megtagadott lefoglalás. A „Népszava“ mai számának vezércikke miatt a budapesti királyi ügyészség a büntető törvénykönyv 173. szakaszába ütköző, a királynak törvényes joga ellen való lázi-tás sajtóvétsége miatt indítványt terjesztett a vizsgálóbíró elé a „Népszava“ mai számának le-foglalása iránt. Dr. Szlavec vizsgálóbíró azonban elutasította az ügyészség indítványát, mert nem látta lázító tartalmának az ügyészség által inkri-minált cikket. A vizsgálóbíró ezen határozata el-len az ügyészség felfolyamodással élt a törvényszék védtanácsához.

§ Javitóintézetbe küldött szerző. A budapesti büntető törvényszék esküdtbíróága Zsitvay Leó elnöklete alatt ma vonta felelősségre a 17 éves Sachsel Oszkár Ganzgyári hivatalnokot azért a „Szemere-sértő“ cikért, amelyet a Kis Éleclap-ban „Csodajötte“ czim alatt közzétett. A cikk friyol tartalma miatt a királyi ügyészség szemérem elleni sajtóvétség miatt vádat emelt Sachsel Oszkár ellen. Zárt ajtók mögött folyt le a tárgyalás ma délelőtt. Az esküdtek dr. Sztrache kir. ügyész vádjá után bűnösnek mondták ki a vádlottat a szemérem el-len sajtóvétségben és ezen marasztaló verdikt alap-ján a bíróság Sachsel Oszkár vádlottat, tekintettel fiatal korára, három hónapi javítóintézetben eltöl-tendő fogházra és 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet indoklásában a bíróság a cikk szemérem-sértő tartalmából indulva ki, a fiatalkoru vádlottat, olyan erkölcsileg romlottnak találta, hogy szükségét látta megjavítása végett öt büntetésének kitöltése czéljából javító-intézetbe küldeni. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmisségi panaszszal éltek.

§ Párbaj. Polónyi Dezső országgyűlési kép-viselő a mult év folyamán a Neptun vezős-egylet egy kirándulása alkalmával összeszólalkozott Haus-ner Károly magánhivatalnokkal. Polónyi provokál-tatta Hausnert, a felek kardpárbajt vívtak, amely-ben Hausner jelentéktelenül megsérült. A buda-pesti büntetőtörvényszék Füzesyri bíró elnöklete alatt ma ítélkezett a párbajozók felett és Polónyi Dezsőt ötnapi, Hausnert pedig kétnapi államfog-házra ítélte. Az ítélet jogerős.

A Tokaji Bortermelői Társasága Rvt. Tokaj

Ajánlja tisztán kezelt szamorzódi, aszu és gyogyaszu borait. A fenti társaság tagjai kizárólag szőlőbirtokosok; tehát a legmeg-bízhatóbb beszerzési forrás. Az árak oly méltányosak, hogy hogy ez n. Borok királya, királyok bora, Tokaj nektára és folyékony aranya" mindenki által könnyen beszerezhető. Betegék, labbadóvók, vérszenyekének és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen. — Budapesti vezérköpviselő!

I., Városmajor-utca 7. sz.
Telefon 157-62. Telefon 157-62.
Árjeg zékkel mindenkinek szivesen szolgálunk.

Heti műsor:

1909. márczius hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszinház	Vigszinház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
19 Péntek	—	A tűzhely	—	A kivándorló	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
20 Szombat	d. n. este A bolgó hollandi	A tűzhely	—	Vigyázz a nőre	Hamlet Hivatalnok urak	Az elvált asszony	Az Országos Szin-művészeti Akadémia előadása	Royal: Marteau-Dohnányi harmas
21 Vasárnap	d. n. este Sába királynője	Az ember tragédiája A tűzhely	—	A tanító	A meztelen nő Hivatalnok urak	Az elvált asszony	Az orosz-japan háború A francia forradalom	—

KÖZGAZDASÁG.

A Tulipánszövetség—Magyar Védőegyesület válsága.

Budapest, márczius 17.

Az amugy is igen gyengén álló társadalmi iparpártolás ügyét súlyos csapás érte: a Tulipánszövetség és a Magyar Védőegyesület, amelyek a közös cél érdekében együtt dolgoztak, szétválnak. A válság oka nem mai keletű. Már régebben volt egy irány, mely a legorthodoxabb fölfogást vallva, kizárólag ugyanazokkal az eszközökkel akart a magyar iparnak propagandát csinálni, melyekkel a negyvenes években a régi Védőegyesület dolgozott. Tiszteletreméltó ambícióval, de a modern szellem bizonyos hiányával látott hozzá az egyesület nehéz feladata megoldásához és iparpártolási tevékenysége egyes kiállítások rendezésén kívül csaknem kizárólag az üzleti védőtáblák alkalmazására szorított. Ez a módszer nem volt alkalmas a gyárosok és kereskedők rokonszenvének megnyerésére és az egyesület sok évi igen buzgó működése után konstatálhatta, hogy az iparos és kereskedői elem nem akar zászlója alá sorakozni. A mi kereskedőink erős konzervativizmussal ragaszkodnak régi beszerzési forrásaikhoz s így a hazai termelés csak nehezen tud érvényesülni. Igaz, hogy a magyar fogyasztó közönség is a világ legközönyösebb közönsége. Egyik helyen lelkesedik az önálló magyar gazdasági életért; a másik helyen — minden lelkiismereti furdalás nélkül vásárolja a selejtes osztrák árut. A jóval alacsonyabb intellektuális fokon álló török nép diadalmasan ki tudta verni a gyűlölt „svába”-gyártmányokat piaczáról: a mi közönségünk pedig nyugodtan tüntet adandó alkalmakkal Bécs ellen — osztrák ruhában. Ilyen körülmények között az iparpártoló egyesületek is alig bírtak valami eredményt elérni. A Védőegyesület a Tulipánszövetség beolvadása óta házi-s népszerűségi terén fejtett ki tevékenységét, de az Országos Magyar Házipari Szövetség megalakulása itt is elvonta tőle működési körének legnagyobb részét. Ilyen körülmények között Ligárt János, az egyesület nemrég megválasztott igazgató-tanácsosa egy az egyesület elnökéhez íratott levelében kifejtette, hogy az egyesület sikeres működésének előfeltétele a gyáros- és kereskedőelem intenzív bevonása s minthogy ez az adott viszonyok között el nem érhető, ő a társadalomnak iparpártolás címén való megadózatását indokolatlannak találja, ezért lemondja a konzekvenziákat és lemond állásáról. Ezt az álláspontot tette magáévá gróf Batthyány Lajos, a szövetség elnöke is, ki visszavonhatatlanul benyújtotta lemondását. Gróf Batthyány Lajossal elhagyják majd a szövetséget mindazok az elemek, melyek az ő személye körül csoportosulnak, minek következtében az ugynevezett Tulipánszövetség, mely az iparpártolási célok kedvéért alakult Magyar Védőegyesülettel fusionált, abból kivonul, a jelenlegi viszonyok között gyakorlati cél hiányában működését bizonytalan időre felfüggeszti, pénzeit, értékeit és megmaradt tulipánjelvényeit depot-ba helyezi és begöngyöli azt a zászlót, melylyel annakidején a nemzeti küzdelmek korában annyi sikert ért el. A Magyar Védőegyesület mint olyan, természetesen lényegesen meggyengülve, esetleg tovább is fenn fog állani, de valami nagobbszabású tevékenységet, legalább kezdetben, tőle alig várhatunk. A társadalmi iparpártolás súlypontja azután áthelyeződik az Iparpártoló Szövetségbe, mely továbbra is gróf Batthyány Lajos vezetése alatt fog működni. Bizony szoboru vége ez az oly sok reményt keltett szép tulipánmozgalomnak.

Nyílt kérdés marad még a Sorompó ifjúsági iparvédő liga sorsának biztosítása. Ennek az ifjúsági testületnek igen üdvös tevékenységét jövőben sem nélkülözhetjük. Anyagi támogatásáról az illetékeseknek ezután is gondoskodniuk kell.

Javulás a tőzsdén.

Budapest, márczius 17.

Ugy megszoktuk már az utóbbi hetekben azt, hogy a tőzsdén nap-nap után óriási pánik uralkodik és az árfolyamok naponként tetemesen essenek, hogy akkor, midőn csak kisebb mérvű árhanatlások vannak napirenden — mint ma — már javulásról merünk beszélni. Pedig biz ez a javulás is csak hanyatlás, annyira hanyatlás, hogy ma már pl. a koronajáradéknak volt olyan árfolyama is, amely a 90 korona alá szállt. Mindazonáltal igaz az, hogy a mai tőzsdén már sokkal nyugodtabban és tárgyilagosabban ítélte meg a helyzetet s habár a háboru eshetőségével számolt is, azért az oktan pánik mégis korrólátok közé szorított. Valamivel békésebbek s tán biztatóbbak is a kilátások, jóllehet Szerbiából s különösen Belgrádból a harcizás hangulatu táviratok egész özöne érkezik mindafelé.

Ezek már hidegen hagyják a tőzsdét, ellenben nagyobb sulya és értéke van annak, amely a nagyhatalmak s különösen francia részről tervezett újabb s nyomatókos figyelmeztetésről visz hirt a szerbeknek. Lesz-e fogantja, nem-e, ki tudná megmondani, annyi azonban bizonyos, hogy a tőzsdé üzleti forgalmában a helyzetnek kedvezőbb megítélése nyer kifejezést. Igaz ugyan, hogy az értékek ára időközönként alacsonyabb jegyzésekkel került forgalomba, de már nem csak kínáltak a tőzsdén, hanem vettek is folyton változó árak mellett s a zárlat felé mégis valamivel drágább árakat lehetett feljegyezni.

Az értéktőzsdé.

A háborútól való félelem ma is nagy pusztítást okozott az értéktőzsdén, ahol valóságos rémület fogta el az embereket a mindenünnen beérkezett mozgósítási hírekre. Mondanunk sem kell, hogy az előtőzsdé pánikszerűen indult meg; mindenki attól félt, hogy minél később tud tudadni az érdekeltségén, annál sulyosabb veszteséget fogja érni, mert mára mindenki jelentékeny visszaesést várt, ami azonban szerencsére csak részben következett be, mivel később mégis valamivel nyugodtabb felfogás érvényesült, ami aztán megakasztotta az árfolyamok további süllyedését. Az Osztrák hitel 3 koronával a tegnapi zárlaton alul 610.50 koronán indult, sürgős kínálatra 607.50-ig még tovább esőkkent, de aztán megnyugtatott bécsei hírekre gyorsan 612.50-ig emelkedett. A Magyar hitel 2.75 koronával a tegnapi zárlaton alul 714 koronán indulva, 709-ig és még tovább hanyatlott, aztán gyorsan 716-ig szökött fel. A javulás a bécsi és berlini szilárdabb jelentésekre következett be. A déli tőzsdén szintén elég izgatott volt a hangulat, élénk forgalom fejlődött ki, mi mellett az irányzat folyvást változott, mert a spekuláció hol fedezett, hol pedig ismét realizált és véleményes eladásokat eszközölt, minek folytán egyre ingadoztak a jegyzések. Így az Osztrák hitel 613.50-ről előbb 614.50-ig javult, aztán 612-re gyöngült, míg a Magyar hitel 715.50 koronás kezdő árfolyama 717-ig emelkedett, majd megint 714.50-re ment vissza. A helyi piacson némileg mozgalmasabb volt ma a forgalom s az előfordult kitések nem voltak oly nyomott árfolyamok mellett forgalomban, mint tegnap. A járadékpiacon az előtőzsdén további gyengülés mutatkozott s csak a nemzetközi értékek javulásával indult meg az árfolyamok emelkedése. A koronajáradék ma a legnagyobb depresszió alatt 89.95 koronával jutott jegyzéshez, de a déli tőzsdén ez az árfolyam mejavult egész 90.35 koronáig, míg végre 90 koronán záródott. A valuták ma általában megszilárdultak. A legutóbbi napok árhullámzásait egyébként a következő táblázatunk szemlélteti:

márc. 13 márc. 15 márc. 16 márc. 17

Magyar hitelrészv.	725.—	720.—	716.—	711.—
Osztrák hitelrészv.	623.—	618.—	614.—	608½
Jelz. Hitelbank	418.—	412.—	407.—	405.—
Leszámitolóbank	465.—	462.—	454½	453.—
S.-tarjáni készénb.	557.—	548.—	538.—	537.—
Rimamurányi	520.—	514.—	510.—	503.—
Városi villamos	261.—	259.—	257.—	257.—
Osztr.-m. államv.	675.—	669.—	664.—	630.—
4% magy. kor.-jár.	91.10	90.70	90.40	90.—
Adria tengerhajóz.	390.—	388.—	388.—	384.—
Közuti vasut	565.—	564.—	550.—	548.—

A gabonatőzsdé.

A gabonatőzsdé ma izgatottan nyílt meg s abban a pillanatban, mikor az üzlet megnyitását jelző csengetés elhangzott, abban a pillanatban óriási zsvaj támadt. Akci csak ott volt abban az életveszélyes tolongásban, az mind csak venni akart és egyik tulliczitálta a másikat az árigéretben, úgy, hogy két-három perczzel a megnyitás után a határidőpiacon az áprilisi buza 32 fillérrel, az októberi buza pedig 34 fillérrel volt drágább a tegnapi zárlatnál és jegyzett az előbbi 28.28 koronát, az utóbbi 23.74 koronát. Alig azonban, hogy ezek a legmagasabb jegyzések felszínre kerültek, rögtön igen sürgős realizálási hajlam támadt, mert nagyon sokan biztosítani akarták maguknak az elért tekintélyes nyereséget, ami aztán örületesen sürgős kínálathoz vezetett és rövid negyedóra müve volt, hogy ennek folytán a mai teljes áremelkedés veszendőbe ment. Képzeltető, hogy ez a visszafejlődés is a legnagyobb izgatottság mellett ment végbe, miközben rendkívül élénk és nagyarányu forgalom fejlődött ki. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, ma végeredményképpen az áprilisi buza hat fillérrel, az áprilisi rozs tiz fillérrel, az októberi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi zab két fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel gyöngült, a májusi buza hat fillérrel javult, az októberi buza pedig teljesen változatlan maradt. A készárupiacon ma is kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok jó vételkedvet mutattak és különösen az üzlet elején igen jó árakat fizettek, míg később kissé tartózkodóbbak voltak az árigéretekkel. Forgalomba került mintegy 20,000 q buza, kezdetben a tegnapi árnál 40 fillérrel, később már csak 20 fillérrel drágább árakon. — A legdrágább eladási ár 29.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.50 korona 78.5 kilós erdélyi, dohos buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és zab 20—20 fillérrel drágább, árpa szilárd, tengeri változatlan. Forgalomba került: 300 q. árpa, 17.50—17.80 koronás árakon és 100 q. zab 18.90 koronás áron. Az utolsó napok árváltozásait ez a táblázat tünteti fel. (Az árak 50 kilónként értendők korona értékben.)

márc. 15. márc. 16. márc. 17.

1909. áprilisi buza	13.90	14.11	14.07
1909. májusi buza	13.68	13.90	13.93
1909. októberi buza	11.47	11.70	11.69
1909. áprilisi rozs	10.55	10.84	10.79
1909. októberi rozs	9.53	9.73	9.70
1909. áprilisi zab	8.94	8.99	9.05
1909. májusi tengeri	7.74	7.78	7.80

Bécsi értéktőzsdé.

Nagy feltűnést keltett Bécsben és Budapesten is, hogy tegnap Bécsben az esti órákban bucsúvárdforgalmat rögtönöztek a bécsi borspekulánsok. Ugyanekkor 6—8 koronával olcsóbban adták vették a nemzetközi papirokat. Tudvalevően Bécsben az efajta üzérkedést rendőrileg megtiltották már régebben, tehát nagy eseményektől kell tartanunk, ha a bécsi spekulánsok a rendőrség tilalmával nem törődve, este az utcán és a kávéházban bocsátották áruba a papirokat. Értesülésünk szerint néhány kisebb bizonyos rendezte ezt az alkalmi vásárt, amit Bécsben és nálunk nagy megbotránkossággal fogadtak, mert most kötelessége mindenkinek az amugy is izgatott közvéleményt olyan dologtól megkímélni, ami zavart vagy ijedtséget okozhat. A bécsi tőzsdén egyébként az a hír, hogy a négy entente hatalom Szerbiát újból békére akarja inteni, továbbá az Angliának a bécsi jegyzékre adott válaszárol szóló londoni hír, valamint Milovanovics szerb külügyminiszter legújabb nyilatkozatai megerősítették a tőzsdét abban a reménykedésében, hogy a konfliktust békésen fogják elintézní és általános megnyugvást idéztek elő. Daczára annak, az árfolyamok a mai tőzsdén is többrendbeli ingadozások voltak kiteve. A vezető értékek árfolyamai könnyü javulással indultak és ezt a javulást a forgalom elején eszközölt eladásokkal szemben is megtartották. Később a nyugodt felfogás határozottabban kidomborodott, mert a közönség köréből is vásárlásokra adtak megbízásokat. Az előtőzsdé ingadozó magatartása daczára is általánosan nyugodt és jobb irányzattal zárult. Magyar koronajáradék átmenetileg negyed százalékok vesztett árfolyamából, de utóbb tegnapi árfolyamát is elérte. Osztrák kincstári jegyek 0.15 százalékkal alacsonyabban zárltak. Az orosz járadék árfolyama nem változott. Az osztrák hitel és az osztrák-magyar államvasuti részvények árfolyamának javulása a déli tőzsdén berlini arbitrage-vásárlásokra folytatódott. A többi értékek megtartották nyugodt hangulatukat. A forgalom további része nyugodtan folyt le, de a kulissz vezető érté-

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert elsőrangú ural szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával. prima munka.

Atmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
 Felöltöt 30 „
 Smoking-öltönyt (selyem bélással) 35 „
 Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS,
 Magyar-u. 3.
 I. emelet,
 Kossuth L.-u. mellett,
 Telefon 116-93

kei elért árjavulásukat nem tudták teljesen megtartani. A korlát értékek közül a Dunagőzhajózási részvények újabb áresökkenést szenvedtek.

Bécsi gabonatözsde.

A kínálat felette tartózkodóan viselkedett a válságos helyzet miatt s ennek következménye, hogy az irányzat ismét megszilárdult s az árak emelkedtek. Buza, rozs és zab 10. tengeri 5 fillérrel drágult. Az üzleti forgalom kínálat hiányában nagyon csekély. Liszt ára is emelkedett 20-40 fillérrel, takarmányliszt és korpa áremelkedése 10-15 fillért tett ki.

Berlinben.

Tekintettel a politikai helyzet nyugodtabb fel fogására, amely itt még mindig kifejezésre jut, és a külföldi tőzsdék jobb magatartására a tőzsde aránylag jól tartott árfolyamok mellett nyílt meg, bár könnyebb lemorzsolódások tulsúlyban voltak. Általában az árfolyamok változása szintén jelentéktelen volt, miután a spekuláció várakozó magatartást foglalt el, amihez a mai bécsi előtőzsde ingadozó irányzata is hozzájárult. Valamivel magasabbak voltak amerikai vasutakon kívül, amelyek Newyorkra szilárdak voltak, 1902. évi oroszok, továbbá gelesenkircheniek, német luxemburgiak és rajnai acélrészvények, amelyek közül utóbbiak egy teljes százalékkal emelkedtek. Tartott volt a 3 százalékos birodalmi kölesön, villamosság és gőzhajós részvények. A további folyamatban magasabb bécsi árfolyamokra könnyű megszilárdulás érvényesült, amely azonban az üzleti működés élénkületét nem váltotta ki. Az utőtőzsde irányzata az osztrák-magyar-török jegyzőkönyvre adott orosz választójegyzék hatása alatt kimondottan bágyadt volt. A készpénzpiac ipari értékei kivétel nélkül gyöngyösködésre hajlottak. Napi pénz 2 1/2 százalék, magánleszámítási kamatláb 2 7/8 százalék.

Az üvegkartel felemelte az árakat. Ismételtlen megemlékeztünk már azokról a tulkapásokról, amelyeket a palackkartel vitt véghez az elmúlt évben. Most arról értesülünk, hogy a magyar és osztrák üvegyárak megújították a kartelt és felemelték az árakat. Ez az áremelés a palackokkal dolgozó iparágak (sörgyárak és kereskedők, ásványvízkereskedők stb.) körében igen nagy felháborodást keltett, mert a tapasztalás szerint minél jobban emeli a kartel az árakat, annál silányabb árukat szállít. A fogyasztók pedig mitsem tehetnek ellene, mert a kartel rayonirozta az egész országot s így megbénította a vásárlás szabadságát, úgy hogy a fogyasztó kénytelen túrni azt a silány árut, amit a prágai kartel-központ neki kioszt. Valóban ideje lenne már, ha valami módon megtörténne ezekre az osztrák érdekeket szolgáló karteleknek kiszámányoló uralmát.

Gyáriparosok ülése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyválasztmánya márczius 18-án, csütörtökön délután 4 órakor ülést tart, amelynek napirendjén a következő tárgyak szerepelnek: jelentés a vasuti fuvardíjak fölemelésének terveiről, a szövetség állásfoglalása azokkal szemben. Az április 18-ára egybehívott rendes közgyűlés előkészítése és az évi jelentés tárgyalása. Esetleges indítványok.

A csekk törvény. Már megemlékeztünk a pénzügyminiszter utasításáról, melyet az új csekk törvényre vonatkozólag a csekkék bélyegkötelezettségére nézve kiadott. Ezt kiegészíti most a kereskedelmi miniszternek rendelete, mely a csekkéről szóló törvény 30. szakasza alapján leszámítólóhely gyanánt a Budapesti Leszámitoló Egyesületet jelöli ki. Az igazságügyi miniszter pedig a csekk törvény életbeléptetésének alkalmára úgy intézkedik, hogy az a körülmény, miszerint a cég bankügyleteivel foglalkozik, bejegyzendő a cégjegyzékbe, melynek foganatosítása végett a cégjegyzék bíróságához kell fordulni.

Az Iparegyesület ülése. Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága tegnap Matlekóvits Sándor elnöklése mellett ülést tartott, amelyen dr. Soltész Adolf titkár ismertette azokat a módosításokat, amelyeket az adóreform képviselőházi tárgyalása alkalmából az ipar érdekében elfogadtak és egyuttal elhatározta, hogy az egyesület ismételtlen feltérjesszettel fordul a pénzügyminiszterhez, hogy az adóreform végrehajtására vonatkozó utasításokat és rendeleteket még a kibocsátás előtt bocsássa rendelkezésre, hogy ezekre vonatkozólag is alkalma legyen az iparosság kívánalmait kifejezteni. Elhatározta továbbá, hogy az iparosság tájékoztatására az új adótörvényekről azoknak szentesítése után népszerű ismertető könyvet fog kiadni. Gelléri Mór igazgató betérjesszette ezután Bosznia és Hercegovina gazdasági ismertetésére vonatkozó javaslatát, amelyhez a végrehajtó-bizott-

ság hozzájárult és kimondotta, hogy az anektált tartományok közgazdasági ismertetése czéljából felolvastó ciklust rendez, valamint, hogy a Boszniaival és Hercegovinával való üzleti összeköttetés fejlesztése érdekében rendszeres akciót indít.

Az Uránia közgyűlése. Az Uránia műkereskedés részvénytársaság ma délután tartotta meg Székely Ferenc elnöklése alatt rendes évi közgyűlést. Ezen a közgyűlésen elhatározták, hogy a társaság alaptőkéjét 500.000 koronára emelik fel, melynek jegyzése már biztosítva van. A társaság új igazgatósági tagokul Kun Béla miniszteri tanácsost és Gyömrői M. Manót választotta meg. A közgyűlést követő igazgatósági ülésén a társaság ügyvezető igazgatójává Gyömrői M. Manót választották meg.

A borvizsgáló szakértő-bizottságok tagjai. A kereskedelemügyi miniszter a borhamisításnak és a hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1908. évi december hó 30-án kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet 97. szakasza értelmében Budapestben és Kolozsvárott szervezett állandó borvizsgáló szakértő bizottságok tagjaivá az 1909. év tartamára kinevezte:

1. A budapesti borvizsgáló szakértő bizottsághoz: Jális Géza és Abeles Zsigmond bornagykereskedő, budapesti lakosokat, továbbá Gundel János budapesti lakost, a vendéglősök ipartársulatának elnökét, valamint ifjabb Palugyay Ferenc és Sehmiedt Lothár pozsonyi lakos bornagykereskedőt.

2. A kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő bizottsághoz: dr. Baitner Ferenc kolozsvári lakost, az ottani gazdasági akadémia tanárát, Nagy Gábor ottani vendéglőst, továbbá D. Deák József, Farkas Samu kolozsvári lakos bornagykereskedőket és Eöry Tivadart, az erdélyi pinceegylet titkárát. Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter a titkári teendőket ellátásával a budapesti bizottságnál dr. Kéty Károly kereskedelemügyi miniszteri fogalmazót, a kolozsvári bizottságnál pedig dr. Ruzitska Béla egyetemi asszisztentst bízta meg.

A földművelésügyi miniszter az említett bizottságokba, nevezetesen a budapesti bizottságba elnökül dr. Wartha Vincez miniszteri tanácsost, a kir. József műegyetem rektorát, tagokul dr. Drucker Jenőt, a magyar szőlőgazdák országos egyesületének igazgatóját, Forster Elek földbirtokost, Görgey Gyula es. és kir. kamarást, Koriczanszky Jánost, a m. kir. állami „Miklós”-szőlőtelep nyugalmazott igazgatóját és Lindmayer Ferenc székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot, a kolozsvári bizottságba pedig elnökül Bóldi Ákos grófot, tagokul báró Jósika Gábor es. és kir. kamarást, földbirtokost, gróf Lázár István földbirtokost, dr. Szentkirályi Ákos gazdasági akadémiai igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárát és Weisz Józsefet, az erdélyi pince-egylet igazgatóját nevezte ki. A titkári teendőket a földművelésügyi miniszter a maga részéről Budapestben dr. Lakner Ferenc földművelésügyi m. kir. miniszteri segédtitkárt, Kolozsvárott Péter Béla gazdasági akadémiai tanárt bízta meg.

Egy igazgatóság, mely önmagát védolja. Nem mindennapi olvasmánygal kedveskedik részvényeseinek a szabadkai Alföldi Bank igazgatósága, midőn évi jelentésében alaposan megtámadja — önmagát, írván a következőket:

„Az okok és momentumok az 1908. évi július 31-ig működött igazgatóság többségének mivel sem menthető könnyelmű gazdálkodásában és főképen abban keresendők, hogy a felekezeti szempontokat mindenben az intézetnek — mondhatni existenciális érdekei fölé helyezték, nem számolva sem a következményekkel, sem azzal, hogy a pénzügyvet vagyona a részvényesek egyetemét. A nagymérvű beruházásoknál és a részvénytőkével arányban nem álló üzleti költségeknél azzal kecsgettették a részvényeseket, hogy a pénzügyvetnek kifelé is impozánsnak kell lennie, mert százazekre rugó felekezeti betétek, ugyanily összegű egyházi pénzek fogának annál elhelyeztetni, holott ily természetű betétekből a részvénytársaság egy fillért sem látott.”

Hát biz ez baj. Az elégedetlen részvényesek a dolgot nem is hagyják ennyiben, hanem a közgyűlésen részletes felvilágosításokat követelnek azokról a felekezeti dolgokról, amiket a jelentés nagy általánosságban érint, úgy, hogy e körül esinos kis leavardásra van kilátás. A bank 1907-ben alakult 200.000 korona alaptőkével. Ez évben 1860 korona nyeresége volt, míg 1908-ban 62.560 korona veszteséget mutatott ki az igazgatóság, míg pedig, mint a fenti idézet mutatja, elég furcsa okokból.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitellezői védjegyet a következő fizetéképtelenségeket közli: Salbický Ede, kereskedő, Hlinskó. — Kohn Mór kereskedő, Szekszárd.

Az Osztrák-Magyar Bank állása 1909. márczius 15-ikén: Bankjegyforgalom 1.852.388.000 (— 23.242.000) korona. Értékszlet 1.616.747.000 (+ 10.912.000) kor. Leszámitolási tárca 381.444.000 (— 53.709.000) kor. Lombardkölc-önök 73.572.000 (+ 979.000) korona. Adómentes bankjegytartalék, 164.358.000 (+ 34.152.000) korona.

Kisipari kiállítás. A Technológiai Ipar-muzeumban rendezett kisipari kiállítás iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy az igazgatóság kénytelen lesz a kiállítás bezárási terminusát — amely márczius hó 31-ik napjában volt megállapítva — elhalasztani. Az elektromos hajtású segédgépek mind jobban és jobban terjednek el s a muzeum igazgatósága gondoskodott arról is, hogy ezeknek a segédgépeknek, valamint a szerszámgepeknek is munkatelesítményeit és üzemköltségeit a legpontosabban kiszámítsák, úgy, hogy az érdeklődő iparosok itt teljes és megbízható felvilágosítást nyerhetnek minden ilyen kérdésre vonatkozólag.

A német birodalmi bank állása márczius 15-én: Aktívák: Értékszlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 1100.740.000 (+ 24.916.000), közte aranyrudak 841.921.000 (+ 18.124.000), bírod. pénztárjegyek 70.911.000 (+ 1.172.000), más bankjegyek 24.286.000 (+ 5.218 ezer), váltótárca 740.918.000 (— 18.106.000), lombardkövetelések 73.059.000 (+ 9.074.000), értékpapírok 246.615.000 (+ 9.908.000), egyéb aktívák 141.999.000 (+ 4.802.000). Passzívák: Alaptőke 180.000.000 változatlan, tartalékalapok 64.814.000 változatlan, bankjegyforgalom 1356.798.000 (— 45 millió 88 ezer), napról-napra esedékes 771.313.000 (+ 82.397.000), egyéb passzívák 25.603.000 (35.000).

A szeszmoslók gazdasági értékesítése. A szeszkontingentálásról és gyártásáról szóló törvény rendelkezései szerint a mezőgazdasági szeszfordékből kikerülő moslók lehetőleg hazai gazdaságokban használandó föl. És mivel hazánkban a szeszmoslók-termelés nagy és ennek száritott alakban való és takarmányozási czélokra szolgáló földhasználsa még az intelligens gazdák között is alig ismert: e póttakarmány nagyobb mértékben való használata érdekében Darányi földművelésügyi miniszter rendeletet intézett valamennyi gazdasági akadémia, földműves iskola igazgatóságához, hogy a száritott szeszmoslókkal való takarmányozást vezesse be próbaképen és tapasztalatairól egy év mulva tegyen jelentést. A minisztert elhatározásában az vezette, hogy a száritott szeszmoslók takarmányozási értéke több irányban megállapíthatván, a gazdaközönség figyelmét föl fogja hívni a száritott szeszmoslók alkalmazására, mely különösen tejgazdaságok részére kínálkozik igen becses póttakarmánynak.

Olesőbb menetjegyek. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint márczius hó 1-től kezdve a Sopron—köszegi helyi-érdekű vasut Lakompak, Sopronkeresztur és Sopronnyék—Harácsony állomásáról a es. kir. szab. déli vaspálya-társaság Wien állomására Harka-Kop-lázán és Wiener-Neustadton át személyvonatu III. oszt. menetjegyek 4.00, 3.70 és 3.90 korona rendes áron léptetettnek életbe. Ily menetjegyek a fordított utirányban, Wienről Lakompakra, Sopronkereszturra és Sopronnyék—Harácsonyra is fognak kiadni.

VIZÁLLÁS.

márcz. 16		márcz. 17		márcz. 16		márcz. 17	
méter		méter		méter		méter	
Duna	Schärding 0.23 0.30	Tisza	M.-Salzet 0.24 0.70				
	Fassau 1.05 1.26		Telcházka 0.72 1.30				
	Litz 1.58 1.36		V.-Nemény 4.86 3.75				
	Böz 1.53 1.33		Tokaj 6.15 5.87				
	Pozsony 0.36 0.76		Tiszafüred 5.28 5.72				
	Komárom 1.52 2.14		Szolnok 3.84 0.—				
	Budapest 0.98 1.61		Csongrad 3.71 4.66				
	Paks 1.56 0.69		Szeged 3.87 4.60				
	Mohács 2.44 1.59		T.-Bocae 2.70 3.26				
	Gombos 2.— 2.30		Titel 2.76 3.06				
	Ujvidék 1.67 2.10	Óndova	Hoór 0.11 1.48				
	Pancsova 2.71 2.75	Tapoly	Bartfa 0.80 0.80				
	Orsova 3.22 3.29	Béddög	Ladmöz 4.63 5.46				
Morva	Morvafalu 2.49 2.63	Sajó	Zsolca 1.96 1.98				
Vég	Zsolna 0.26 0.24	Hernád	H.-Némethi 0.64 0.66				
	Trencsén 0.68 0.53	Berettyó	Margitta 1.34 0.91				
	Szered 0.67 1.02		B. Ujfalu 0.27 2.15				
Rába	Szt.-Gothárd 0.70 0.42	Körös	Csúcsa 0.44 0.8				
	Sivár 0.44 0.80		K.-Varad 0.24 0.36				
	Győr 1.78 2.22		Belenyes 0.64 0.80				
Dráva	Varasd 1.06 1.12		Tenke 0.— 0.30				
	Zakány 0.80 0.50		Gurabonc 0.98 1.42				
	Bárcs 0.52 0.23		Horosjenő 1.10 1.10				
	Eszék 0.20 0.55		Békás 3.60 5.40				
Mura	M.-Szerdah. 0.12 0.40		Gyoma 4.48 4.14				
Száva	Zágráb 0.27 1.14	Észos	Gy.-Fehérvár 0.— 1.44				
	Szilcs 1.59 3.06		Branyicska 1.40 1.72				
	Mitrovicza 4.09 3.94		Soborsin 2.— 0.—				
Szamos	Deés 1.05 2.13		Arad 1.44 0.82				
	Szatmár 2.20 3.06		Makó 0.79 1.00				
	Szatmár 2.20 2.00	Temes	K.-Kostély 1.— 1.56				
Kraszna	N.-Majtény 0.32 0.80	Béga	Riszeto 1.14 1.32				
Latorcza	Munkács 0.42 0.70		Temestvár 0.24 0.36				
Laborez	Homonna 0.— 0.—		Becskevár 0.50 0.94				
Ung	Perecseny 0.— 0.—						

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, március 17.

A tőzsdéről lapunk közgazdasági rovatában számolunk be.

A készáru piacon elkel:

Buza: Tiszavidéki: 200 q 80 k 29.70 K, 100 q 80 k 29.70 K, 600 q 79.5 k 29.80 K, 4000 q 79.7 k 29.70 K, 200 q 78.5 k 29.40 K, 100 q 78.5 k 29.40 K.

Erdélyi: 100 q 78.5 k 27.50 K dohos, 100 q 78 k 29 K, 150 q 75.5 k 28 K üszkös.

Bácskai: 200 q 77.5 k 29.10 K, 100 q 77 k 29 K, 100 q 76 k 28.80 K.

Fejérmegyei: 100 q 75.5 k, 200 q 76.5 k, 400 q 77 k 29 K, 100 q 76 k 28.70 K.

Felsőmagyarországi: 150 q 79 k 29.10 K, 100 q 78.3 k 28.90 K.

Szerémségi: 100 q 75 k 28 K.

Tolnai: 800 q 75 k 28 K üszkös.

Makói: 8000 q 79 k 29.50 K.

Törökbecsei: 2800 q 9 k 29.50 K.

Árpa: 200 q 17.80 K, 100 q 17.50 K kp. par. Zab: 100 q 18.90 K kp.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rozs I. rendű, Árpa, Kőles, Zab, Tengeri, Korpa. Rows list various grain types and their prices per 100 kg.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Table of futures prices for grain (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) for various months (1909. május, 1909. szeptember, 1909. december).

1 óra 30 perccor zárulnak:

Table of closing futures prices for grain (Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) for various months.

Budapesti gabonaforgalom.

1909. március 14-től 1909. március 15-ig.

Erkezett Elszállított

Table showing grain arrivals and shipments in Budapest for March 14-15, 1909, categorized by type (Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa).

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 610.50-607.50-612.50, Magyar hitel 714-709.50-716, Osztárk-magyar államvasút 659-662.50, Leszámitolóbank 452-455, Jelzálogbank 402.50-403.50, Rimamurányi 506-510, Közúti vaspálya 546-548-547, Déli vasút 97.50-97-97.50, Magyar koronajáradék 90.20-89.85-90.15 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 613.50-614.50-613-612, Magyar hitel 715.50-717-714.50-715, Osztárk-magyar államvasút 664-665, Leszámitolóbank 457-456, Jelzálogbank 406-404.50, Rimamurányi 511-512, Városi villamosvasút 257, Közúti vaspálya 553-554, Magyar koronajáradék 90.35-90.20 K.

Díjbiztosítások osztárk hitelrészvényre: holnapra 4-5, nyolc napra 8-10, március hónap végére 16-18 korona.

Délután 2 órakor:

Magyar hitel 713.75, Osztárk hitel 611.75, Államvasút 664.- K.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztárk hitel 608.50, Magyar hitel 711, Államvasút 660.-, Leszámitoló 453, Jelzálog 405.-, Rimamurányi 508, Városi vasút 257, Közúti vasút 548.

BÉCSI GABONÁTÖZSDE:

A gabonátözsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Jegyztetett buza: tiszavidéki 14.85-15.20, bánáti 14.60-15, mosoni 14-14.25, tótfelvidéki 14-14.35, déli vasúti 14.05-14.40, marchfeldi 13.90-14.20.

Rozs: tótfelvidéki 19.80-11, déli vasúti 10.80-11, csepeli 10.75-10.95, pestmegyei 10.95-11.10, különféle magyar 10.75-11, osztrák 10.75-10.95.

Árpa: morvaországi 9.50-10.35, marchfeldi 8.20-9, bécsvidéki 9-9.30, tótfelvidéki 8.40-9.30, déli vasúti 8.50-9.50.

Magyar tengeri 8.35-8.56, Cinquantin 9.35-9.75, Magyar zab 9.50-9.90, válogatott 9.90-10.30, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.90-10.05.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 611, Union 520, Bankgyesület 508, Laenderbank 416, Államvasút 661.50, Déli vasút 98.75, Dunagőzhajózás 858, Alpei 616, Rimamurányi 504, Magyar koronajáradék 91.10, Török sorsjegy 177 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 612.25, Magyar hitel 719, Anglo 289, Főhítel 1050, Laenderbank 417, Union 522, Államvasút 663.50, Déli vasút 97.75, Dunagőzhajózás 843, Alpei 616, Orosz járadék 95.50, Török sorsjegy 176 K.

Bécs, március 17. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 168.95, Tiszal és szeg. köles sorsjegy 138.-, Magyar hitelbank részvény 715.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény -, Rimamurányi 508.-, Magyar ezukoripar -, Adria hajózási részvénytársaság -, Magyar koronajáradék 90.10, 4 százalékos magyar földterem. kötv. 91.-, Magyar nyer.k. sorsjegy 189.50, Kassa-Oderbergi Vasútrészvény -, Magyar Jelzálogbank 400.- Magyar keresk. bank -.-.

Bécs, március 17. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 93.75, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.05, 1860-as sorsjegy 153.-, Osztrák hitel-sorsjegy -, Angol-osztrák bankrészvény 286.-, Bécsi Bankverein 508.50, Osztrák-magyar bank 1754, Déli vasút 96.-, Dunagőzhajózási társ. 841.-, Dohány részv. 332.-, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német banky. 117.20, Osztr. Lloyd 395.-, 4.2 szaz. ezüst jár. 93.70-96.00, Osztr. koronajáradék 92.75, 1864-es sorsj. -, Osztrák hitelintézeti részvény 610.-, Union-Bank 520.-, Osztrák Landerbank 414.50, Osztrák-magyar államvasút 662.-, Elbe völgyi vasút 441.-, Alpei részvény 615.-, 20 frankos 19.05, Lomdoni váltóár 240.15, Lipótkohó 385.-, Töröksorsjegy 174.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

A berlini tőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék -, 4 százalékos osztrák arany-járadék 97.20, osztrák hitelrészvény 193.50, Déli vasút 15.50, orosz bankjegyek 215.15, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.-, Disconto Commandit 183.20, Dinamitruszt 158.40, Harpeni 184.-, Unifikált török járadék 93.40, 4.2 százalékos ezüst-járadék 92.80, 4 százalékos magyar arany-

Main financial table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénz és váltók. Rows list various financial instruments and their exchange rates.

járadék 92.10, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 142.80, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 220.60, Gelsenkircheni 181.50, Laurakohó 189.— Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) márczius 17. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.55. Osztrák hitelintézeti részvény 193.75, Osztrák-magyar államvasut 142.90, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.87, Bécsi Bankverein 129.40, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.20, Osztrák koronajáradék 94.10, Magyar koronajáradék 91.50, Osztrák-magyar bank 125.50, Déli vasut részvény 16.30, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.33, Párisi váltóár 811.53, Union bank részvény —, Alpési bányarészvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) márczius 17. 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.80, 1860, sorsjegy 157.50, Déli vasut 15.70, 4 százalékos aranyjáradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 191.90, Osztrák-magyar államvasut 142.35, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.45. Nyugodt.

London, márczius 17. Angol consol 84.1/4.

Páris, (Zárlat) márczius 17. 3 száz. Francia járadék 98.90, Osztr. aranyjáradék 98.50, Magyar aranyjáradék 91.50, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 276.—, 5 százalékos marokkói járadék 525.—, 4 százalékos spanyol járadék 98.—, 4 százalékos unifikált török jár. 94.70, Török sorsjegy 172.30, Török dohányrészvény 357.—, Osztrák földhitelintézet 1133.—, Osztr. Länderbank 480.—, Magyar jelzálogbank 459.—, Banque de Paris 1573, Banque Ottomane 713.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 518.—, Urikányi kőszén 161 Váltó Amsterdamba (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 105.18, Váltó Belgiumra (rövid) 10, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 252.35, Magánkamatláb 1.1; Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbérlő igazgatósága.) Márcz. 17-én. Előző napi eladatlan maradvány 644 drb sertés, 104 drb süldő, 5 drb malacz. Mai felhajtás 984 drb sertés, 36 drb süldő, 4 drb malacz, összesen 1628 drb sertés, 140 drb süldő, 9 drb malacz. Eladatott 932 drb sertés, 60 drb süldő, 5 drb malacz. Mai maradvány 696 drb sertés, 80 drb süldő, 4 drb malacz. Következő árak jegyzetelték: Zsirterés: Oreg I. rendű 350 kilogrammon felül eletsúlyban 104—116 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig 104—116 fillér, eletsúlylevonással 128—132 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül eletsúlylevonással 138—150 fillérig, fiatal közép 220—300 kg-ig eletsúlylevonással 138—152 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig 109—110 fillérig.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irtó: M. L. SEVERG.

— Nem, a bőrfecskendőn kívül más tárgyat nem használtam.

— Erre a kérdésemre: a szurást élő lény vezette? nemmel felelt. Most ezt kérdezem: olyan valami csinálta a szurást, ami akkor élt?

— Igen.

Az egész teremben nagy nyugtalanság támadt. Végre olyan vallomást tett, ami további leleplezésekre vezethet. Most már az izgalom a tetőpontra hágott.

— És ön azt mondja, hogy nem volt személy. Egy állat volt talán?

— Igen.

— Egy állat? — kiáltottunk egyhangúlag; olyan hangos lett a zivaj a teremben, hogy az elnök kiüritéssel fenyegetőzött. Mire lecsillapult a zaj, Maitland folytatta:

— Egy kis kapuczinus majmot tanított be arra, hogy megtegye a szurást?

— Igen.

A megkönnyebbülés sóhaja rezgett végig a termen, még az elnök is alig tudta megőrizni higgadtságát, olyannyira meglepte ez a váratlan kijelentés.

Maitland újból felvette a beszéd fonálát. — Hogy a majom, miután a kezébe adta a műszert, ne érintsen mást, ön megtanította, ugyebár, hogy bizonyos jelzésekre ügyeljen, melyet a zsinór rángatása által szabályozott. Egy bizonyos jelre lassan előresompolygott, egy másik jelre megcsinálta a szurást és egy harmadikra gyorsan visszamászott a fegyverrel. Mikor a helyzet éppen kedvező volt önére nézve, — azaz, mikor Darrov kisasszony énekelt és mindnyájuk figyel-

lérig. Hussertés, belföldi süldő 72—104 fillérig, külföldi malacz 92—100 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értesedők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiac.

Márczius 17-én. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 142—144 fillér. Fiatal közép (páronként 251—260 kilogrammig terjedő sulyban) 142—144 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 142—144 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 142—144 fillérig. Könnyű (páronként 240 kg.) 142—144 fillérig.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 17. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Láng Mihályné szül. Homa Gabriella okleveles tanítónőt a stájeri állami elemi népiskolához, Popovics Julianna okleveles tanítónőt a kuszei (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónővé, Nesits Brankó okleveles tanítót az alsólyukbovai (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónővé; a belügyminiszter dr. Justh Odón nevezte ki a belügyminisztériumhoz fizetésten miniszteri segédfogalmazóvá, a belügyminiszteri számvevőszékhez Füredi Károly, Faerber József, Papp Pál, Németh Nándor, Borbély Károly, Krüsz Gusztáv, Vágó István és Vitágh Aladár ottani díjtalan számvizsgálókat díjazó számvizsgálóknak; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Erdélyanov Péter nagybecskereki pénzügyi fogalmazóvakornokot állami véreghajtóvá a nagybecskereki pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségben, Gergely Adolf igazolványos altitzt, bábolnai lakost pénzügyi irodatisztá a zombori pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségben; a külügyek minisztere Mossler Rikárd vámbírói számjárnokot és Helmreich Ottó számvevősi jelöltet a cs. és kir. Ház és a külügyek minisztériumába számjárónokká; az igazságügyminiszter Prachár Vilmos 5. sz. huszárezredbeli számvevő-örmeister igazolványos altitztet a bácsalmási járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kristó Nagy Bálint bácsalmási járásbírósi irnokot a szabadkai járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. A dési pénzügyigazgatóságnál irodatisztai állásra 28 nap alatt; Vámosladányon postamesteri állásra április 9-ig; a budapesti kereskedelmi és váltótörvényseknek két jegyzői állásra; a sátoralja-újhegyi törvényszéknek két jegyzői állásra 2 hét alatt; a hemonnai járásbíróshoz irnok állásra 4 hét alatt; a nagybecskereki járásbíróshoz III-ad osztályú hivatali szolgáló állásra 4 hét alatt; a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola fémkohászati tanszékén tanárségi állásra 3 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az északnyugati határmegyéket és Erdély délkeleti felét kivéve, mindenütt csapadékos idő uralkodott. A csapadék átlagos mennyisége 6 mm-re tehető. Az Alföldön és az északkeleti Felföldön sok helyütt zivatar és egyes helyeken jégeső volt. A hőmérséklet ma reggelre általánosan és az északi részeken a fagypontra alá süllyedt. A maximum Temesvárotól 16 C. fok, a minimum Tátrafüreden —14 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvétve csapadék várható.

Állomás	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér- séklet	
						max.	min.
A. Szilágy	57.9	0.8	EN	2	*	12	0
Ungvár	56.2	1.4	E	1	1	12	1
Késmárk	59.8	12.6	E	1	1	12	2
Losoncz	57.6	9.2	N	1	1	9	0
Ogyalla	56.5	3.6	N	3	3	6	4
Budapest	57.1	3.2	N	1	1	6	3
Hérsény	56.4	1.8	N	3	3	6	3
Keszthely	56.8	0.8	N	3	3	10	1
Pécs	56.5	2.1	N	4	4	10	2
Zágráb	56.4	4.3	N	0	0	14	0
Finne	54.7	4.6	NE	0	0	14	0
Szeged	56.1	1.9	N	0	0	18	0
Temesvár	56.3	3.7	N	0	4	16	0
Nagyvárad	56.0	1.8	N	0	4	14	1
Kolozsvár	57.2	1.2	N	0	3	12	1
Nagyszombat	55.2	2.7	NW	0	3	14	1
Szatmár	—	0	N	0	0	11	0
Eger	—	0.4	NW	0	0	8	0
Arvavárja	—	3.0	NW	0	*	4	2
Selmeczbánya	—	0.9	NW	0	4	—	1
Komárom	—	0.0	NW	0	4	4	1
Magyar-Ovár	—	1.4	NW	0	0	3	1
Sopron	—	1.0	NW	0	4	6	1
Eszék	—	1.0	N	0	0	2	2
Cirkvenica	—	4.7	E	0	4	7	4
Debrecen	—	0.8	E	0	4	—	0
Kecskemét	—	1.0	E	0	4	—	0
Oroszló	—	0.7	E	0	0	5	0
Arad	—	1.1	NE	1	—	5	0
Zombolya	—	1.8	N	0	4	—	1
Verecz	—	2.4	E	0	0	—	1
Orsova	—	2.4	E	0	0	—	1

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

me a zongora felé irányult — ön lassan beeresztette a nyitott ablakon a majmot és megadta neki a jelzéseket. Mikor Darrov ur felugrott, ön visszahívta a majmot és elsielt. Körülbelül így történt a dolog?

— Szórol-szóra így történt.

— Végül ön megölte a majmot, hogy ne árulhassa el önt azzal, hogy illetéktelen helyen mutatja be a játékát. Így volt?

— Igen. Megölttem, ámbar a leányom kedvence volt a kis állat.

Egészen meg voltunk rökönnyödvé, hogy Maitland így egyszerre széttepett minden fátyolt. Még Godin is meglepődöttnek látzott. Vajjon, mit jelentsen ez? Talán Maitland ismerte elejétől fogva a tényállást? Talán csak — ki tudja miért, — játszott a tanúval? Godin ur arcát érdemes volt e pillanatban megnézni. Most már felhagyott azzal, hogy Latourt fixirozza és villogó szemét Maitlandra szegezte, mintha csak a lelkébe akarta volna pillantását belemélyesíteni. Alkalmasint Godin nagyon meg volt lepődve azon az ügyességen, melyet Maitland a vallatásnál kifejtett.

Maitland néhány perczig suttogott Jenkins ügyvéddel, majd ismét a vádlotthoz fordult, s így szólt: ez elég. Latour ur elhagyhatja a tanúk helyét.

A hallgatóság véleménye szerint most már minden fel volt derítve és kényelmesen elhelyezkedtek, hogy a pör esupa formasági befejezését nyugodtan meghallgassák. Menyire elcsodálkoztak tehát, mikor Maitland folytatta a beszédét s az esküdtekhez fordult. — A vádlott ellen a bizonyítékok mindenestre nagyon súlyosak, még ha nem is lenne meg a saját vallomása.

Kivéve a saját vallomását csak Godin, a koronatanú vallomása terhelő reá nézve. Mivel a nevezett urnak nagy erőfeszítések árán sikerült Latourt az igazságszolgáltatás kezeibe adni, természetes, hogy ő neki az eset, aki ezzel foglalkozott, sokkal világosabb mint nekünk, akik rejtélyesnek látjuk még.

Remélem, hogy egyes pontokra nézve felvilágosítással fog szolgálni. Godin urat kérjük a tanúk helyére lépni.

E szavak után hosszas suttogás lett hallható a teremben. Maitland eljárása épenséggel érthetetlen volt! Miért vett magának olyan nagy fáradságot, valamint bebizonyítani, ami már be volt ismerve és mint Latour védője éppen ellenkezőleg kellene cselekednie. Azonban Godin ur elfoglalta már a tanúk részér fentartott helyet és Maitland olyan módon kérdezősködött felőle, hogy mindnyáján elámultunk.

— Milyen sokáig dolgozott ezen az eseten?

— A gyilkosság óta.

— Mikor volt először Latour lakásában?

— Azt gondolja, hogy mikor léptem be oda először?

— Igen.

— A lakásába csak a letartóztatás napján léptem be. Más lakásokban jártam előző alkalommal.

— Nem gondolja, hogy Latour látta már önt előzőleg, mielőtt letartóztatta?

— Nem; azt hiszem legalább. Mert óvatosan elkerültem őt.

— Biztos abban, hogy különböző alkalmakkor, mikor ott járt a lakásában, Latour nem látta önt?

— Nem mondtam, hogy különböző alkalmakkor jártam a lakásában.

— Tehát, mit mondott?

— Azt mondtam, hogy a lakásában csak egyszer jártam és pedig aznap, mikor letartóztattam.

— Értem. Darrov gyilkosa után való nyomozásban nem támaszkodott bizonyos könyvtári könyvekre, amelyeket Latour olvasott?

— Én — én nem értem...

(Folyt. köv.)

SZINNHÁZAK.

Csütörtök, 1909. márczius 18-án.

NEMZETI SZINHAZ.

Gyermek- király.

Történelmi színmű 4 felvonásban. Irta: Porzsoit Kálmán.

Személyek:
Garai Anna Alsószeghy I.
Elzinger Márta Török I.
Podjebrad Katalin Várady A.
V. László király Garamszeghi Gál
Cillej Ulrik Mihályfi
Hunyady László Mészáros A.
Hunyady Mátyás Szacsavay Gyenes
Vitéz János Barthes
Gural nádor Horváth J.
Podjebrad Horváth J.
Szláryi Mihály Rózsahegyfi
Csaán Pálffy
Konrad Haldu
Venczel Demjén M.
Elzinger Borbála

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VARSZINHAZ.

Képzelt beteg.

Vígjáték 5 felv. Irta: Molière.

Személyek:
Argan, képzelt beteg Gabányi György I.
Belino, neje Ligeti J.
Angelika, leánya Baranics A.
Louison, huga Bonis
Beraldo Dezső
Cleante Kovács
Dlaofirus, orvos Gabányi I.
Tamás, fia Latabár
Purgon, orvos Faludy
Gyógyász Szabó
Bonnetol, jegyző Abonyi
Tolnette, cseléd Nagy I.

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZINHAZ.

A sasfők.

Dráma öt felvonásban. Irta: Edmond Rostand. Fordította: Ábrahám Emik.

Személyek:
Relchstadli herceg Törzs
Meternich Rátay
Geniz Thuroczy
Obenaus Czobor
Attasé Vándory
Dietrichstein Dobi
Flambeau Kormendy
A szob Z. Molnár
Bombelles Fenyvesy
Ormesier Sárossy
Az orvos Boross
Tiburco Papp
Mária Lujza Forrai R.
Teréz T. Halmy M.
Főhercegnő Mészáros G.
Camerata grófnő Polgár I.
Elsler Fanny Loránt I.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

URANIA SZINHAZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZINHAZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Hamupipőke.

Bohózatos varázsszerű dalokkal és táncokkal 6 képpben Magyar színpadra alkalmazta Komor: Gyula.

Személyek:
XV. Papagály király Babai M.
Ragyozó, a fia Hegedüs E.
Pitypaty Lukacs R.
Vörösbegy Stamm E.
Bibicz Verpeli I.
Sanyi Bujdógal gróf Kövessy E.
Aranka, lánya Föld R.
Borbála Fázessy A.
Kamilla lányai Nagy A.
Olga Hajnal V.
Abrakabadra Kaona I.
Nyafka, szolgáló Gondör B.
Tulok, kapus Kakasi I.
Fatkány király Rona
Gyilkos Papp

Kezdeté 4 óraker.

PARISIANA-ORFEUM

Szerencsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Ma és minden nap kezdete 9 óraker!!

Pénztári órák d. e. 10-11 óráig délután 3-5 óráig.

Utazás Kanabokába!

Eredeti néger operett.

Előadja a 22 tagból álló, világhírű néger operett-társulat.

16 új varieté-szám.

Előadás után a remek téli kertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével. — Balogh Károly cigányzenekara hangversenyez. — Kitérő konyha. — Pompás üvegsör.

Helyárak: 2, 3, 4, 5, 6 korona

Hull a haja? Használja a GARA-féle Petroleum-haiszeszt!

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Ica drogeria — Tessék árjegyzéket kérni.

M. KIR. OPERAHÁZ.

II. Rákóczi Ferencz.

Magyar történelmi dalmű egy előjátékban és 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Gróf Zichy Géza.

Személyek:
Zrínyi Ilona Vasquezné
Rákóczi Juliánka Payer
Aucelon Venczell B.
Radics András Várady
Kőrössi György Mihályfi
Gróf Bercesnyői M. Kertész
Badányi Erdős
Kulcsár T. Kátás
II. Rákóczi Ferencz Flattner
Hesseni Amália Szamosi E.
Sieniawska grófnő Kornai
Nigrelli gróf Pichler
L. ingueval Déri
Korsosmáros Hegedüs
Dragonyos kapitány Szendrői
Eszte Tamás Szendrői
Garda Ney B.
Fővadász

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZINHAZ.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Caillavet és Aréne.

Személyek:
A király Hegedüs
Cbamarande Fenyvesi
Bourcier Góth
Martha Varsányi
Lizette Komlóssy I.
Blond Szerényi
Furmin Chamarrand Tanay
Thérèse Góthné
Lelorrain Tihanyi
Corneau Vendrei
Gruchet Balassa
Gabrier Gy. 6
Livolet Sarkadi
A püspök Kazaliczky
A szenátus elnöke Harsányi
Ripporter Bardl
Suzette Komlóssy I.
Francine Varga A.
Georgette Dalos I.
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZINHAZ.

Pálmay Ilka felléptével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Zenéjét szerzőtte: Fall Leo.

Személyek:
Lisseweghe Karel Király
Jana, felesége Medgyaszay
Bakkensky Boross
Wander-Loo Gonda Pálmay I.
Deesteloonk, elnök Szirmai
Ruitersplat, bíró Németh
Leye, ügyvéd Dobos
Tjonger szakértők Pásztor
Wiesum Csizsér
Scrop, kalauz Papp
Adèle, jegyese Fabian C.
Krauweliet Simai
Martje, a felesége Harmath I.
Kisbíró Kiss Pal
Egy hölgy Nyárándó
Inas Ligeti

Kezdeté 1/2 8 óraker.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

Bosszuszomjas szerelmes.

— A hegedüs története. — A Mohamedán otthon. — A szórakozott ur. —

Megfigyelt újságíró.

— Mi lehet ez? — Apró szőz termelés Görögországban. — Tragikus szerelmek. —

Mór, a Honvéd.

Éneklő kép. Éneklő: Baumann Károly. — (Saját főtétel.)

Kezdeté 6 óraker, vasár- és ünnepe napokon 3 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A 8 igazi Géza

és a szenzációs

RIOGOKU - CSOPORT.

továbbá 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Jegyelővétel: délelőtt 10-11 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

Szombaton, márczius 20-án Royalterem

MARTEAU DOHNÁNYI BECKER

trio első kamarazselye Budapesten. (bérlet 5. sz.)

Jegyek 10, 6, 4 és 3 kor. kizárólag Mery Bélánál, Andrassy-ut 12.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 óraker a kontinens legjobb műsora!

Szanin a spárga Beregiss

Uj szenzációk! (Prímadonnák pongyolában) és egyéb kisasszonyok.

Éjjeli zene: Varjas Antal új slágere. Falengető kacagás:

A hálószobalány PAMPOULETTE ÉHES A mutyi-szoba.

Közkívánatra harmadikban meghosszabbítva: A nimfa és a faun násza. — Azonkívül: La bella Rosetti.

A hét mozija. Espana négyes. Mario, le chanteur-phénoméne. Sorella Kosmos és még 8 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-11 óráig. Vasárnap délután fél 6-ór mérsékelt árú előadás. A téli kert tükörtümben éjjelkor Trianon és Grand-Cabaret, új tánc attrakciók, cigányzene reggeli 6 óráig.

Kovács Gyula

zongoratermei Budapest, (Gresham-palota) V., Ferenc József-tér 5-6. Telefon 110-66.

Haman

korunk elismert legtekétebb cipője urak, hölgyek és gyermekek részére

Hygienikus, elegáns, sikkés és tartos. Telefon 112-66. FÖRÁKTÁR: VAS ANDOR Budapest, VI., ker., Andrassy-ut 17. sz.

Az Ujlaki Tégla és Mészégető

Részvénytársulat virágcserep-osztálya

BUDAPEST

V., Akadémia-utca 9.

Raktár: III., Bécsi-ut 134.

Ajánlja legkiválóbb minőségű virágcserepeit minden méretben a legújabb stílusokból a legdiszkrét kivitelig. Szintgyertyák és díszlámpák is árulandók. 26903

Árajánlattal és mintával szívesen szolgál.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 óraker:

1909. márcz. 16-ától kezdve a szezon hátralévő idejére leszállított helyárak.

Jegyek: 6 kor. helyett 4; 5 kor. helyett 3; 4 kor. helyett 2 kor. Bővítet a falragaszok. Minden este 9 1/4 óraker: a fényes márcziusi műsor. Riga Tozani, cabaret-díva, német dalok. A városatyák. (Szatira). Fantáz a és valóság. (Eleven régeny.) Jaok, a hasmetész. Vitéz László, bábszínház-paródia. A tisztességes asszony (Bohózat), hogy kell a viszonyt felbontani. (Tréfa.) A Schreierterek. (Paródia) 12 új kuplé.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 68. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 8 óraker. Ma és mindennap: Szénczáció! Eredeti újdonságok! Szénczáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupéban. — Irta: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. — Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irta: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt.

Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, Nedics, Sándor, férfi kettős és Pápy teljesen új magánzánaikkal, valamint: The Georgis és Heidee and Perree tánc kettős fellépte.

Jegyek: 0-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. sz. és özv Kontiné dohánykülönlegességi áruárujában, Andrassy-ut 29.

Ünnep- és vasárnap délután mérsékelt helyárú előadások. Kezdeté 1/2 óraker. Színr kerül: Budapest-Nagymaros. Steinhardt fellépte szökebben.

A remek téli kertben reggelig tánc és zene. Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: Révay-utca 18. Főrendező: LEITNER és KELETI ROTT SÁNDOR

Telefon 12-22. Az előadás kezdete 1/2 9 óraker.

11 óraker. Ma! 11 óraker.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, irta: Armin József. Rendező: Werner Mand

Ezt megelőzi 9 1/4 óraker

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-50 emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú Tánc-Attrakciók kezdete 1/2 12 óraker.

Szőnyeg-újdonság!

200-300 nagyságban nyírt! Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.

Rosenberg és Quidt női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruháza Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről

KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban.

10 évi kezesség!

OLCSÓ ÁRAK.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHKEK N.

Csakis: Bpest, Károly-körút 6.

Árjegyzék titoktartással ingyen.

Festmény-árverés régi mesterektől, Bécs március 24-én
G. RITTER HOSCHEK von MÜHLHEIM-képcsarnok, PRÁGA
 a Pisko-féle műszalonban, Bécs, Schwarzenbergplatz, Lotharingerstrasse. 14.
 Katalogus és felvilágosítás ugyanott. Telefon: 5314. Sürgőnyezim: Kunsalon, Pisko, Wien.

Rutorszállítás
Reraktározás
Balassa Gyula és Társa
 Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

Gärtner Agoston
 Budapest, Wurm-utca 3.
 Mindennemű izzó- és Wolfram-lámpák,
 valamint villamos felszerelési cikkek.
 Telefon 95-33. Telefon 95-33.

Kerber Henrik
 ablak, lakástisztítási, padló-beeresztési, feregmentesítési és portmentesítési vállalat

 porszívógéppel
BUDAPEST,
 VIII., Gyöngygyök- u. 7.
 Pontos kiszolgálás!
 TELEFON: 53-55.

Hirdetmény.
 Alólírott mint a felozlott Ráczkevei Takarékpénztár Dömsöd-Dabi hitelszövetkezetének 1908 évi december hó 13-án tartott rendkívüli közgyűlésen felszámolóul megválasztott megbízottja, felkérem mindazokat, kiknek ezen felozlott szövetkezettel szemben bármilyen követelése volna, azt nálam bejelenteni el ne mulasszák, mert a kereskedelmi törvény 252. szakaszában meghatározott 6 hó eltelté után felszámolások, illetve követelések figyelembe nem vétetnek.
 Kelt Ráczkeven, 1909. évi március hó 8-án.
Egerváry Jenő,
 a felozlott Ráczkevei takarékpénztár Dömsöd-dabi hitelszövetkezetének felszámolója.

Titkos betegségek
 huyesőfolyás, sebek, bujakór (siphilis) és utókövetkezményei, vizelesi és hólyagbántalmak, az önfertőzésből eredő hátgerincz és idegbajok, valamint korai férfu gyengeség, nőknél fehér folyás, méhbajok stb. alapos, gyökeres gyors gyógyítására foglalkozási zavar nélkül legmelegebben ajánlható sok évi tapasztalat és lelkiismeretes, gyógymódjainál fogva

Ezen szabadalmazott ágy tömörreszekkel, rézdiszszal, erős aczélsodronybetéttel 32 kor.
 Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
 Rézagy sodronybetéttel 80 K. Rézagy-csiszolás és javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét, oros minőségű 11.50 K. Fakeretű 7.50 K. Kárpított matracok minden kivitelben.
Vas- és rézbutorokat legelőcsöbbsen szállit:

PROHÁSZKA JANUS gyáros
 VI., Gróf Zichy Jenő- u. 46.
 (Volt Uj-utca.)

Magyar Styria Kötőgépgyár
BUDAPEST.
 A legjobb és leghiresebb
kötőgépek
 szabadalmazott zárrakkal ellátva.
 Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve
 Fogl József Lajos cégvezető, iroda és elárulási hely Csengerly- u. 54/e

Dr. GARAI
 hírneves szakorvosi rendelő-intézete
Budapest, Andrássy-ut 24.
 Rendelés délelőtt 10-éig és este 7-8-ig.
 Vidékiek levélileg nyérhetnek szakszerű tanácsot. — A gyógyeredményekről számtalan hálaírat tanuskodik.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol
Helical Premier és The Champion
 kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 évi jótállással, minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áronak havi 12 és 15 koronás részletek adják és
kerékpár-alkatrészeket
 egész világon létező összes kerékpárhoz külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagybani 30% árleszállítással szállitunk vidékre is bárirová
LÁNG JAKAB és FIA
 kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
 Fiókjüzletek: Baross-tér 4, és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
 Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Alkalmi butoreladás!
 Letárolásunk után, leolasszámú és minta darabokkal szolgáló mindennemű asztalos és kárpított butort, háló-, ebédlő-, úri- és szalonberendezéseket szilárd kivitelben és modern stílusban, helyszámként 1. hó végéig előállítási áron eladjuk
 Kérjük, hogy ezen kedvező alkalmat a 4. butorvásárló közönség igénybe vegye.
PATYI TESTVÉREK
 VII., Rákóczi-ut 7. (Pannónia szálloda mellett.)
 Fiókjüzletünk nincsen. Hasonhangzású más céggel össze nem tévesztendő.

DROT-KERITES
 LEGRŐSÖBB AZ 1872 ÉVIEN ALAPITOTT
STADLER MIHÁLY
 SZAKMUNKÁSOK ÉS KERITES-GYÁRMESTEREK
BUDAPEST
 VI. VAGYI KÖRUT 13.
 ARJEGYZÉK
 DÍJMENTES
 MEGHÍVÁSOK PONTOS KISZOLGÁLAS

Polgár Sándor
 Magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és létszerész
Budapest,
 VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja dusan felszerelt rakatát saját gyártmányu orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakkban.
 Saját gyártmányu magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle
sérvkötő,
 háskötő, görcsér elleni gummi-harisnya, orthopediai készületek, mulábak és kezek stb.
 Valódi francia különlegességek F. Berguerand párisi gyárból.
 Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hamisítás ellen véde
 16202. szám alatt.

EVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ES ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉNE
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

 VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLO GONDOT FORDITOK.
 ARJEGYZÉK 2000 PONTOS BÉRMENTVE KÜLDÖTTE.

THE GRESHAM
 Eletbiztosító Társaság Londonban.
 ALAPITTATOTT 1848.
 Magyarországi Igazgatóság Budapestben
 V., Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)
 Előtag életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételt kiválóan liberálisak.
Magyarországi igazgatótanács:
 Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képv. elnök
 Balthyány Tivadár gróf országgyűlési képviselő.
 Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
 Dr. Gerenday György kincstári joggyi főtanácsos.
 Karatsonyi Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.
 Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.
Igazgatók:
 Beckett A. Reginald Schuk István
 Vagyonállás 1907. december 31-én 235,857,564.85 K
 Érvényben levő biztosítások — 600,000,000. —
 Biztosított feleknél kifizetett — 504,528,665.95
 Magyar értékek, elhelyeztet díjtartalék 27,436,065.10

Waldner S. Sándor

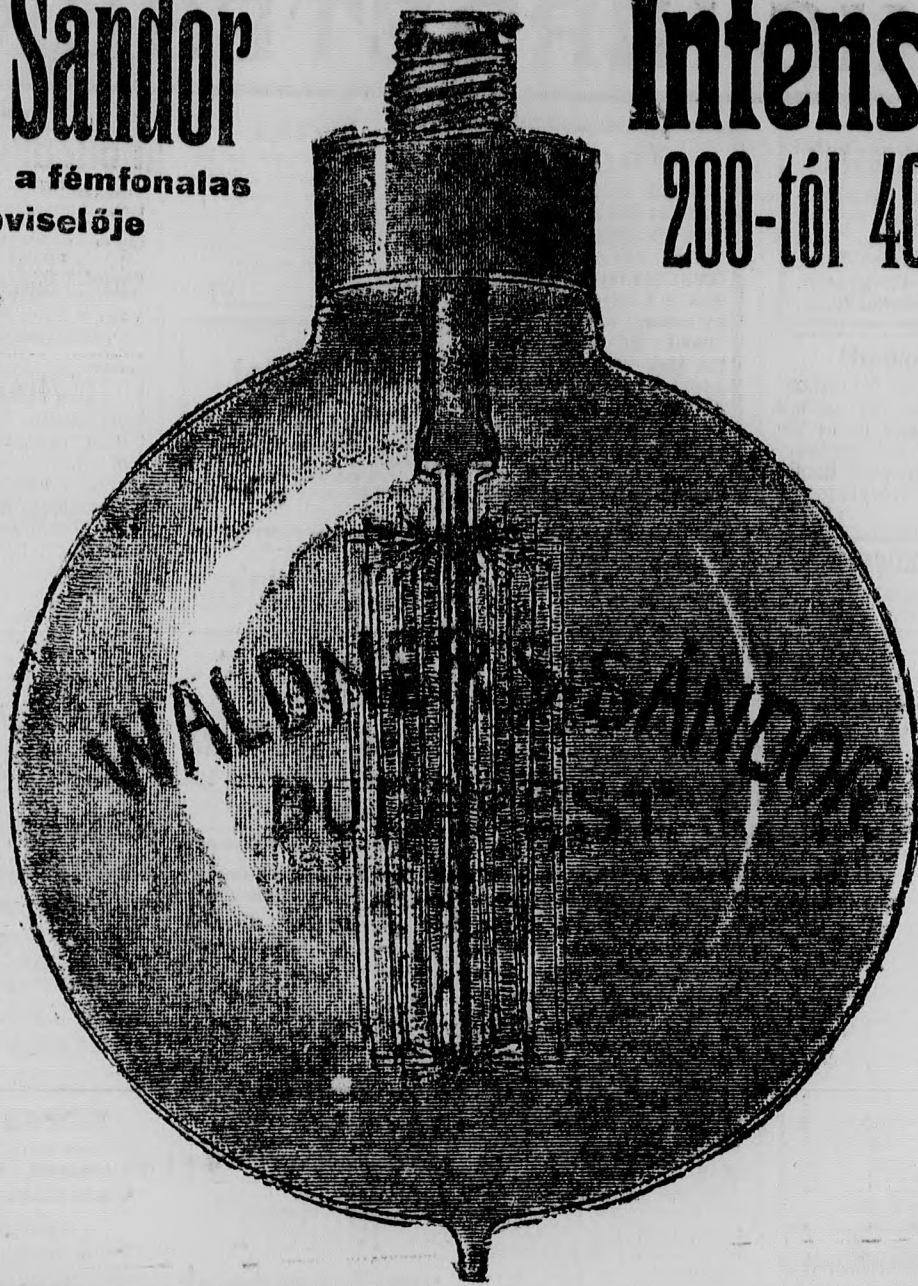
világítási vállalata és a fémfonalas lámpa vezérképviselője

Budapest, VI., Gyár-utca 18.
Telefon 34-44.

Égés tartama
átlag
1800 óra.

Ivlámpát teljesen pótol

Már eddig bevezetve:
Magyar királyi Várpalota. . .
Magy. kir. Operaház. . .
Magy. kir. Zeneakadémia. . .
Hazai bank r.-t. . .
Hermanetzi papírgyár r.-t. . .
Általános takarékpénztár r.-t. . .
Angol királyné szálloda (Hungaria-club) . . .
Upor, Szalon és Bátor kávéház stb.

Intensiv lámpa

200-tól 400 gyertyafényig.

Fogyasztás 1 Watt
= gyertyafényként =

70%

áram-megtakarítás.

Nem érzékeny!

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.80.

Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb számban -lőt és után való erősítésre és gyógyításra, az inak merevségénél stb. képe-iti a lovat a legnagyobb munkabírása trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. - Védjegy, címke és göngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

Pénzelőleggel
beraktározunk butort, zongorát, autómobil, mindenemű gépeket és kereskedelmi árut, vidékről is. Butorszállítást, költözést elvállalunk. Legszolidabb kiszolgálás. - Magyar Kereskedelmi Szállítási és Beraktározási Betéti Társaság Budapest, VI., Király-u. 76. Királyszínházzal szemben. Telefon 119-05. 26997

„STEYR“

zsebbeli pisztoly.
M. 1909.

Legelső automatikus lehajó csövű pisztoly a világon. Az

Osztr. fegyvergyári társaság

precíziós gyártmánya Steyr-ban. Kapható minden fegyverkereskedésben és puskaművesnél.

Gramofon Hegedűk Czimbalom

Forgatha ó és ön-működő hangszerek

Kétoldalu hanglemezek
Fuvola
Rézfuvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját érdekében osezlekszik, ha beker!

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

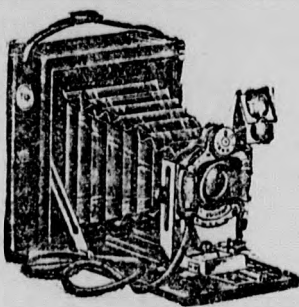
főárjegyzékét.

Szállítunk: Vadászfegyvereket, revolvereket, fényképező készülékeket szintén kedvező részletfizetésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok különösen sikerültek.

Lemez műsor jegyzékét azonnal küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

Fényképező-gépek és Látcsövek

részletfizetésre

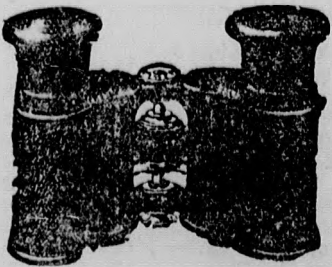
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyzék ingyen!

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 28

Csemegeszlőt,
fagymentesen csomagolva postakosárral 3.50 K. csemegéalma, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbaracklevél kg. 1.80, mézdes szilvalekvárnak 80 fill., különleges bírsalmalekvárnak vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve, kölesönhorzóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskaposztát,
kosárvégként 2.20, világos kajszinbaracklevél kg. 1.80, mézdes szilvalekvárt 80 fillérért, különleges bírsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve, kölesönhorzóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat,
lefejtve, kölesönhorzóban, 28 koronáival, kisüstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Pénzt azonnal
butorra, zongorára, koscsikra, varrógépekre, kerékpárokat, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjfellettel legutóbb bizonnyában beraktározunk. Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-tér 18. Telefon 97—66.

Gyümölcsfa,
diszfa- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgál Weber fűszkölája Békás, megyeren, (Budapest mellett.) 27041

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

300 koronás
gramofon, 16 forintra eladó. Dupla lemezek. Nyár-utca 5., ajtó 5. 5743

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépírás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia“ Országos Gabelberger gyorsíró- és gépíró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépírási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és dízsmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia“ szepirásisztályában fenyenes bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirás-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatást. 209

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Fajbaromfi
fajberek, nyulak, diszgalambok, madarak élő méhek stb. érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar, Hevesmegye. 27100

Kocsi arucsarnok
VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint legfinomabb kivitelben, szolid árk mellett. Átalakítások elfogadhatnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Penz-szekrények
újak és használtak, valamint kazetták és másoló prések legolcsóbban csakis Sztizer és Testvérenél, Budapest, VII., Dob-utca 16. sz. (Király-u. 13.) Gozsdu-udvar kaphatók.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
kiszámlázott árakon a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csak
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepen
Prospektus és árjegyzék
ingyen. 649
Budapest, Király-u. 58.

Zálogszedulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földirtokra, jövedelmező, lövárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő házakra J. H. III. helyen 15—80 évig törleszthető. 8 emélyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi-iroda, Budapest, Teréz-kört 1/a.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyancsak államszervezési államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Névésszéje össze más hirdetéssel. 661

Elsőrendű vadonatúj

Singer női varrógépét
27 forintért karika-hajóst 40 forintért, centrálbont 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállított, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálnó-u. 40. fűsz 5. Vizsonteladóknaq arendem

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépírás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinre vizsgázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépegektől a más hirdetésünket utazó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beiratások egész napon át. 28944

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köhlöt. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodási jótállást. Vérczegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbaajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kijűntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépjár, kir. országos fegyintézet
VÁCZ.
Gyárt: mindennemű fa- és vastalcskat, kő- és kézköcsit, szárszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, tusifűrészszezalokat kerék- és locomobilfecskeket stb. stb.
Budapesti raktár és iroda:
VI., Gyár-utca 23.
Telefon: 161—27.
" Kérjen árajánlatot! "

Hurutos
bántalmak hatása és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pe-metefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszertárban kapható. 26796

Brillantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és oladok. Körtész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62—80.

Ingyen díszmunka!
Magyarország összes fürdőinek, szanatoriáinak, nyaralótelepeinek és ásványvizeinek részletes, illusztrált leírását levélbeni kérésre ingyen megküldi
Magyar Fürdőkalauz
kiadóhivatala
Bpest, Eötvös-u. 36., I. 9

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele
és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, őr szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca.
Telefon 14—09.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb
francia pezsgő.
Vezérképviselőség:
PRÁGA,
Soukenicka 30.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek tere 3 félémelet. Vétel és eladás használtak és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagóni és palisander butorok, őr szobák, angol bőrgarnitúrak és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Pénzelőleggel
beraktározunk bizományba butort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi cikkekkel utólagos díjfellettel száraz raktárainkba
Szendró Sándor és Társai
VII., Dohány-utca 43. sz.,
Telefonszám 105—94.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. **Készpénzelőleggel** beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktáraiba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

INGYEN!
Sérvkötő,
műláhak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, hashkötőkről
és az összes betegápolási cikkek-ről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve zárt borítékban küldjük.
UNIVERSALIS
SÉRVKÖTŐK
páratlanok, kis gummi nyomlappal legmagyobb sérv is elzárható.
SÉRVKÖTŐK
egyoldalú 4—14, két old. 8—28, gummból 8—12 koroná.
Gummiharisnyak,
hashkötők
nérték szerint készíttetnek.
+ Magyar Orvosi Műszertár +
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.
(a Rókus-kórházzal szemben.)
Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

BUTOR
részletre is
melyen leszállított árban kapható a
Butor - Udvarban,
Budapest, VI., Eötvös-u. 17.
(Andrássy-ut sarkán.)
Árjegyzék ingyen.

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewerkules Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú. Bücksfinte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélőgépek Valamint Görz, Zeiss, Voigt-länder és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. (Nem Főytem-utca. Telefon 133-82.

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szereshető be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyáran, Budapest, VI. ker., Dessowfy-u. 9—11.

BENZINMOTOROK
16—25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók
Kallai motortelegen
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gözcséplőkészletek és oriomalmok is kaphatók.

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:
Filozófiai Irok Tára
a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát és Bánóczy József.**
VIII. kötet.

KANT
prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.
Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.**
Második javított és bővített kiadás.
Ára 2 kor. 80 fillér.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedő (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

A szétküldés megkezdődött
Luxus áraink nincsenek, darabja
6 FORINT
Valódi harci kanarík, a legfinomabb anekturákkal, fűvelés és fülemle-bangal, mely gyász-és nyben gorduló énekek. A legújabb készülék szerint betanítva. Szeiffert-féle hangolás. Hatóapi próbaidő. Kicsérelés meg van engedve. Tenyészőstény 1 forint 50 kr. Kanarítáplálék 6 kg. zsák, 1 frt 50 kr.
A. SAUER
Meierhofen bei Karlsbad.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTASOK
KÉPUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVAL 55-68 CTK. HATYSÁBBAN CSORÁGOLVA. SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONÁ. KÉPVIGELŐK MINDENKÉNT PÉLVÁTELYNEM.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉPMAKARTÓ ÉS KÉPVIGELŐ MŰTÁRSÁG BUDAPEST, VI. ROTTENBILÉK-UTCA 46. NYITMÉTVÉ 1908. ÉVI MÁJUSI HÉREZTŐZÉSI KÜLLÜTÁSON DÍSZKÖLÉVÉL: KERESZTELÉ. ARANY-ÉREMMEL.